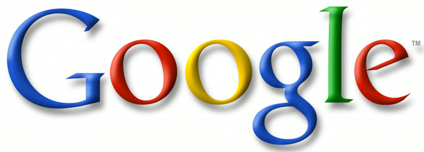

Ch. Eisen inv. *N. Le Mire sculp.*

M. VALERII MARTIALIS

EPIGRAMMATUM LIBRI

Ad optimos codices recensiti & castigati.

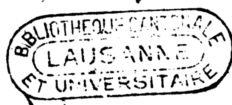
TOMUS PRIMUS.

LUTETIÆ PARISIORUM,

Typis JOSEPHI BARBOU.

M DCC LIV.

BIBLIOTHEQUE CANTONALE
LAUSANNE
ET UNIVERSITAIRE

LECTORI BENEVOLO, S.

M. Valerius Martialis qualis Poëta, quàm diligens ac ingeniosus Epigrammatum scriptor, indè licet perspicere, quòd à Plinio Secundo non inepto rerum illarum æstimatore habitus sit (a) homo acer & acutus, qui non minùs in scribendo salis & fellis haberet, quàm candoris. Et quidem cùm in eo non pauca sint, quæ salvo pudore vir ingenuus legere vix queat; tùm inter nebulas istas fateare necesse est emicare non rara ingenii summi lumina, plurimaque passim occurrere arguta sanè atque subtilia, in quibus leporis acuminisque non parùm reperias, multùm verò piperatæ facundiæ. Hinc scilicet factum, ut in illo partim explicando, partim illustrando, viri eruditi non pauci certatim insudârint; undè minùs mirum videri debet, nos in eodem à mendis omnibus expurgando, & debito nitori restituendo, operam posuisse. Quod ut certiùs assequeremur, consulere non piguit Calderinum, Farnabium, Scriverium, Gruterum, Gronovium, aliosque doctissimos hujusce Poëtæ editores, imò nec editos ejusdem

(a) Plin. *Epist.* *Lib.* III. *Epist.* *ult.*

codices conferre cum optimis Manuscriptis, uno præcipuè venerandæ antiquitatis Bodleiano, duobusque Oxoniensibus, quò nobis per salebras incedentibus ad scopum attingendum tot inter lumina lux major affulgeret. Quæ quidem nobis utrùm pura adstiterit; quid boni hâc nostrâ editione litterariæ Reipublicæ præstiterimus, tum quoad emendationem Poëtæ, tum quoad typorum nitorem atque elegantiam, ipse dijudices, Lector benevolè. Interim operâ nostrâ fruere memor, & vale.

VITA

M. VAL. MARTIALIS

EX PETRO CRINITO.

MArc. Valerius Martialis genere Hispanus fuit, Bilbili natus haud ignobili oppido Celtiberiæ, ut veteres auctores tradunt, & ipse Martialis cùm pluribus locis demonstrat, tum maxime his versibus ad Licinianum municipem suum:

Vir Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus est ad urbem Romam, quò faciliùs in litterarum studio versari posset, suumque ingenium erudire. Sed cùm agendis causis minimè se idoneum videret, omnem operam atque diligentiam retulit ad scribenda Epigrammata: in quibus magnopere excelluit judicio veterum. Maximè autem valuit in promerendis sibi atque conciliandis hominum studiis: adeò urbanitate & salibus præstitit. Relata sunt à C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis; quibus satis colligere possumus, quanti fecerit hunc ipsum Poëtam, quantùmque illius versibus oblectari consueverit. Sic enim scribit: *Fuit Martialis ingenio acri, & qui plurimùm in scribendo & salis haberet & fellis, neque*

candoris minùs. Itaque minimè mirari oportet, si Ælius verus Imperator (qui Cæsari Hadriano gratissimus fuit) solitus est singulari affectu prosequi lepores atque jocos poëtæ Martialis, suumque Virgilium vocare. Neque dubium est, illum Romæ publicis honoribus ornatum atque honestatum fuisse. Nam equestri dignitate donatus est, & Prætura, & jure trium liberorum: ut ipse de se testatur. Lib. XII. Epigrammaton composuit miro ingenio & singulari urbanitate: quibus adjecit Xenia & Apophoreta libellis duobus absoluta. In his secutus est Marsum poëtam, Pedonem, atque Getulicum: quorum exemplo seipsum tuetur; ac lascivam verborum licentiam excusat. Valerium quoque Catullum & Licinium Calvum plurimi fecit, quòd in hoc scribendi genere insignes habiti sunt. In duodecimo libro, Nervæ atque Trajano Imperatoribus blanditus est, damnatis temporibus Domitiani Cæsaris. Ad eundem refertur Spectaculorum liber, qui extra ordinem aliorum habetur à nostris Grammaticis; ut vetusti codices probant. Inter amicos præcipuè habuit Stellam Patavinum, Decianum, Silium Italicum, Val. Flaccum, Parthenium, aliosque complures, ad quos sæpe numerò scribit. Stertinius vir clarissimus (quem Martialis mutato nomine Avitum appellat, tantùm concessit ipsius ingenio atque doctrinæ, ut viventi adhuc imaginem more veterum in sua bibliotheca posuerit. Postremò cùm Martialis foret provectior, tædio rerum urbanarum affectus in patriam rediit, atque in natali solo paulò post interiit, non sine lacrymis ac magno mœrore C. Plinii, ut ingenuè testatus est, scripta epistola ad Cornelium Priscum.

C. VALERII MARTIALIS DE SPECTACULIS LIBELLUS.

EPIGRAMMA PRIMUM.
In Amphitheatrum Cæsaris.

BARBARA Pyramidum sileat miracula Memphis;
Assiduus jactet nec Babylona labor;
Nec Triviæ templo molles laudentur Iones;
Dissimuletque deum cornibus ara frequens;
Aëre nec vacuo pendentia Mausolea
Laudibus immodicis Cares in astra ferant.

A

Omnis Cæsareo cedat labor Amphitheatro;
Unum præ cunctis fama loquatur opus.

II.

In opera publica Cæsaris.

HIc ubi sidereus propiùs videt astra colossus,
Et crescunt media pegmata celsa via;
Invidiosa feri radiabant atria Regis,
Unaque jam tota stabat in urbe domus.
Hic, ubi conspicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles; stagna Neronis erant.
Hic, ubi miramur velocia munera thermas;
Abstulerat miseris tecta superbus ager.
Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma sibi est; & sunt, te præside, Cæsar,
Deliciæ populi, quæ fuerant Domini.

III.

De spectatorum frequentiâ.

QUæ tam seposita est, quæ gens tam barbara, Cæsar,
Ex qua spectator non sit in Urbe tuâ?
Venit ab Orpheo cultor Rhodopeïus Hæmo,
Venit & epoto Sarmata pastus equo;
Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,
Et quem supremæ Tethios unda ferit.
Festinavit Arabs, festinavêre Sabæi,
Et Cilices nimbis hic maduere suis.
Crinibus in nodum tortis venere Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Æthiopes,
Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una,
Cùm verus patriæ diceris esse pater.

IV.

Ad Cæsarem, de delatoribus.

TUrba gravis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ semper miseras sollicitabat opes,
Tradita Getulis; nec cepit arena nocentes;
Et delator habet, quod dabat, exsilium.

V.

De Iisdem.

EXsulat Ausonia profugus delator ab urbe:
Impensis vitam principis annumeres.

VI.

De Pasiphaës spectaculo.

JUnctam Pasiphaën Dictæo credite tauro.
Vidimus: accepit fabula prisca fidem.
Nec se miretur, Cæsar, longæva vetustas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

VII.

De fœminarum pugnâ cum bestiis.

BElliger invictis quod Mars tibi sævit in armis;
Non satis est, Cæsar: sævit & ipsa Venus.

VIII.

De Eadem.

PRostratum Nemees & vasta in valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus.
Prisca fides taceat: nam post tua munera, Cæsar,
Hæc jam fœminea vidimus acta manu.

IX.

De Laureolo.

QUaliter in Scythica religatus rupe Prometheus
Assiduam vivo viscere pavit avem:
Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso

Non falsa pendens in cruce Laureolus.
Vivebant laceri membris stillantibus artus,
Inque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat necis ille paternæ,
Vel domini jugulum foderat ense nocens.
Templa vel arcano demens spoliaverat auro;
Subdiderat sævas vel tibi, Roma, faces.
Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

X.

De Dædalo.

DÆdale, Lucano cùm sic lacereris ab urso,
Quàm cuperes pennas nunc habuisse tuas!

XI.

De rhinocerote.

PRæstitit exhibitus tota tibi, Cæsar, arena,
Quæ non promisit, prælia rhinoceros.
O quàm terribileis exarsit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

XII.

De leone.

LÆserat ingrato leo perfidus ore magistrum,
Ausus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto persolvit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet esse hominum tali sub Principe mores,
Qui jubet ingenium mitius esse feris?

XIII.

De urso.

PRæceps sanguinea dum se rotat ursus arena,
Implicitam visco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto cessent venabula ferro;
Nec volet excussa lancea torta manu.

Deprendat vacuo venator in aëre prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

XIV.

De sue, quæ ex vulnere peperit.

INter Cæsareæ discrimina sæva Dianæ
Fixisset gravidam cùm levis hasta suem:
Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
Pluribus illa mori voluisset saucia telis,
Omnibus ùt natis triste pateret iter.
Quis negat esse satum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite: natâ fera est.

XV.

De eadem.

ICta gravi telo, confossaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quàm certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen moriens utriusque Dianæ;
Quaque soluta parens, quaque perempta fera est.

XVI.

De eadem.

SUs fera jam gravior maturi pignora ventris
Emisit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
O quantum est subitis casibus ingenium!

XVII.

De Carpophoro venatore.

SUmma tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ,
Quantula Carpophori portio, fusus aper!
Ille & præcipiti venabula condidit urso,
Primus in Arctoi qui fuit axe poli;
Stravit & ignota spectandum mole leonem,

Herculeas potuit qui decuisse manus:
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
Præmia cùm laudis ferret, adhuc poterat.

XVIII.

De Hercule insidente Tauro ad Cælum rapto.

RAptus abit media quòd ad æthera taurus arena;
Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;
At nunc Alciden taurus in astra tulit.
Cæsaris atque Jovis confer nunc, Roma, juvencos:
Par onus ut tulerint, altiùs iste tulit.

XIX.

De elephante.

QUòd pius & supplex elephas te, Cæsar, adorat:
Hic modò qui tauro tam metuendus erat:
Non facit hoc jussus, nulloque docente magistro:
Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

XX.

De tigride & leone.

LAmbere securi dextram consueta magistri
Tigris, ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Ausa est tale nihil, silvis dùm vixit in altis;
Postquam inter nos est, plus feritatis habet.

XXI.

De tauro & elephante.

QUi modò per totam, flammis stimulatus, arenam
Sustulerat raptas taurus in astra pilas;
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli sic elephanta putat.

XXII.

De Myrino & Triumpho, gladiatoribus.

DUm peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum,
Promisit pariter Cæsar utraque manu.
Non potuit meliùs litem finire jocosam.
O dulce invicti Principis ingenium!

XXIII.

De Orpheo.

QUidquid in Orpheo Rhodope spectasse theatro
Dicitur; exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Repserunt scopuli, mirandaque silva cucurrit,
Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum pecudum genus omne ferarum,
Et supra vatem multa pependit avis.
Ipse sed ingrato jacuit laceratus ab urso.
Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia.

XXIV.

De rhinocerote.

SOllicitant pavidi dum rhinocerota magistri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ;
Desperabantur promissi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus ante furor.
Namque gravem gemino cornu sic extulit ursum,
Jactat ut impositas Taurus in astra pilas.

XXV.

De Carpophoro venatore.

DOrica quam certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori!
Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
Illi cessit atrox bubalus atque bison.
Hunc leo cùm fugeret, præceps in tela cucurrit.
I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

XXVI.

De Naumachia.

SI quis ades longis serus spectator ab oris,
Cui lux prima sacri muneris ista fuit:
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo,
Et par unda fretis: hic modo terra fuit.
Non credis? spectes, dum laxent æquora Martem:
Parva mora est; dices: hic modò pontus erat.

XXVII.

De Leandro naumachiario.

QUod nocturna tibi, Leandre, pepercerit unda,
Desine mirari: Cæsaris unda fuit.

XXVIII.

Leandri votum.

CUm peteret dulces audax Leandrus amores,
Et fessus tumidis jam premeretur aquis;
Sic miser instantes affatus dicitur undas:
Parcite, dum propero; mergite, dum redeo.

XXIX.

De natatoribus.

LUsit Nereidum docilis chorus æquore toto,
Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dente minax, nexu fuit anchora curvo:
Credidimus remum, credidimusque ratem;
Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
Lataque perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
Aut docuit lusus hos Thetis, aut didicit?

XXX.

De Carpophoro venatore.

SEcula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
Jam nullum in monstris orbe fuisset opus.

Non Marathon taurum, Nemee frondosa leonem,
  Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus Hydræ mors una fuisset;
  Huic percussa foret tota Chimæra semel.
Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros,
  Solvere & Hesionem solus, & Andromeden.
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est,
  Bis denas pariter perdomuisse feras.

XXXI.

De Naumachia.

AUgusti laudes fuerant, committere classes,
  Et freta navali sollicitare tuba.
Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in undis
  Et Thetis ignotas, & Galatea feras:
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
  Et domini Triton ipse putavit equos.
Dumque parat sævis ratibus fera prælia Nereus,
  Abnuit in liquidis ire pedester aquis.
Quidquid & in Circo spectatur, & Amphitheatro,
  Dives Cæsarea præstitit unda tibi.
Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis:
  Hanc norint unam secula Naumachiam.

XXXII.

De Prisco & Vero, gladiatoribus.

CUm traheret Priscus, traheret certamina Verus,
  Esset & æqualis Mars utriusque diu:
Missio sæpe viris magno clamore petita est;
  Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.
Lex erat, ad digitum posita concurrere palma;
  Quod licuit, lances, donaque sæpe dedit.
Inventus tamen est finis discriminis æqui;
  Pugnavere pares: succubuere pares.
Misit utrique rudes, & palmas Cæsar utrique:
  Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.

Contigit hoc nullo nisi te sub principe, Cæsar:
Cùm duo pugnarent, victor uterque fuit.

XXXIII.

De dama & canibus.

Concita veloces fugeret cùm dama molossos,
Et varia obliquas necteret arte moras;
Cæsaris ante pedes supplex, similisque roganti
Constitit; & prædam non tetigere canes.

XXXIV.

Fragmentum.

* * * * *

Hac intellecto principe dona tulit.
Numen habet Cæsar, sacra est vis, sacra potestas.
Credite: mentiri non didicere feræ.

XXXV.

Aliud.

Cedere majori, virtutis fama secunda est.
Illa gravis palma est, quam minor hostis habet.

XXXVI.

Aliud, ad Cæsarem.

Da veniam subitis: non displicuisse meretur,
Festinat, Cæsar, qui placuisse tibi.

Aliud, apud antiquum Juvenalis scholiastem.

Flavia gens, quantùm tibi tertius abstulit hæres?
Pæne fuit tanti, non habuisse duos.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER PRIMUS.

AD LECTOREM EPISTOLA.

SPERO me secutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri non possit, quisquis de se bene senserit, cùm salva infimarum quoque personarum reverentia ludant; quæ adeò antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantum veris abusi sint, sed & magnis. Mihi fama viliùs constet, & probetur in me nunc novissimum ingenium. Absit à jocorum nostrorum simplicitate malignus interpres, nec epigrammata mea scribat. Improbè facit, qui in alieno libro ingeniosus est. Lascivam verborum licentiam, id est, Epigrammaton linguam excusarem, si meum esset exemplum: sic scribit Catullus, sic Marsus, sic Pedo, sic Gætulicus, sic quicunque prælegitur. Si quis tamen tam ambitiosè tristis est, ut apud illum in nulla pagina Latinè loqui fas sit; potest Epistola, vel potius Titulo contentus esse. Epigrammata illis scribuntur, qui solent spectare Florales. Non intret Cato theatrum nostrum; aut si intraverit, spectet. Videor mihi meo jure facturus, si Epistolam versibus clausero.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad Catonem.

NOsses jocosæ dulce cùm sacrum Floræ,
Festosque lusus, & licentiam vulgi,
Cur in theatrum, Cato severe, venisti?
An ideò tantum veneras, ut exires?

II.

Ad Lectorem.

HIc est, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis
Argutis Epigrammatôn libellis:
Cui, Lector studiose, quod dedisti
Viventi decus, atque sentienti,
Rari post cineres habent Poëtæ.

III.

Ubi libri venales.

QUi tecum cupis esse meos ubicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis; me manus una capit.
Ne tamen ignores ubi sim venalis, & erres
Urbe vagus tota: me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundi,
Limina post Pacis, Palladiumque forum.

IV.

Ad librum suum.

ARgiletanas mavis habitare tabernas,
Cùm tibi, parve liber, Scrinia nostra vacent.
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ:
Crede mihi, nimiùm Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi: juvenesque, senesque,
Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Audieris cùm grande sophos, dum basia jactas,
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Neve notet lusus tristis arundo tuos;
Ætherias, lascive, cupis volitare per auras.
I, fuge; sed poteras tutior esse domi.

V.

Ad Cæsarem.

COntigeris nostros, Cæsar, si fortè libellos,
Terrarum dominum pone supercilium.
Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi;
Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Qua Thymelen spectas, derisoremque Latinum,
Illa fronte, precor, carmina nostra legas.
Innocuos censura potest permittere lusus:
Lasciva est nobis pagina, vita proba est.

VI.

Sub Personam Cæsaris, ad Poëtam.

DO tibi Naumachiam, tu das Epigrammata nobis:
Vis puto cum libro, Marce, natare tuo.

VII.

De leonum & leporum spectaculo.

ÆTherias aquila puerum portante per auras,
Illæsum timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.
Quæ majora putas miracula? summus utrisque
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

VIII.

Ad Maximum, de columba Stellæ.

STellæ delicium mei columba,
Verona licet audiente dicam,
Vicit, Maxime, passerem Catulli.
Tanto Stella meus tuo Catullo,
Quanto passere major est columba.

Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam:
Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

XVII.

Ad Avitum.

SUnt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura,
Quæ legis hic: aliter non fit, Avite, liber.

XVIII.

In Titum.

COgit me Titus actitare caussas,
Et dicit mihi sæpe, magna res est:
Res magna est, Tite, quam facit colonus.

XIX.

Ad Tuccam.

QUid te, Tucca, juvat vetulo miscere Falerno
In Vaticanis condita musta cadis?
Quid tantùm fecere boni tibi pessima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile est: scelus est jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica sæva mero.
Convivæ meruere tui fortasse perire:
Amphora non meruit tam pretiosa mori.

XX.

Ad Æliam.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia, dentes:
Exspuit una duos tussis, & una duos.
Jam secura potes totis tussire diebus;
Nil istic, quod agat, tertia tussis habet.

XXI.

Ad Cæcilianum.

DIc mihi, quis furor est? turba spectante vocatâ,
Solus boletos, Cæciliane, voras.

Quid

Quid dignum tanto ventrique gulæque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas.

XXII.

De Mucio Scævola.

CUm peteret regem decepta satellite dextra,
Ingessit sacris se peritura focis.
Sed tam sæva pius miracula non tulit hostis,
Et raptum flammis jussit abire virum.
Urere quam potuit contempto Murcius igne,
Hanc spectare manum Porsena non potuit.
Major deceptæ fama est & gloria dextræ.
Si non errasset, fecerat illa minus.

XXIII.

De leonum & leporum spectaculo.

QUid nunc sæva fugis placidi lepus ora leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis isti cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui sanguine tanta sitis.
Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus:
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

XXIV.

Ad Cottam.

INvitas nullum, nisi cum quo, Cotta, lavaris,
Et dant convivam balnea sola tibi.
Mirabar, quare nunquam me, Cotta, vocasses:
Jam scio me nudum displicuisse tibi.

XXV.

Ad Decianum.

ADspicis incomtis illum, Deciane, capillis,
Cujus & ipse times triste supercilium,
Qui loquitur Curios, assertoresque Camillos;
Nolito fronti credere, nupsit heri.

XXVI.

Ad Faustinum.

EDe tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec sileant nostri, prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitasne admittere famam?
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Post te victuræ per te quoque vivere chartæ
Incipiant: cineri gloria sera venit.

XXVII.

In Sextilianum.

SExtiliane, bibis quantùm subsellia quinque
Solus; aqua toties ebrius esse potes.
Nec consessorum vicina numismata tantùm,
Æra sed à cuneis ulteriora petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tuscis nascitur ista jugis.
Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros Massica cella cados.
A caupone tibi fex Laletana petatur,
Si plus quàm decies, Sextiliane, bibis.

XXVIII.

Ad Procillum.

HEsterna tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, post decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim putasti,
Et non sobria verba subnotasti;
Exemplo nimiùm periculoso:
Μισῶ μνάμονα συμπόταν, Procille.

XXIX.

De Acerra.

HEsterno fœtere mero qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem semper Acerra bibit.

XXX.

Ad Fidentinum plagiarium.

FAma refert nostros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo quàm recitare tuos.
Si mea vis dici; gratis tibi carmina mittam:
Si dici tua vis; hæc eme, ne mea sint.

XXXI.

In Diaulum.

CHirurgus fuerat, nunc est vespillo Diaulus:
Cœpit quo poterat clinicus esse modo.

XXXII.

De Encolpo.

HOs tibi, Phœbe, vovet totos à vertice crines
Encolpus, domini Centurionis amor.
Grata Pudens meriti tulerit cùm præmia pili,
Quàm primùm longas, Phœbe, recide comas.
Dum nulla teneri sordent lanugine vultus,
Dumque decent fuscæ lactea colla comæ:
Utque tuis longùm dominusque, puerque fruantur
Muneribus, tonsum fac citò, serò virum.

XXXIII.

Ad Sabidium.

NOn amo te, Sabidi, nec possum dicere quare;
Hoc tantùm possum dicere; non amo te.

XXXIV.

De Gellia.

AMissum non flet, cùm sola est, Gellia patrem:
Si quis adest, jussæ prosiliunt lacrymæ.
Non luget, quisquis laudari, Gellia, quærit:
Ille dolet verè, qui sine teste dolet.

XXXV.

In Lesbiam.

INcustoditis, & apertis, Lesbia, semper
Liminibus peccas, nec tua furta tegis,
Et plus spectator, quàm te delectat adulter;
Nec sunt grata tibi gaudia, si qua latent.
At meretrix abigit testem veloque, seràque;
Raraque Summœni fornice rima patet.
A Chione saltem, vel ab Helide disce pudorem:
Abscondunt spurcas & monumenta lupas.
Numquid dura tibi nimiùm censura videtur?
Deprendi veto te, Lesbia, non futui.

XXXVI.

Ad Cornelium.

VErsus scribere me parùm severos,
Nec quos prælegat in scola magister,
Corneli, quereris: sed hi libelli,
Tanquam conjugibus suis mariti,
Non possunt sine mentula placere.
Quid si me jubeas Thalassionem
Verbis dicere non Thalassionis?
Quis Floralia vestit, & stolatum
Permittit meretricibus pudorem?
Lex hæc, carminibus data est jocosis,
Nec possunt, nisi pruriant, juvare.
Quare deposita severitate,
Parcas lusibus, & jocis, rogamus;

Nec castrare velis meos libellos,
Gallo turpius est nihil Priapo.

XXXVII.

Ad Lucanum & Tullum fratres.

SI, Lucane, tibi, vel si tibi, Tulle, darentur,
Qualia Lædei fata Lacones habent:
Nobilis hæc esset pietatis rixa duobus,
Quòd pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret infernas & qui prior îsset ad umbras:
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

XXXVIII.

Ad Bassam.

VEntris onus misero, nec te pudet, excipis auro,
Bassa; bibis vitro; cariùs ergo cacas.

XXXIX.

In Fidentinum plagiarium.

QUem recitas, meus est, ô Fidentine, libellus:
Sed male cum recitas, incipit esse tuus.

XL.

Ad Decianum.

SI quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales prisca fides, famaque novit anus;
Si quis Cecropiæ madidus, Latiæque Minervæ
Artibus, & vera simplicitate bonus:
Si quis erit recti custos, imitator honesti;
Et nihil arcano qui roget ore deos;
Si quis erit magnæ subnixus robore mentis;
Dispeream, si non hic Decianus erit.

XLI.

Ad Lividum.

QUi ducis vultus, & non legis ista libenter;
Omnibus invideas, Livide; nemo tibi.

XLII.

In Cæcilium.

URbanus tibi, Cæcili, videris;
Non es, crede mihi: quid ergo? verna es.
Hoc quod Transtiberinus ambulator,
Qui pallentia sulfurata fractis
Permutat vitreis: quod otiosæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod custos, dominusque viperarum:
Quod viles pueri salariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Urbicus Poëta:
Quod de Gadibus improbis magister:
Quod bucca est vetuli loquax cinædi.
Quare desine jam tibi videri,
Quod soli tibi, Cæcili, videris;
Qui Galbam salibus tuis, & ipsum
Possis vincere Sestium Caballum.
Non cuicumque datum est habere nasum
Ludit qui stolida procacitate,
Non est Sestius ille, sed caballus.

XLIII.

De Porcia uxore Bruti.

COnjugis audisset fatum cùm Porcia Bruti,
Et subtracta sibi quæreret arma dolor:
Nondum scitis, ait, mortem non posse negari?
Credideram satis hoc vos docuisse patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum, turba molesta, nega.

LXIV.

In Mancinum.

BIs tibi triceni fuimus, Mancine, vocati,
Et positum est nobis nil here præter aprum,

Non quæ de tardis servantur vitibus uvæ;
Dulcibus aut certant quæ melimela favis;
Non pira quæ lenta pendent religata genista;
Aut imitata breves Punica mala rosas.
Rustica lactantes nec misit fiscina metas;
Nec de Picenis venit oliva cadis.
Nudus aper; sed & hic minimus, qualisque necari
A non armato pumilione potest.
Et nihil inde datum est: tantùm spectavimus omnes.
Ponere aprum nobis sic & arena solet.
Ponatur tibi nullus aper post talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

XLV.

Ad Stellam.

LAscivos leporum cursus, lususque leonum,
Quòd major nobis charta minorque gerit;
Et bis idem facimus, nimiùm si, Stella, videtur
Hoc tibi: bis leporem tu quoque pone mihi.

XLVI.

De libro suo.

EDita ne brevibus pereat mihi charta libellis
Dicatur potiùs τὸν δ' ἀπαμειβόμενος.

XLVII.

Ad Hedylam.

CUm dicis propero, fac sic facis, Hedyla languet.
Protinùs, & cessat debilitata Venus.
Exspectare jube; velociùs ibo retentus.
Hedyla, si properas, dic mihi, ne properem.

XLVIII.

De Diaulo.

NUper erat medicus, nunc est vespillo Diaulus:
Quod vespillo facis, fecerat & medicus.

XLIX.

De leonum & leporum spectaculo.

RIctibus his tauros non eripuere magistri,
Per quos præda fugax itque reditque lepus;
Quoque magis mirum, velocior exit ab hoste,
Nec nihil à tantâ nobilitate refert.
Tutior in sola non est cum currit arena,
Nec caveæ tanta conditur ille fide.
Si vitare canum morsus, lepus improbe, quæris,
Ad quæ confugias ora leonis habes.

L.

Ad Licinianum.

VIr Celtiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem,
Sterilemque Calvum nivibus, & fractis sacrum
Vadaveronem montibus,
Et delicati dulce Boterdi nemus,
Pomona quod felix amat.
Tepidi natabis lene Congedi vadum,
Mollesque nympharum lacus;
Quibus remissum corpus adstringas brevi
Salone, qui ferrum gelat.
Præstabit illic ipsa figendas prope
Vobisca prandenti feras.
Æstus serenos aureo franges Tago,
Obscurus umbris arborum.
Avidam rigens Dercenna placabit sitim,
Et Nutha quæ vincit nives.
At cùm December canus, & Bruma impotens
Aquilone rauco mugiet;
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis

Mactabis,

Mactabis, & vernas apros,
Leporemque forti callidum rumpens equo,
Cervos relinques villico.
Vicina in ipsum silva descendet focum
Infante cinctum sordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
Conviva clamatus propè.
Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
Olidæque vestes murice:
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens;
Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus somnum reus;
Sed mane totum dormies;
Mercetur alius grande & insanum sophos:
Miserere tu felicium;
Veroque fruere non superbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum est, petit,
Cùm fama, quod satis est, habet.

L I.

In Æmilianum.

SI tibi Mistyllus cocus, Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non Taratalla mihi;

L I I.

De leonum & leporum spectaculo.

NOn facit ad sævos cervix nisi prima leones,
Quid fugis hos dentes ámbitiose lepus?
Scilicet à magnis ad te descendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint,
Desperanda tibi est ingentis gloria fati:
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

L I I I.

Ad Quinctianum.

COmmendo tibi, Quinctiane, nostros,
(Nostros dicere si tamen libellos

Possim, quos recitat tuus Poëta:)
Si de servitio gravi queruntur,
Assertor venias, satisque præstes;
Et, cùm se dominum vocabit ille,
Dicas esse meos, manuque missos.
Hoc si terque quaterque clamitaris;
Impones plagiario pudorem.

L I V.

In Fidentinum plagiarium.

UNa est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certa domini signata figura;
Quæ tua traducit manifesto carmina furto.
Sic interpositus vili contaminat unco
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocuculus:
Sic Aretinæ violant crystallina testæ:
Sic niger in ripis errat cùm fortè Caystri,
Inter Ledæos ridetur corvus olores:
Sic ubi multisona fervet sacer Atthide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus est nostris nec vindice libris:
Stat contrà, dicitque tibi tua pagina, Fur es.

L V.

Ad Fuscum.

SI quid, Fusce, vacas adhuc amari,
(Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici)
Unum, si superest, locum rogamus.
Nec me, quòd tibi sim novus, recuses;
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantùm inspice, qui novus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

L V I.

Ad Frontonem.

VOta tui breviter si vis cognoscere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus;

Hoc petit: esse sui, nec magni ruris arator,
  Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
  Et matutinum portat ineptus ave;
Cui licet, exuviis nemoris rurisque beato,
  Ante focum plenas explicuisse plagas?
Et piscem tremula salientem ducere seta,
  Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
  Et sua non emtus præparat ova cinis?
Non amet hanc vitam, quisquis me non amet, opto:
  Vivat & urbanis albus in officiis.

LVII.

Ad cauponem.

COntinuis vexata madet vindemia nimbis:
  Non potes, ut cuperes, vendere, caupo, merum.

LVIII.

Ad Flaccum, qualem puellam velit.

QUalem, Flacce, velim quæris, nolimve puellam?
  Nolo nimis facilem, difficilemque nimis.
Illud quod medium est, atque inter utrumque probamus.
  Nec volo quod cruciat: nec volo quod satiat.

LIX.

De pueri pretio.

MIllia pro puero centum me mango poposcit:
  Risi ego; sed Phœbus protinus illa dedit.
Hoc dolet, & queritur de me mea mentula mecum;
  Laudaturque meam Phœbus in invidiam.
Sed sestertiolum donavit mentula Phœbo
  Bis decies: hoc da tu mihi, pluris emam.

LX.

Ad Flaccum.

DAt Bajana mihi quadrantes sportula centum;
  Inter delicias quid facit ista fames?
Redde Lupi nobis, tenebrosaque balnea Grylli:
  Tam malè cùm cœnem, cur bene, Flacce, lavor?

LXI.

De leonum & leporum spectaculo.

INtrés ampla licet torvi lepus ora leonis,
  Esse tamen vacuo se leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?
  Alta juvencorum vulnera figet ubi?
Quid frustra nemorum dominum regemque fatigas?
  Non nisi delecta pascitur ille ferâ.

LXII.

Ad Licinianum.

VErona doctis syllabas amat Vatis;
  Marone felix Mantua est:
Censetur Apona Livio suo tellus,
  Stellaque nec Flacco minùs:
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
  Nasone Peligni sonant;
Duosque Senecas, unicumque Lucanum,
  Facunda loquitur Corduba,
Gaudent jocosæ Canio suo Gades,
  Emerita Deciano meo:
Te, Liciniane, gloriabitur nostra,
  Nec me tacebit Bibilis.

LXIII.

De Lævina.

CAsta, nec antiquis cedens Lævina Sabinis,
  Et quamvis tetrico tristior ipsa viro:
Dum modò Lucrino, modo se permittit Averno;

Et dum Bajanis sæpe fovetur aquis:
Incidit in flammas, juvenemque secuta, relicto
Conjuge, Penelope venit, abît Helene.

LXIV.

Ad Celerem.

UT recitem tibi nostra rogas Epigrammata; nolo:
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

LXV.

Ad Fabullam.

BElla es; novimus: & puella; verum est:
Et dives; quis enim potest negare?
Sed dum te nimiùm, Fabulla, laudas,
Nec dives, neque bella, nec puella es.

LXVI.

Ad Cæcilianum, de genere & declinatione ficus.

CUm dixi ficus, rides quasi barbara verba,
Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci:
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

LXVII.

Ad plagiarium.

ERras, meorum fur avare librorum,
Fieri poëtam posse qui putas tanti,
Scriptura quanti constet, & tomus vilis.
Non sex paratur aut decem sophôs nummis,
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas novit unus, scrinioque signatas
Custodit ipse virginis pater chartæ;
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non potest liber notus,
Sed pumicata fronte si quis est nondum,
Nec umbilicis cultus atque membrana;
Mercare: tales habeo; nec sciet quisquam.

Aliena quisquis recitat, & petit famam;
Non emere librum, sed silentium debet.

LXVIII.

Ad Chœrilum.

LIber homo es nimium, dicis mihi, Chœrile, semper:
In te qui dicit, Chœrile, liber homo est.

LXIX.

De Rufo.

QUidquid agit Rufus, nihil est nisi Nævia Rufo:
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit; una est
Nævia: si non sit Nævia, mutus erit.
Scriberet hesterna patri cùm luce salutem,
Nævia lux, inquit, Nævia lumen, ave.
Hæc legit, & ridet demisso Nævia vultu.
Nævia non una est: quid, vir ineptè, furis?

LXX.

Ad Maximum de Canio Rufo.

CŒpit, Maxime, Pana quæ solebat,
Nunc ostendere Canium Terentos.

LXXI.

Librum suum Proculo mittit.

VAde salutatum pro me, liber: ire juberis
Ad Proculi nitidos, officiose, Lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Castora canæ
Transibis Vestæ, virgineamque domum.
Inde sacro veneranda petes pallatia clivo,
Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata colossi,
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.

Flecte vias hac, qua madidi sunt tecta Lyæi,
Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
Protinus à læva clari tibi fronte Penates,
Atriaque excelsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete; nec metuas fastus, limenque superbum:
Nulla magis toto janua poste patet;
Nec propior quam Phœbus amet, doctæque sorores.
Si dicet: quare non tamen ipse venit?
Sic licet excuses: Quia qualiacunque leguntur
Ista, salutator scribere non potuit.

LXXII.

Ad Somnum.

NÆvia sex calathis; septem Justina bibatur;
Quinque Lycas; Lyde quattuor; Ida tribus.
Omnis ab infuso numeretur amica Falerno;
Et quia nulla venit, tu mihi, Somne, veni.

LXXIII.

In Fidentinum plagiarium.

NOstris versibus esse te poëtam,
Fidentine, putas, cupisque credi.
Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emtis ossibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata sibi placet Lycoris.
Hac & tu ratione, qua poëta es,
Calvus cùm fueris, eris comatus.

LXXIV.

Ad Cæcilianum.

NUllus in urbe fuit tota qui tangere vellet
Uxorem gratis, Cæciliane, tuam,
Dum licuit: sed nunc positis custodibus, ingens
Turba fututorum est; ingeniosus homo es.

LXXV.

Ad Paullam.

MŒchus erat; poteras tamen hoc tu, Paulla, negare:
Ecce, vir est; nunquid, Paulla, negare potes?

LXXVI.

De Lino.

DImidium donare Lino, quàm credere totum,
Qui mavult: mavult perdere dimidium.

LXXVII.

Ad Flaccum.

O Mihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce Antenorei spes & alumne Laris:
Pierios differ cantusque, chorosque sororum:
Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ:
Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una deos.
Quid possent hœderæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & serta, lyrasque Dearum,
Nil habet, & magnum semper inane, sophos.
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permesside nuda?
Romanum propius, divitiusque forum est.
Illic æra sonant: at circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras, basia sola crepant.

LXXVIII.

De Charino.

PUlchrè valet Charinus, & tamen pallet.
Parcè bibit Charinus, & tamen pallet.
Bene concoquit Charinus, & tamen pallet.
Sole uritur Charinus, & tamen pallet.
Tingit cutem Charinus, & tamen pallet,
Cunnum Charinus lingit, & tamen pallet.

LXXIX.

De Festo.

INdignas premeret pestis cùm tabida fauces,
Inque duos vultus serperet atra lues:
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
Decrevit Stygios Festus adire lacus.
Nec tamen obscuro pia polluit ora veneno;
Aut torsit lenta tristia fata fame.
Sanctam Romana vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam nobiliore via.
Hanc mortem fatis magni præferre Catonis
Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

LXXX.

Ad Attalum.

SEmper agis caussas, & res agis, Attale, semper;
Est, non est, quod agas, Attale; semper agis.
Si res, & caussæ desunt, agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas desit, agas animam.

LXXXI.

Ad Canum.

SPortula, Cane, tibi suprema nocte petita est.
Occidit, puto, te, Cane, quòd una fuit.

LXXXII.

Ad Sosibianum.

E servo scis te genitum, blandèque fateris,
Cùm dicis dominum, Sosibiane, patrem.

LXXXIII.

De Regulo.

HÆc quæ pulvere dissipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet absoluta casu!
Tectis nam modò Regulus sub illis

Gestatus fuerat, recesseratque:
Victa est pondere cùm suo repentè;
Et postquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, post metum querelæ,
Quis curam neget esse te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

LXXXIV.

De Manneja.

OS & labra tibi lingit, Manneja, catellus:
Non miror, merdas si libet esse cani.

LXXXV.

De Quirinali.

UXorem habendam non putat Quirinalis,
Cùm vult habere filios; & invenit,
Quo possit istud more; futuit ancillas;
Domumque & agros implet equitibus vernis.
Paterfamilias verus est Quirinalis.

LXXXVI.

De Mario.

VEnderet excultos colles cùm præco facetus,
Atque suburbani jugera pulchra soli:
Errat, ait, si quis Mario putet esse necesse
Vendere, nil debet, fœnerat immò magis.
Quæ ratio est igitur? servos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amet inde locum.
Quis faceret pretium: nisi qui sua perdere vellet
Omnia? Sic Mario noxius hæret ager.

LXXXVII.

De Novio micropsyco.

VIcinus meus est, manuque tangi
De nostris Novius potest fenestris.
Quis non invideat mihi, putetque

Horis omnibus esse me beatum,
Juncto cui liceat frui sodale?
Tam longè est mihi quàm Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre saltem,
Non audire licet; nec urbe tota
Quisquam est tam propè, tam proculque nobis,
Migrandum est mihi longiùs, vel illi.
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, si quis Novium videre non vult.

LXXXVIII.

Ad Fesceniam.

NE gravis hesterno fragres, Fescennia, vino,
Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
Ista linunt dentes jentacula: sed nihil obstat,
Extremo ructus cùm venit à barathro.
Quid quòd olet graviùs mistum diapasmate virus,
Atque duplex animæ longiùs exit odor.
Notas ergo nimis fraudes, deprensaque furta
Jam tollas, & sis ebria simpliciter.

LXXXIX.

Alcimi pueri epitaphium.

ALcime, quem raptum domino crescentibus annis
Labicana levi cespite velat humus:
Accipe non Pario nutantia pondera saxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor;
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lacrymis roscida prata meis.
Accipe, care puer, nostri monumenta laboris:
Hic tibi perpetuo tempore vivit honor.
Cùm mihi supremos Lachesis pervenerit annos;
Non aliter cineres mando jacere meos.

XC.

In Cinnam.

GArris in aurem semper omnibus, Cinna;
Garris & illud, teste quod licet turba.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas.
Adeòne penitùs sedit hic tibi morbus,
Ut sæpe in aurem, Cinna, Cæsarem laudes?

XCI.

Ad Bassam tribadem.

QUòd nunquam maribus cinctam te, Bassa, videbam,
Quòdque tibi mœchum fabula nulla dabat;
Omne sed officium circa te semper obibat
Turba tui sexûs, non adeunte viro:
Esse videbaris (fateor) Lucretia nobis;
At tu (pro facinus!) Bassa, fututor eras.
Inter se geminos audes committere cunnos;
Mentiturque virum prodigiosa Venus.
Commenta es dignum Thebano ænigmate monstrum,
Hic, ubi vir non est, ut sit adulterium.

XCII.

Ad Lælium obtrectatorem.

CUm tua non edas, carpis mea carmina, Læli:
Carpere vel noli nostra, vel ede tua.

XCIII.

Ad Mamurianum.

SÆpe mihi queritur non siccis Cestus ocellis,
Tangi se digito, Mamuriane, tuo.
Non opus est digito: totum tibi Ceston habeto,
Si deest nil aliud, Mamuriane, tibi.
Sed si nec focus est, nudi nec sponda grabati,
Nec curtus Chiones, Antiopesve calix:

Cerea si pendet lumbis & trita lacerna,
Dimidiasque nates Gallica palla tegit;
Pasceris & nigræ solo nidore culinæ,
Et bibis immundam cum cane pronus aquam:
Non culum (neque enim est culus, qui non cacat olim,)
Sed fodiam digito, qui superest, oculum.
Nec me zelotypum, nec dixeris esse malignum,
Denique pædica, Mamuriane, satur.

XCIV.

Aquini & Fabricii tumulus.

FAbricio junctus fido requiescit Aquinus,
Qui prior Elysias gaudet abisse domos.
Ara duplex primi testatur munera pili;
Inscriptum est, titulo quod breviore legis;
Junctus uterque, sacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod rarò novit, amicus erat.

XCV.

Ad Æglen fellatricem.

CAntasti male, dum fututa es, Ægle.
Jam cantas bene: basianda non es.

XCVI.

Ad Ælium.

QUòd clamas semper, quòd agentibus obstrepis,
Æli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

XCVII.

In Maternum.

SI non molestum est, teque non piget, Scazon,
Nostro (rogamus) pauca verba Materno
Dicas in aurem, sic, ut audiat solus.
Amator ille tristium lacernarum,
Et bæticatus atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros esse,

Amethystinasque mulierum vocat vestes;
Nativa laudet, habeat & licet semper
Fuscos colores, Galbinos habet mores:
Rogabis, unde suspicer virum mollem?
Unà lavamur, adspicit nihil sursùm;
Sed spectat oculis devorantibus draucos,
Nec otiosis mentulas videt labris.
Quæris, quis hic sit? excidit mihi nomen.

XCVIII.

Ad Nævolum caussidicum.

CUm clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tantùm,
Et te patronum, caussidicumque putas.
Hac ratione potest nemo non esse disertus:
Ecce, tacent omnes; Nævole, dic aliquid.

XCIX.

In Diodorum, ad Flaccum.

LItigat, & podagra Diodorus, Flacce, laborat;
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra est.

C.

Ad Calenum avarum.

NOn plenum modò vicies habebas;
Sed tam prodigus, atque liberalis,
At tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota Deus, precesque nostras;
Etque intra, puto, septimas Kalendas
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu sic quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
In tantam miser esuritionem,
Ut convivia sumptuosiora,
Toto quæ semel apparas in anno,
Nigræ sordibus explices monetæ;
Et septem veteres tui sodales

Constemus tibi plumbea selibra.
Quid dignum meritis precemur istis?
Optamus tibi millies, Calene:
Hoc si contigerit, fame peribis.

C I.

De Afra vetula.

MAmmas atque tatas habet Afra; sed ipsa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma potest.

C I I.

De Demetrio liberto suo.

ILla manus quondam studiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæsaribus,
Destituit primos viridis Demetrius annos:
Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras,
Ureret implicitum cùm scelerata lues,
Cavimus; & domini jus omne remisimus ægro:
Munere dignus erat convaluisse meo.
Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

C I I I.

Ad Lycorim.

QUi pinxit Venerem tuam, Lycori,
Blanditus, puto, pictor est Minervæ.

C I V.

In Scævolam.

SI dederint superi decies mihi millia centum,
Dicebas nondum, Scævola, justus eques:
Qualiter ô vivam, quàm largè, quàmque beatè?
Riserunt, faciles & tribuere dei.
Sordidior multo post hoc toga; pænula pejor;
Calceus est sarta terque quaterque cute;
Deque decem plures semper servantur olivæ;

Explicat & cœnas unica menſa duas;
Et Vejentani bibitur fex craſſa rubelli;
Aſſe cicer tepidum conſtat, & aſſe Venus.
In jus, ô fallax atque inficiator, eamus:
Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

C V.

De leonum & leporum ſpectaculo.

PIcto quòd juga delicata collo
Pardus ſuſtinet; improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello;
Mordent aurea quòd lupata cervi;
Quòd fræno Libyci domantur urſi;
Et quantum Calydon tuliſſe fertur,
Paret purpureis aper capiſtris;
Turpes eſſeda quòd trahunt biſontes;
Et molles dare juſſa quòd choreas
Nigro bellua nil negat magiſtro;
Quis ſpectacula non putet deorum?
Hæc tranſit tamen, ut minora, quiſquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat,
Dimittunt, repetunt, amantque captos;
Et ſecurior eſt in ore præda,
Laxos cui dare perviosque rictus
Gaudent, & timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam:
Stratis cùm modò venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte;
Sed norunt cui ſerviant leones.

C V I.

Ad Q. Ovidium.

IN Nomentanis, Ovidi, quod naſcitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum;
Exuit annoſa mores nomenque ſenecta,
Et, quidquid voluit, teſta vocatur anus.

CVII.

CVII.

Ad Rufum.

INterponis aquam subinde, Rufo;
Et, si cogeris à sodale, raram
Diluti bibis unciam Falerni.
Numquid pollicita est tibi beatam
Noctem Nævia, sobriasque mavis
Certæ nequitias fututionis?
Suspiras, retices, gemis: negavit.
Crebros ergo bibas licet trientes,
Et durum jugules mero dolorem.
Quid parcis tibi, Rufe? dormiendum est.

CVIII

Ad Lucium Julium.

SÆpe mihi dicis, Luci carissime Juli,
Scribe aliquid magnum: desidiosus homo es.
Otia da nobis; sed qualia fecerat olim
Mecœnas Flacco, Virgilioque suo.
Condere victuras tentem per secula chartas,
Et nomen flammis eripuisse meum.
In steriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue solum lassat; sed juvat ipse labor.

CIX.

Ad Gallum.

ESt tibi (sitque precor, multos crescatque per annos!)
Pulchra quidem, verùm Transtiberina domus.
At mea Vipsanas spectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego sum jam regione senex,
Migrandum est, ut mane domi te, Galle, salutem;
Et tanti, vel si longiùs illa foret.
Sed tibi non multum est, unum si præsto togatum;
Multum est, hunc unum si mihi, Galle, nego.

Ipse salutabo decima te sæpiùs hora;
  Mane tibi pro me dicet avere liber.

C X.

De Catella Publii.

ISsa est passere nequior, Catulli.
Issa est purior osculo columbæ.
Issa est blandior omnibus puellis.
Issa est carior Indicis lapillis.
Issa est deliciæ catella Publî.
Hanc tu, si queritur, loqui putabis.
Sentit tristitiamque, gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque somnos,
Ut suspiria nulla sentiantur;
Et desiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla;
Sed blando pede suscitat, toroque
Deponi monet, & rogat levari.
Castæ tantus inest pudor catellæ:
Ignorat Venerem; nec invenimus
Dignum tam tenera virum puella.
Hanc ne lux rapiat suprema totam,
Picta Publius exprimit tabella:
In qua tam similem videbis Issam,
Ut sit tam similis sibi nec Issa.
Issam denique pone cum tabella:
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

C X I.

Ad Velocem.

SCribere me quereris, Velox, epigrammata longa.
  Ipse nihil scribis: tu breviora facis.

C X I I.

Ad Regulum.

CUm tibi sit Sophiæ par fama & cura Deorum,
  Ingenio pietas nec minor ipsa suo.

Ignoret meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

CXIII.

In Priscum.

CUm te non nossem, dominum regemque vocabam:
Cùm bene te novi, jam mihi Priscus eris.

CXIV.

Ad Lectorem.

QUæcunque lusi juvenis & puer quondam,
Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi;
Male collocare si bonas voles horas,
Et invidebis otio tuo, lector;
A Valeriano Pollio petes Quincto,
Per quem perire non licet meis nugis.

CXV.

Ad Faustinum.

HOs tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos
Fænius, & breve rus, udaque prata tenet
Condidit hic natæ cineres, nomenque sacravit,
Quod legis Antullæ, dignior ipse legi,
Et Stygias æquum fuerat pater isset ad umbras;
Quod quia non licuit, vivat, ut ossa colat.

CXVI.

Antullæ Epitaphium.

HOc nemus æterno cinerum sacravit honori
Fænius, & culti jugera pauca soli.
Hoc tegitur citò rapta suis Antulla sepulchro:
Hoc erit Antullæ mistus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum:
Perpetuò dominis serviet iste suis.

CXVII.

In Procillum.

QUædam me cupit, invide Procille,
Loto candidior puella cycno,
Argento, nive, lilio, liguſtro:
Sed quandam volo nocte nigriorem,
Formica, pice, graculo, cicada.
Jam ſuſpendia ſæva cogitabas:
Si novi bene te, Procille, vives.

CXVIII.

In Lupercum.

OCcurris quoties, Luperce, nobis,
Vis mittam puerum, ſubinde dicis,
Cui trades Epigrammatôn libellum,
Lectum quem tibi protinùs remitttam?
Non eſt, quòd puerum, Luperce, vexes:
Longum eſt, ſi velit ad Pirum venire,
Et ſcalis habito tribus, ſed altis.
Quod quæris, propiùs petas licebit:
Argi nempe ſoles ſubire letum.
Contra Cæſaris eſt forum taberna,
Scriptis poſtibus hinc & inde totis,
Omnes ut citò perlegas Poëtas:
Illinc me pete; nec roges Attrectum,
(Hoc nomen dominus gerit tabernæ:)
De primo dabit, alterove nido
Raſum pumice, purpuraque cultum
Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? ſapis, Luperce.

CXIX.

Ad Cæcilianum.

CUi legiſſe ſatis non eſt epigrammata centum,
Nil illi ſatis eſt, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER II.

AD DECIANUM EPISTOLA.

QUID nobis, inquis, cum epiſtola? Parùmne tibi præſtamus, ſi legimus epigrammata? Quid hîc porrò dicturus es, quod non poſſis verſibus dicere? Video, quare Tragœdi epiſtolam accipiant, quibus pro ſe loqui non licet. Epigrammata curione non egent, & contenta ſunt ſua, id eſt, mala lingua. In quacunque pagina viſum eſt, epiſtolam faciunt. Noli, rogo, ſi tibi videtur, rem facere ridiculam, & in toga ſaltantem inducere perſonam. Denique videris, an te delectet contra retiarium ferula. Ego inter illos ſedeo, qui protinùs reclamant. Puto, me hercule, Deciane, verum dicis. Quid, ſi ſcias, cum qua, & quàm longa epiſtola negotium fueris habiturus? Itaque quod exigis, fiat. Debebunt tibi, ſi qui in hunc librum inciderint, quòd ad primam paginam non laſſi pervenient.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad librum ſuum.

TEr centena quidem poteras epigrammata ferre;
Sed quis te ferret, perlegeretve, liber?
At nunc ſuccincti quæ ſint bona diſce libelli:
Hoc primum eſt, brevior quòd mihi charta perit,
Deinde, quòd hæc una peragit librarius hora,
Nec tantum nugis ſerviet iſte meis.
Tertia res hæc eſt, quòd ſi cui forte legeris,
Sis licet uſque malus, non odioſus eris.

Te conviva leget miſto quincunce; ſed antè
  Incipiat poſitus quàm tepuiſſe calix.
Eſſe tibi tanta cautus brevitate videris?
  Hei mihi! quàm multis ſic quoque longus eris!

II.

Ad Cæſarem Domitianum.

CReta dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
  Scipio quod victor, quodque Metellus habet.
Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
  Et puer hoc dignus homine, Cæſar eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
  Quæ datur ex Cattis laurea, tota tua eſt.

III.

Ad Sextum.

SExte nihil debes; nil debes Sexte, fatemur:
  Debet enim, ſi quis ſolvere, Sexte, poteſt.

IV.

In Ammianum.

O Quàm blandus es, Ammiane, matri!
Quàm blanda eſt tibi mater, Ammiane!
Fratrem te vocat, & ſoror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?
Quare non juvat hoc, quod eſtis, eſſe?
Luſum creditis hoc, jocumque? non eſt.
Matrem, quæ cupit eſſe ſe ſororem,
Nec matrem juvat eſſe, nec ſororem.

V.

Ad Decianum.

NE valeam, ſi non totis, Deciane, diebus,
  Et tecum totis noctibus eſſe velim.
Sed duo ſunt, quæ nos diſtinguunt, millia paſſûm:
  Quattuor hæc fiunt, cùm rediturus eam.

Sæpe domi non es; cùm sis quoque sæpe, negaris,
Vel tantùm caussis, vel tibi sæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire;
Ut te non videam, quattuor ire piget.

VI.

Ad Severum.

I Nunc, edere me jube libellos:
Lectis vix tibi paginis duabus:
Spectas ἐσχατοκόλλιον, Severe,
Et longas trahis oscitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
Raptim scribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis.
Quid prodest mihi tam macer libellus,
Nullò crassior ut sit umbilico,
Si totus triduò tibi legatur?
Nunquam deliciæ supiniores.
Lassus tam citò deficis viator;
Et cum currere debeas Bovillas,
Interjungere quæris ad Camænas?
I nunc, edere me jube libellos.

VII.

In Attalum.

DEclamas bellè, caussas agis, Attale, bellè.
Historias bellas, carmina bella facis.
Componis bellè mimos, epigrammata bellè:
Bellus grammaticus, bellus es astrologus.
Et bellè cantas, & saltas, Attale, bellè.
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cùm facias, facis attamen omnia bellè.
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

VIII.

Ad Lectorem.

SI qua videbuntur chartis tibi; lector, in istis,
 Sive obscura nimis, sive Latina parùm;
Non meus est error: nocuit librarius illis,
 Dum properat versus annumerare tibi,
Quòd si non illum, sed me peccasse putabis;
 Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt: quasi nos manifesta negemus!
 Hæc mala sunt; sed tu non meliora facis.

IX.

De Nævia.

SCripsi, rescripsit nil Nævia; non dabit ergo.
 Sed puto, quod scripsi, legerat; ergo dabit.

X.

In Posthumum.

BAsia dimidio quòd das mihi, Posthume, labro,
 Laudo; licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
 Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

XI.

Ad Rufum, de Selio.

QUòd fronte Selium nubila vides, Rufe,
 Quòd ambulator porticum terit serus,
Lugubre quiddam quòd tacet piger vultus;
Quòd pænè terram tangit indecens nasus,
Et dextra pectus pulsat, & comam vellit;
Non ille amici fata luget, aut fratris;
Uterque natus vivit, & precor vivat:
Salva est & uxor, sarcinæque, servique;
Nihil colonus, villicusque decoxit.
Mœroris igitur caussa quæ? domi cœnat.

XII.

XII.

In Posthumum.

Esse quid hoc dicam, quòd olent tua basia myrrham,
Quodque tibi est semper non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quòd oles bene, Posthume, semper:
Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

XIII.

Ad Sextum.

ET judex petit, & petit patronus.
Solvas censeo, Sexte, creditori.

XIV.

De Selio.

NIl intentatum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hic quoque deceptus Memphitica templa frequentat,
Assidet & cathedris mœsta juvenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis:
Illinc Pompei dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti;
Nec Grylli tenebras, Æoliamque Lupi,
Nam thermis iterum, cunctis iterumque lavatur:
Omnia cùm fecit, sed renuente deo,
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
Per te, perque tuam, vector lascive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

XV.

In Hermum.

QUòd nulli calicem tuum propinas,
Humanè facis, Herme, non superbè.

XVI.

In Zoïlum.

Zoïlus ægrotat; faciunt hanc ſtragula febrem:
Si fuerit ſanus, coccina quid facient?
Quid torus à Nilo, quid ſindone tinctus olenti?
Oſtendit ſtultas quid niſi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omneis.
Vis fieri ſanus? ſtragula ſume mea.

XVII.

Ad Ammianum.

Tonſtrix Suburæ faucibus ſedet primis,
Cruenta pendent qua flagella tortorum,
Argique letum multus obſidet ſutor.
Sed iſta tonſtrix, Ammiane, non tondet.
Non tondet, inquis? ergo quid facit? radit.

XVIII.

In Maximum.

Capto tuam, pudet heu, ſed capto, Maxime, cœnam;
Tu captas aliam: jam ſumus ergo pares,
Mane ſalutatum venio; tu diceris iſſe
Antè ſalutatum: jam ſumus ergo pares.
Sum comes ipſe tuus, tumidique anteambulo regis;
Tu comes alterius: jam ſumus ergo pares.
Eſſe ſat eſt ſervum: jam nolo vicarius eſſe.
Qui rex eſt, regem, Maxime, non habeat.

XIX.

Ad Zoïlum.

Felicem fieri credis me, Zoïle, cœna:
Felicem cœna, Zoïle? deinde tua?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoïle, cœna facit.

XX.

De Paullo.

CArmina Paullus emit: recitat sua carmina Paullus;
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

XXI.

In Posthumum.

BAsia das aliis; aliis das, Posthume, dextram:
Dicis, utrum mavis? elige: malo manum.

XXII.

De eodem.

QUid mihi vobiscum est, ô Phœbe, novemque sorores?
Ecce nocet vati Musa jocosa suo.
Dimidio nobis dare Posthumus antè solebat
Basia; nunc labro cœpit utroque dare.

XXIII.

In eumdem.

NOn dicam, licet usque me rogetis,
Quis sit Posthumus in meo libello:
Non dicam; quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

XXIV.

Ad Candidum.

SI det iniqua tibi tristem Fortuna reatum,
Squallidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patriâ damnatum excedere terrâ;
Per freta, per scopulos exsulis ibo comes.
Dat tibi divitias; ecquid sunt ista duorum?
Das partem? multum est; Candide, des aliquid.
Mecum eris ergo miser: quòd si Deus ore sereno
Annuerit, felix, Candide, solus eris.

XXV.

Ad Gallam.

DAs nunquam, ſemper promittis, Galla, roganti;
Si ſemper fallis, jam rogo, Galla, nega.

XXVI.

De Nævia, ad Bythinicum.

QUòd querulum ſpirat, quòd acerbum Nævia tuſſit;
Inque tuos mittit ſputa ſubinde ſinus:
Jam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras: blanditur Nævia, non moritur.

XXVII.

De Selio.

LAudantem Selium, cœnæ cùm retia tendit,
Accipe, ſive legas, ſive patronus agas.
Effectè! graviter! citò! nequiter! euge! beatè!
Hoc volui: facta eſt jam tibi cœna, tace.

XXVIII.

In Sextillum.

RIdeto multùm, qui te, Sextille, cinædum
Dixerit, & digitum porrigito medium.
Sed nec pædico es, nec tu, Sextille, fututor;
Calda Vetuſtillæ nec tibi bucca placet.
Ex iſtis nihil es, fateor, Sextille: quid ergo es?
Neſcio; ſed tu ſcis res ſupereſſe duas.

XXIX.

Ad Rufum.

RUfe, vides illum ſubſellia prima terentem,
Cujus & hinc lucet ſardonychata manus;
Quæque Tyron toties epotavere lacernæ,
Et toga non tactas vincere juſſa nives:
Cujus olet toto pinguis coma Marcellano,

Et splendent vulso brachia trita pilo.
Non hesterna sedet lunata lingula planta;
Coccina non læsum pingit aluta pedem;
Et numerosa linunt stellantem splenia frontem:
Ignoras quis sit? splenia tolle, leges.

XXX.

In Cajum.

MUtua viginti sestertia fortè rogabam;
Quæ vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur fidusque, vetusque sodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, si caussas egeris, inquit.
Quod peto da, Caï, non peto consilium.

XXXI.

Ad Marianum.

SÆpe ego Chrestillam futui: det quam bene, quæris?
Supra quod fieri nil, Mariane, potest.

XXXII.

In Ponticum.

LIs mihi cum Balbo est; tu Balbum offendere non vis,
Pontice: cum Licino est; hic quoque magnus homo est.
Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum;
Contra libertum Cæsaris ire times.
Abnegat, & retinet nostrum Laronia servum;
Respondes: orba est, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, servo servitur amico:
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

XXXIII.

In Philænim.

CUr non basio te, Philæni? calva es.
Cur non basio te, Philæni? rufa es.

Cur non basio te, Philæni? lusca es.
Te qui basiat, hic, Philæni, fellat.

XXXIV.

In Gallam.

CUm placeat Phileros, tota tibi dote redemptus,
 Tres pateris natos, Galla, perire fame.
Præstatur cano tanta indulgentia cunno,
 Quem nec casta potest jam decuisse Venus.
Perpetuam faciant Dî te Philerotis amicam,
 O mater, qua nec Pontia deterior.

XXXV.

Ad Phœbum.

CUm sint crura tibi simulent quæ cornua lunæ;
 In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

XXXVI.

Ad Pannicum.

FLectere te nolim, sed nec turbare capillos:
 Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.
 Nolo virum nimiùm, Pannice; nolo parùm.
Sunt tibi crura pilis, & sunt tibi pectora setis
 Horrida; sed mens est, Pannice, vulsa tibi.

XXXVII.

In Cæcilianum.

QUidquid ponitur hinc & inde, verris;
Mammas suminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alica sua palumbum:
Hæc cùm condita sunt madente mappa,
Traduntur puero domum ferenda:

Nos accumbimus otiosa turba.
Ullus si pudor est, repone cœnam:
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

XXXVIII.

In Linum.

QUid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

XXXIX.

Quæ vestis mœchæ conveniat.

COccina famosæ donas, & Iantina mœchæ.
Vis dare quæ meruit munera? mitte togam.

XL.

In Tongilium.

URi Tongilius male dicitur hemitritæo.
Novi hominis mores: esurit, atque sitit.
Subdola tenduntur crassis modò retia turdis:
Hamus & in mullum mittitur, atque lupum.
Cæcuba saccentur, quæque annus coxit Opimi:
Condantur parco fusca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici jussere lavari:
O stulti, febrem creditis esse? gula est.

XLI.

Ad Maximinam puellam edentulam.

RIde, si sapis, ô puella ride,
Pelignus, puto, dixerat Poëta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Verùm ut dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi; tu puella non es;
Nam tres sunt tibi, Maximina, dentes,
Sed planè piceïque, buxeïque.
Quare si speculo mihique credis,

Debes non aliter timere risum,
Quàm ventum Spanius, manumque Priscus:
Quàm creata timet Fabulla nimbum:
Cerussata timet Sabella solem.
Vultus induito magis severos,
Quàm conjux Priami, nurusque major.
Mimos ridiculi Philistionis,
Et convivia nequiora vita;
Et quidquid lepida procacitate
Laxat perspicuo labella risu.
Te mœstæ decet assidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem;
Et tantùm tragicis vacare Musis.
At tu, judicium secuta nostrum,
Plora, si sapis, ô puella, plora.

XLII.

In Zoïlum.

ZOïle, quid solium subluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoïle, merge caput.

XLIII.

In Candidum.

KOινὰ φίλων hæc sunt, hæc sunt tua, Candide, κοινὰ,
Quæ tu magniloquus nocte dieque sonas.
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeso,
Vel quam seposito de grege Parma dedit:
At me quæ passa est furiosi cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima suam.
Misit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis coccina nostra tribus.
Tu Libycos Indis suspendis dentibus orbes:
Fulcitur testa fagina mensa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chrysendeta mulli:
Concolor in nostra, cammare, lance rubes.
Grex tuus Iliaco poterat certare cinædo:

At mihi ſuccurrit pro Ganymede manus.
Ex opibus tantis veteri fidoque ſodali
Das nihil, & dicis, Candide, κοινὰ φίλων.

XLIV.

In Sextum fœneratorem.

EMi ſeu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puta, quattuorve libras:
Sextus protinùs ille fœnerator,
Quem noſtis veterem meum ſodalem,
Ne quid fortè petam, timet, cavetque;
Et ſecum, ſed ut audiam, ſuſurrat:
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quattuor; undecim Phileto;
Et quadrans mihi nullus eſt in arca.
O grande ingenium mei ſodalis!
Durum eſt, Sexte, negare, cùm rogaris:
Quanto durius, antè quàm rogeris!

XLV.

Ad Glyptum.

QUæ tibi non ſtabat, præciſa eſt mentula, Glypte,
Demens cum ferro quid tibi? Gallus eras.

XLVI.

Ad Nævolum.

FLorida per varios ut pingitur Hybla colores,
Cùm breve Sicaniæ ver populantur apes;
Sic tua ſuppoſitis pellucent præla lacernis:
Sic micat innumeris arcula ſyntheſibus;
Atque unam veſtire tribum tua candida poſſunt,
Appula non uno quæ grege terra tulit.
Tu ſpectas hyemem ſuccincti lentus amici,
(Pro ſcelus!) & lateris frigora trita mei.
Quantùm erat, infelix, pannis fraudare duobus,
(Quid renuis?) non te, Nævole, ſed tineas?

XLVII.

Ad Gallum.

SUbdòla famosæ, moneo, fuge retia mœchæ,
Lævior ô conchis, Galle, Cytheriacis.
Confides natibus? non est pædico maritus.
Quæ faciat duo sunt: irrumat, aut futuit.

XLVIII.

Ad Rufum.

CAuponem, laniumque, balneumque,
Tonsorem, tabulamque, calculosque,
Et paucos, sed ut eligam, libellos:
Unum non nimiùm rudem sodalem,
Et grandem puerum, diuque lævem;
Et caram puero meo puellam:
Hæc presta mihi, Rufe, vel Bitunti;
Et thermas tibi habe Neronianas.

XLIX.

De Thelesina.

UXorem nolo Thelesinam ducere: quare?
Mœcha est. Sed pueris dat Thelesina: volo.

L.

In Lesbiam.

QUod fellas, & aquam potas, nil, Lesbia, peccas;
Quâ tibi parte opus est, Lesbia, sumis aquam.

LI.

In Hyllum cinædum.

UNus sæpe tibi totâ denarius arcâ
Cùm sit, & hic culo tritior, Hylle, tuo:
Non tamen hunc pistor, non auferet hunc tibi caupo;
Sed si quis nimio pene superbus erit.
Infelix venter spectat convivia culi;
Et semper miser hic esurit, ille vorat.

L I I.

De Dasio balneatore.

NOvit loturas Dasius numerare: popoſcit
Mammoſam Spatalen pro tribus; illa dedit.

L I I I.

Ad Maximum.

VIs fieri liber? mentiris, Maxime; non vis:
Sed fieri ſi vis, hâc ratione potes.
Liber eris: cænare foris ſi, Maxime, noles:
Vejentana tuam ſi domat uva ſitim:
Si ridere potes miſeri chryſendeta Cinnæ:
Contentus noſtrâ ſi potes eſſe togâ:
Si plebeja Venus gemino tibi vincitur aſſe:
Si tua non rectus tecta ſubire potes.
Hæc tibi ſi vis eſt, ſi mentis tanta poteſtas,
Liberior Partho vivere rege potes.

L I V.

In Linum cinædum.

QUid de te, Line, ſuſpicetur uxor,
Et qua parte velit pudiciorem,
Certis indiciis ſatis probavit,
Cuſtodem tibi quæ dedit ſpadonem.
Nil naſutius hac maligniuſque eſt.

L V.

Ad Sextum.

VIs te, Sexte, coli: volebam amare.
Parendum eſt tibi: quod jubes: coleris.
Sed ſi te colo, Sexte, non amabo.

L V I.

Ad Gallum, de ejus uxore.

GEntibus in Libycis uxor tua, Galle, notatur
Immodicæ fœdo crimine avaritiæ.

Sed mera narrantur mendacia: non solet illa
Accipere omninò; quid solet ergo? dare.

L V I I.

De micropsyco divite.

HIc, quem videtis gressibus vagis lentum,
Amethystinatus media qui secat septa,
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipse Codrus alpha pænulatorum;
Quem grex togatus sequitur, & capillatus,
Recensque sella linteisque lorisque:
Oppigneravit Claudii modò ad mensam
Vix octo nummis annulum, unde cænaret.

L V I I I.

In Zoïlum.

PExatus pulchrè rides mea, Zoïle, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoïle; sed mea sunt.

L I X.

De cænatione Cæsaris, quæ appellatur Mica.

MIca vocor. Quid sim, cernis, cænatio parva.
Ex me Cæsareum prospicis, ecce, tholum.
Frangere toros; pete vina; rosas cape; tingere nardo;
Ipse jubet mortis dememinisse Deus.

L X.

Ad Hyllum.

UXorem armati futuis, puer Hylle, tribuni,
Supplicium tantùm dum puerile times.
Væ tibi, dum ludis, castrabere; jam mihi dices,
Non licet hoc: quid, tu quod facis, Hylle, licet?

L X I.

In fellatorem malæ linguæ.

CUm tibi vernarent dubiâ lanugine malæ,
Lambebat medios improba lingua viros.

Postquam triste caput fastidia vespillonum,
Et miseri meruit tædia carnificis;
Uteris ore aliter, nimiâque ærugine captus,
Adlatras nomem quod tibi cunque datum est,
Hæreat inguinibus potiùs tua noxia lingua;
Nam cùm fellaret, purior illa fuit.

L X I I.

Ad Labienum.

QUòd pectus, quòd crura tibi, quòd brachia vellis;
Quòd cincta est brevibus mentula tonsa pilis,
Hoc præstas, Labiene, tuæ, (quis nescit?) amicæ.
Cui præstas culum, quem, Labiene, pilas?

L X I I I.

Ad Milichum.

SOla tibi fuerant sestertia, Miliche, centum,
Quæ tulit è sacrâ Leda redempta viâ,
Miliche, luxuria est, si tanti dives amares.
Non amo, jam dices: hæc mage luxuria est.

L X I V.

In Laurum.

DUm modò caussidicum, dum te modò rhetora fingis,
Et non decernis, Laure, quid esse velis:
Peleos, & Priami transti, vel Nestoris annos;
Et fuerat serum jam tibi desinere.
Incipe: tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, si quid in arte vales.
Si schola damnatur, fora litibus omnia fervent:
Ipse potest fieri Marsya caussidicus.
Eja age, rumpe moras; quo te spectabimus usque?
Dum, quid sis, dubitas, jam potes esse nihil.

LXV.

In Salejanum.

CUr triſtiorem cernimus Salejanum?
An cauſſa levis eſt? extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! ô gravem caſum!
Illa, illa dives mortua eſt Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Nollem accidiſſet hoc tibi, Salejane.

LXVI.

In Lalagen.

UNus de toto peccaverat orbe comarum
Annullus, incerta non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage ſpeculo, quo viderat, ulta eſt;
Et cecidit ſectis icta Plecuſa comis.
Deſine jam, Lalage, triſtes ornare capillos,
Tangat & inſanum nulla puella caput.
Hoc ſalamandra notet, vel ſæva novacula nudet,
Ut digna ſpeculo fiat imago tuo.

LXVII.

Ad Poſthumum.

OCcurris quocunque loco mihi, Poſthume, clamas
Protinùs, & prima eſt hæc tua vox, Quid agis?
Hoc, ſi me decies unâ conveneris horâ,
Dicis: habes, puto, tu, Poſthume, nil quod agas.

LXVIII.

Ad Olum.

QUòd te nomine jam tuo ſaluto,
Quem regem, & dominum priùs vocabam,
Ne me dixeris eſſe contumacem:
Totis pilea ſarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui ſe non habet, atque concupiſcit,
Quod reges dominique concupiſcunt.

Servum si potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

LXIX.

Ad Classicum cænipetam.

INvitum cænare foris te, Classice, dicis.
  Si non mentiris, Classice, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire;
  Cùm cænaret, erat tristior ille domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Classice, vadis?
  Cogor, ais: verum est; cogitur & Selius.
En rogat ad cænam Melior te, Classice, rectam.
  Grandia verba ubi sunt? si vir es, ecce, nega.

LXX.

In Cotilum.

NOn vis in solio priùs lavari
Quemquam, Cotile: caussa quæ, nisi hæc, est?
Undis ne fovearis irrumatis.
Primus te licet abluas, necesse est,
Antè hîc mentula, quàm caput, lavetur.

LXXI.

Ad Cæcilianum.

CAndidius nihil est te, Cæciliane, notavi;
  Si quandò ex nostris disticha pauca legis,
Protinùs aut Marsi recitas, aut scripta Catulli.
  Hæc mihi das, tanquam deteriora legas,
Ut collata magis placeant mea? credimus illud;
  Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

LXXII.

Ad Posthumum.

HEsternâ factum narratur, Posthume, cænâ,
  Quod nollem: quis enim talia facta probet?
Os tibi percisum, quanto non ipse Latinus
  Vilia Panniculi percutit ora sono:

Quodque magis mirum est, auctorem criminis hujus
  Cæcilium totâ rumor in urbe sonat.
Esse negas factum; vis hoc me credere? credo.
  Quid quòd habet testes, Posthume, Cæcilius?

LXXIII.

In Lyrim.

QUid faciat, vis scire; Lyris, quid? sobria fellat.

LXXIV.

De Sausejo, ad Maternum.

CInctum togatis post & antè Sausejum,
Quanta reduci Regulus solet turba,
Ad alta tonsum templa cùm reum misit,
Materne, cernis? invidere nolito;
Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos, & greges togatorum,
Fusciculenus præstat, & Faventinus.

LXXV.

De Leone.

VErbera securi solitus leo ferre magistri,
  Insertamque pati blandus in ora manum,
Dedicit pacem, subitò feritate reversa,
  Quanta nec in Libycis debuit esse jugis.
Nam duo de tenera puerilia corpora turba,
  Sanguineam rastris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit.
  Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet: crudelis, perfide, prædo,
  A nostrâ pueris parcere disce lupâ.

LXXVI.

De Mario.

ARgenti libras Marius tibi quinque reliquit,
  Cui nihil ipse dabas, is tibi verba dedit.

LXXVII.

LXXVII.

Ad Cosconium.

COsconi, qui longa putas epigrammata nostra,
Utilis ungendis axibus esse potes.
Hac tu credideris longum ratione colossum,
Et puerum Bruti dixeris esse brevem.
Disce, quod ignoras: Marsi, doctique Pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis.
Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

LXXVIII.

Ad Cæcilianum.

ÆStivo serves ubi piscem tempore, quæris?
In thermis serva, Cæciliane, tuis.

LXXIX.

Ad Nasicam.

INvitas tunc me, cùm scis, Nasica, vocasse;
Excusatum habeas me, rogo: cæno domi.

LXXX.

De Fannio.

HOstem cùm fugeret, se Fannius ipse peremit.
Hic, rogo, non furor est, ne moriare, mori?

LXXXI.

Ad Zoïlum.

LAxior hexaphoris tua sit lectica licebit:
Dum tamen hæc tua sit, Zoïle, sandapila.

LXXXII.

Ad Ponticum.

ABscissa servum quid fingis, Pontice, lingua?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

LXXXIII.

De mœchi pœnâ.

FŒdasti miserum, marite, mœchum;
Et se, qui fuerant priùs, requirunt
Trunci naribus, auribusque vultus.
Credis te satis esse vindicatum?
Erras; iste potest & irrumare.

LXXXIV.

De Sertorio, ad Rufum.

MOllis erat, facilisque viris Pæantius heros;
Vulnera sic Paridis dicitur ulta Venus.
Cur lingat cunnum Siculus Sertorius, hoc est:
Ex hoc occisus, Rufe, videtur Eryx.

LXXXV.

Ad amicum, de præposteris donis.

VImine clausa levi niveæ custodia coctæ,
Hæc tibi Saturni tempore munus erit.
Dona quòd æstatis misi tibi mense Decembri,
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

LXXXVI.

Ad Classicum.

QUòd nec carmine glorior supino,
Nec retrò lego Sotaden cinædum;
Nusquam Græcula quòd recantat Echo;
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitare Galliambon:
Non sum, Classice, tam malus poëta.
Quid si per graciles vias Petauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon;
Me raris juvat auribus placere.

LXXXVII.

Ad Phœbum.

DIcis amore tui bellas ardere puellas,
Qui faciem sub aquâ, Phœbe, natantis habes.

LXXXVIII.

In Mammercum.

NIl recitas, & vis, Mamerce, poëta videri.
Quidquid vis esto, dummodò nihil recites.

LXXXIX.

In Gaurum.

QUòd nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco; vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quòd scribis Musis & Appolline nullo;
Laudari debes; hoc Ciceronis habes.
Quòd vomis, Antonî, quòd luxuriaris, Apicî;
Quod fellas, vitium dic mihi cujus habes?

XC.

Ad Quinctilianum.

QUinctiliane, vagæ moderator summe juventæ;
Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ.
Vivere quòd propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census;
Atriaque immodicis arctat imaginibus.
Me focus; & nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna satur, sit non doctissima conjux;
Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

XCI.

Ad Cæsarem Domitianum.

RErum certa salus, terrarum gloria, Cæsar,
Sospite quo magnos credimus esse deos:

Si festinatis toties tibi lecta libellis
   Detinuere oculos carmina nostra tuos;
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
   Natorum genitor credar ut esse trium.
Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis;
   Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

XCII.

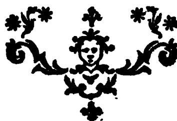
Ad uxorem.

NAtorum mihi jus trium roganti
Musarum pretium dedit mearum
Solus qui poterat: valebis uxor;
Non debet domini perire munus.

XCIII.

Ad Regulum.

PRimus ubi est, inquis, cùm sit liber iste secundus?
   Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum;
   Unum de titulo tollere iota potes.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER III.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad Lectorem.

HOc tibi, quidquid est, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortasse priorem.
Illa, vel hæc mea sunt, quæ meliora putas.
Plus sanè placeat, dominâ qui natus in urbe est;
Debet enim Gallum vincere verna liber.

II.

Ad librum suum.

CUjus vis fieri, libelle, munus?
Festina tibi vindicem parare,
Ne nigram citò raptus in culinam,
Cordyllas madida tegas papyro,
Vel thuris, piperisque sis cucullus.
Faustini fugis in sinum? sapisti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurietis umbilicis;
Et te purpura delicata velet,
Et coco rubeat superbus index.
Illo vindice nec Probum timeto.

XI.

Ad Quinctum.

SI tua nec Thaïs, nec lusca est, Quincte, puella;
Cur in te factum distichon esse putas?
Sed simile est aliquid; pro Laïde Thaïda dixi.
Dic mihi, quid simile est, Thaïs & Hermione?
Tu tamen es Quinctus: mutemus nomen amantis;
Si non vult Quinctus Thaïda, Sextus amet.

XII.

In Fabullum.

UNguentum, fateor, bonum dedisti
Convivis here, sed nihil scidisti.
Res salsa est bene olere, & esurire.
Qui non cœnat & ungitur, Fabulle,
Hic verè mihi mortuus videtur.

XIII.

In Næviam.

DUm non vis piscem, dùm non vis carpere pullos,
Et plus quàm patri, Nævia, parcis apro:
Accusas, rumpisque coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit. Nunquam sic ego crudus ero.

XIV.

In Tuccium, de sportula.

ROmam petebat esuritor Tuccius,
Profectus ex Hispaniâ.
Occurrit illi sportularum fabula;
A ponte rediit Mulvio.

XV.

De Codro.

PLus credit nemo quàm totâ Codrus in urbe:
Cùm sit tam pauper. Quomodò? cæcus amat.

XVI.

XVI.

In cerdonem munerarium.

DAs gladiatores, sutorum regule, cerdo,
Quodque tibi tribuit, subula, sica rapit.
Ebrius es: nec enim faceres id sobrius unquam,
Ut velles corio ludere, cerdo, tuo.
Lusisti, satis est: sed te, mihi crede, memento
Nunc in pelliculâ, cerdo, tenere tuâ.

XVII.

In Sabidium.

CIrcumlata diu mensis scriblita secundis
Urebat nimio sæva calore manus.
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinùs ergo
Sufflavit buccis terque quaterque suis.
Illa quidem tepuit, digitosque admittere visa est;
Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

XVIII.

Ad Maximum.

PErfrexisse tuas questa est præfatio fauces.
Cùm te excusaris, Maxime, quid recitas?

XIX.

De viperâ in ore ursæ ahenea.

PRoxima centenis ostenditur ursa columnis,
Exornant fictæ quà platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus
Pulcher Hylas, teneram mersit in ora manum.
Vipera sed cæco scelerata latebat in ære,
Vivebatque animâ deteriore fera.
Non sensit puer esse dolos, nisi dente recepto
Dum perit. O facinus falsa quod ursa fuit!

G.

XX.

De Canio Rufo.

DIc, Musa, quid agat Canius meus Rufus?
Utrùmne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Lascivus elegis, an severus heroïs?
At in cothurnis horridus Sophocleis?
An otiosus in scholâ poëtarum
Lepôre tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi,
An spatia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ sole rursùs Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Titine thermis, an lavatur Agrippæ,
An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad Quartum?
An æstuanteis jam profectus ad Bajas,
Piger Lucrino nauculatur in stagno?
Vis scire quid agat Canius tuus? ridet.

XXI.

In crudelem dominum.

PRoscriptum famulus servavit fronte notatus;
Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

XXII.

Ad Apicium.

DEderas, Apici, bis trecenties ventri,
Et adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu gravatus, ut famem & sitim ferre.
Summâ venenum potione duxisti.
Nihil est, Apici, te gulosius factum.

XXIII.

In quemdam invitatorem.

OMnia cùm retrò pueris obsonia tradas,
Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

XXIV.

De Haruspice hernioso.

VIte nocens rosâ stabat moriturus ad aras
Hircus, Bacche tuis victima grata sacris:
Quem Tuscus mactare deo cùm vellet haruspex,
Dixerat agresti fortè, rudique viro,
Ut citò testiculos, sed acutâ falce secaret
Teter ut immundæ carnis abiret odor.
Ipse super virides aras luctantia pronus
Dum resecat cultro colla, premitque manu;
Ingens iratis apparuit hernia sacris:
Occupat hanc ferro rusticus, atque secat;
Hoc ratus antiquos sacrorum poscere ritus,
Talibus & fibris numina prisca coli.
Sic modò qui Tuscus fueras, nunc Gallus haruspex,
Dum jugulas hircum, factus es ipse caper.

XXV.

Ad Faustinum, de Sabineio rethore.

SI temperari balneum cupis fervens,
Faustine, quod vix Julianus intraret;
Roga, lavetur, Rhetorem Sabineium;
Neronianas hic refrigeret thermas.

XXVI.

In Candidum.

PRædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
Massica solus habes, & Opimi Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium:

Omnia solus habes; nec me puta velle negare;
Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

XXVII.

In Gallum.

NUnquam me revocas, venias cùm sæpe vocatus:
Ignosco; nullum si modò, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est utriusque; quod? inquis,
Et mihi cor non est, nec tibi, Galle, pudor.

XXVIII.

In Nestorem.

AUriculam Mario graviter miraris olere!
Tu facis hoc: garris, Nestor, in auriculam.

XXIX.

In Zoïlum.

HAs cum geminâ compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoïlus, annullos priores.

XXX.

Ad Gargilianum.

SPortula nulla datur; gratis conviva recumbis,
Dic mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Unde tibi togula est, & fuscæ pensio cellæ?
Unde datur quadrans? unde vir es Chiones?
Cum ratione licet dicas te vivere summa:
Quòd vivis, nullâ cum ratione facis.

XXXI.

Ad Rufinum.

SUnt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
Urbanique tenent prædia multa Lares;
Et servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores:
Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

XXXII.

In Matriniam.

NUm possim vetulam, quæris Matrinia? possum
Et vetulam; sed tu mortua, non vetula es.
Possum Hecubam, possum Niobem, Matrinia: sed si
Nondum erit illa canis, nondum erit illa lapis.

XXXIII.

Qualem puellam velit poëta.

INgenuam malo: sed si tamen illa negetur,
Libertina mihi proxima conditio est,
Extremo est ancilla loco: sed vincet utramque,
Si facie nobis hæc erit ingenua.

XXXIV.

In Chionem.

DIgna tuo cur sis, indignaque nomine, dicam.
Frigida es, & nigra es: non es, & es Chione.

XXXV.

De piscibus sculptis.

ARtis Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis! adde aquam, natabunt.

XXXVI.

Ad Fabianum.

QUòd novus & nuper factus tibi præstat amicus,
Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi.
Horridus ut primo semper te mane salutem;
Per mediumque trahat me tua sella lutum:
Lassus ut in thermas decimâ, vel seriùs, horâ
Te sequar Agrippæ, cùm laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
Ut sim tiro tuæ semper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, toga tritaque, meaque,
Ut nondum credas me meruisse rudem?

XXXVII.

In divites irascentes.

IRasci tantùm felices nostis amici.
Non bellè facitis : sed juvat hoc facere.

XXXVIII.

Ad Sextum.

QUæ te caussa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte ? quid aut speras, aut petis inde ? refer.
Caussas, inquis, agam Cicerone disertiùs ipso,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Atestinus caussas, & Cajus : utrumque
Noras ; sed neutri pensio tota fuit.
Si nihil hinc veniet, pangentur carmina nobis ;
Audieris, dices esse Maronis opus.
Insanis : omnes gelidis quicunque lacernis
Sunt ibi, Nasones, Virgiliosque vides.
Atria magna colam : vix tres, aut quattuor ista
Res aluit ; pallet cætera turba fame.
Quid faciam ? suade : nam certum est vivere Romæ.
Si bonus es, casu vivere, Sexte, potes.

XXXIX.

De Lycori.

ILiaco similem puerum, Faustine, ministro
Lusca Lycoris amat : quàm bene lusca videt !

XL.

In Thelesinum.

MUtua quòd nobis ter quinquagena dedisti
Ex opibus tantis, quas gravis arca premit :
Esse tibi magnus, Thelesine, videris amicus.
Tu magnus, quòd das ? immò ego, quòd recipis.

XLI.

De lacertâ celatâ.

INserta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

XLII.

In Pollam.

LOmento rugas uteri quòd condere tentas,
Polla; tibi ventrem, non mihi labra linis.
Simpliciter pateat vitium fortasse pusillum:
Quod tegitur, majus creditur esse malum.

XLIII.

In Lentinum.

MEntiris juvenem tinctis, Lentine, capillis;
Tam subitò corvus, qui modò cycnus eras.
Non omneis falles; scit te Proserpina canum:
Personam capiti detrahet illa tuo.

XLIV.

In Ligurinum.

OCcurrit tibi nemo quòd libenter;
Quòd quacunque venis, fuga est, & ingens
Circa te, Ligurine, solitudo:
Quid sit, scire cupis? nimis poëta es.
Hoc valdè vitium periculosum est.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipsas medio perusta sole,
Nec sis scorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et stanti legis, & legis sedenti:
Currenti legis, & legis cacanti.
In thermas fugio, sonas ad aurem;
Piscinam peto, non licet natare;
Ad cœnam propero, tenes euntem;
Ad cœnam venio, fugas sedentem;

Lassus dormio, suscitas jacentem.
Vis, quantùm facias mali, videre?
Vir justus, probus, innocens timeris.

X L V.

In eundem.

FUgerit an mensas Phœbus cænamque Thyestæ,
Ignoro; fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta est, dapibusque instructa superbis;
Sed nihil omninò, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombos, mullumve bilibrem;
Nec volo boletos, ostrea nolo: tace.

X L V I.

Ad Candidum.

EXigis à nobis operam sine fine togatam.
Non eo; libertum sed tibi mitto meum.
Non est, inquis, idem: multo plus esse probabo.
Vix ego lecticam subsequar, ille feret.
In turbam incideris, cunctos umbone repellet:
Invalidum est nobis, ingeniumque latus.
Quidlibet in caussâ narraveris; ipse tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille sophos.
Lis erit; ingenti faciet convitia voce:
Esse pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præstabit amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

X L V I I.

De Basso, ad Faustinum.

CApena grandi porta qua pluit gutta,
Phrygiumque matris Almo qua lavat ferrum,
Horatiorum qua viret sacer campus,
Et qua pusilli fervet Herculis fanum,
Faustine, plenâ Bassus ibat in rhedâ,
Omnes beati copias trahens ruris.
Illìc videres frutice nobili caules,

Et utrumque porrum, sessilesque lactucas,
Pigroque ventri non inutiles betas:
Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læsum Gallici canis dente,
Nondumque victa lacteum faba porcum.
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta feno cursor ova portabat.
Urbem petebat Bassus? immò rus ibat.

XLVIII.

In Ollum.

PAuperis exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

XLIX.

In invitatorem.

VEjentana mihi misces, tibi Massica ponis:
Olfacere hæc malo pocula, quàm bibere.

L.

Ad Ligurinum.

HÆc tibi, non alia, est ad cœnam caussa vocandi,
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.
Deposui soleas: affertur protinùs ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter porrigitur, dum fercula prima morantur.
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.
Et quartum recitas, & quinctum denique librum.
Putidus est, toties si mihi ponis aprum.
Quòd si non scombris scelerata poëmata donas:
Cœnabis solus jam, Ligurine, domi.

LI.

Ad Gallam.

CUm faciem laudo, cùm miror crura, manusque;
Dicere, Galla, soles: nuda placebo magis,

Et semper vitas communia balnea nobis.
  Numquid, Galla, times, ne tibi non placeam?

LII.

In Tongilianum.

EMta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis;
  Abstulit hanc nimiùm casus in urbe frequens.
Collatum est decies: rogo, non potes ipse videri
  Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

LIII.

Ad Chloen.

ET vultu poteram tuo carere:
Et collo, manibusque, cruribusque;
Et mammis, natibusque, clunibusque;
Et, ne singula persequi laborem,
Tota te poterant, Chloë, carere.

LIV.

Ad Gallam.

CUm dare non possim, quod poscis, Galla, rogantem.
  Multo simpliciùs, Galla, negare potes.

LV.

In Gelliam.

QUòd quacunque venis, Cosmum migrare putamus,
  Et fluere excusso cinnama fusa vitro:
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
  Scis, puto, posse meum sic bene olere canem.

LVI.

De Cisternâ Ravennate.

SIt cisterna mihi, quàm vinea, malo Ravennæ;
  Cùm possim multo vendere pluris aquam.

LVII.

De Eadem.

CAllidus impoſuit nuper mihi copo Ravennæ:
Cùm peterem mixtum, vendidit ille merum.

LVIII.

Ad Baſſum, de villa Fauſtini.

BAjana noſtri villa, Baſſe, Fauſtini,
Non otioſis ordinata myrtetis,
Viduaque platano, tonſilique buxeto,
Ingrata lati ſpatia detinet campi:
Sed rure vero, barbaroque lætatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat teſta ſenibus autumnis.
Hic poſt Novembres, imminente jam Brumâ,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in altâ valle mugiunt tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba ſordidæ cortis;
Argutus anſer, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis;
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,
Et impiorum Phaſiana Colchorum,
Rhodias ſuperbi feminas premunt galli;
Sonantque turres plauſibus columbarum;
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi ſequuntur villicæ ſinum porci,
Matremque plenam mollis agnus exſpectat,
Cingunt ſerenum lactei focum vernæ,
Et larga feſtos lucet ad lares ſilva.
Non ſegnis albo pallet otio caupo;
Nec perdit oleum lubricus palæſtrita;
Sed tendit avidis rete ſubdolum turdis,
Tremulâve captum lineâ trahit piſcem,

Aut impeditam cassibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus urbanos,
Et pædagogo non jubente lascivi
Parere gaudent villico capillati;
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec venit inanis rusticus salutator,
Fert ille ceris cana cùm suis mella,
Metamque lactis: Sassinate de silva
Somniculosos ille porrigit glires;
Hic vagientem matris hispidæ fœtum,
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimineo ferunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus;
Nec avara servat crastinas dapes mensa:
Vescuntur omnes, ebrioque non novit
Satur minister invidere convivæ.
At tu sub urbe possides famem mundam,
Et turre ab altâ prospicis meras laurus,
Furem Priapo non timente securus.
Et vinitorem farre pascis urbano,
Pictamque, portas otiosus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caseum, mustum.
Rus hoc vocari debet, an domus longè?

L I X.

De sutore & fullone.

SUtor cerdo dedit tibi, culta Bononia, munus:
Fullo dedit Mutinæ; nunc ubi caupo dabit?

L X.

In Ponticum.

CUm vocor ad cœnam, non jam venalis, ut antè,
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Ostrea tu sumis stagno saturata Lucrino:

Sumitur inciso mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti; fungos ego sumo suillos.
Res tibi cum rhombo est: at mihi cum sparulo.
Cereus immodicis turtur te clunibus implet;
Ponitur in caveâ mortua pica mihi.
Cur sine te cœno, cùm tecum, Pontice, cœnem?
Sportula quod non est, prosit; edamus idem.

L X I.

In Cinnam.

Esse nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna:
Si nil, Cinna, petis, nil tibi, Cinna, nego.

L X I I.

In Quinctum.

Centenis quòd emis pueros, & sæpe ducenis:
Quòd sub rege Numa condita vina bibis:
Quòd constat decies tibi non spatiosa suppellex:
Libra quòd argenti millia quinque rapit:
Aurea quòd fundi pretio carruca paratur:
Quòd pluris mula est, quàm domus emta tibi.
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris: hæc animus, Quincte, pusillus emit.

L X I I I.

In Cotilum.

Cotile, bellus homo es: dicunt hoc, Cotile, multi,
Audio: sed quid sit, dic mihi, bellus homo.
Bellus homo est, flexos qui digerit ordine crines;
Balsama qui semper, cinnama semper olet;
Cantica qui Nili, qui Gaditana susurrat:
Qui movet in varios brachia vulsa modos:
Inter femineas tota qui luce cathedras
Desidet, atque aliqua semper in aure sonat:

At mea luxuriâ pagina nulla vacat.
Hæc igitur nequam juvenes, facilesque puellæ,
Hæc senior, sed quem torquet amica, legat.
At tua, Cosconi, venerandaque, sanctaque verba
A pueris debent, virginibusque legi.

LXX.

Ad Scævinum.

MŒchus es Aufidiæ, qui vir, Scævine, fuisti:
Rivalis fuerat qui tuus, ille vir est.
Cur aliena placet tibi, cui sua non placet uxor?
Nunquid securus non potes arrigere?

LXXI.

In Nævolum.

MEntula cùm doleat puero; tibi, Nævole, culus:
Non sum divinus, sed scio quid facias.

LXXII.

Ad Saufejam.

VIs futui, nec vis mecum, Saufeja, lavari.
Nescio, quod magnum suspicer esse nefas.
Aut tibi pannosæ pendent à pectore mammæ:
Aut sulcos uteri prodere nuda times:
Aut infinito lacerum patet inguen hiatu:
At aliquid cunni prominet ore tui.
Sed nihil est horum; credo, pulcherrima nuda es.
Si verum est, vitium pejus habes: fatua es.

LXXIII.

In Phœbum.

DOrmis cum pueris mutoniatis,
Et non stat tibi, Phœbe, quod stat illis.
Quid vis me, rogo Phœbe, suspicari?
Mollem credere te virum volebam;
Sed rumor negat esse te cinædum.

LXXIV.

LXXIV.

In Gargilianum.

PSilothro faciem levas & dropace calvam.
Nunquid tonsorem, Gargiliane, times?
Quid facient ungues? nam certè non potes illos
Resina, Veneto nec resecare luto.
Desine, si pudor est, miseram traducere calvam:
Hoc fieri cunno, Gargiliane, solet.

LXXV.

Ad Lupercum.

STare, Luperce, tibi jam pridem mentula desît:
Luctaris demens tu tamen arrigere.
Sed nihil erucæ faciunt, bulbique salaces;
Improba nec prosunt jam satureja tibi.
Cœpisti puras opibus corrumpere buccas.
Sic quoque non vivit sollicitata Venus.
Mirari satis hoc quisquam, vel credere possit,
Quæ non stat, magno stare, Luperce, tibi?

LXXVI.

In Bassum.

ARrigis ad vetulas, fastidis, Basse, puellas;
Nec formosa tibi, sed moritura placet.
Hic, rogo, non furor est, non est hæc mentula demens;
Cùm possis Hecubam, non potes Andromachen.

LXXVII.

In Bæticum.

NEc mullus, nec te delectat, Bætice, turdus;
Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba juvant, nec sectæ quadra placentæ;
Nec Lybye mittit, nec tibi Phasis aves.
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pulpam dubio de petasone voras.

H

LXXXV.

In sævum maritum.

QUis tibi persuasit nares abscindere mœcho ?
Non hac peccatum est parte, marite, tibi.
Stulte, quid egisti ? nihil hîc tua perdidit uxor,
Cùm sit salva sui mentula Deiphobi.

LXXXVI.

Ad castam matronam.

NE legeres partem lascivi, casta, libelli,
Prædixi, & monui, tu tamen, ecce, legis.
Sed si Panniculum, si spectas, casta, Latinum:
Non sunt hæc mimis improbiora; lege.

LXXXVII.

In Chionem.

NArrat te rumor, Chione, nunquam esse fututam,
Atque nihil cunno purius esse tuo.
Tecta tamen non hac, qua debes, parte lavaris:
Si pudor est, transfer subligar in faciem.

LXXXVIII.

In fratres fellatores.

SUnt gemini fratres; diversa sed inguina lingunt.
Dicite, dissimiles sint magis, an similes ?

LXXXIX.

Ad Phœbum.

UTere lactucis, & mollibus utere malvis:
Nam faciem durum, Phœbe, cacantis habes.

XC.

De Galla.

VUlt, non vult dare Galla mihi; nec dicere possum,
Quod vult, & non vult, quid sibi Galla velit.

XCI.

De Misitio.

CUm peteret patriæ Misitius arva Ravennæ,
Semiviro Cybeles cum grege junxit iter.
Huic comes hærebat domini fugitivus Achillas,
Insignis formâ nequitiâque puer.
Hoc steriles sensere viri; qua parte cubaret,
Quærunt; sed tacitos sensit & ille dolos.
Mentitur; credunt: somni post vina petuntur;
Continuò ferrum noxia turba rapit,
Exciduntque senem, spondæ qui parte jacebat:
Namque puer pluteo vindice tutus erat.
Suppositam fama est quondam pro virgine cervam;
At nunc pro cervo mentula supposita est.

XCII.

Ad Gallum.

UT patiar mæchum rogat uxor, Galle; sed unum
Huic ego, non oculos eruo, Galle, duos.

XCIII.

In Vetustillam.

CUm tibi trecenti consules, Vetustilla,
Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
Rugosiorem cùm geras stola frontem,
Et aranearum cassibus pares mammas:
Cùm comparata rictibus tuis ora
Niliacus habeat crocodilus angusta,
Meliùsque ranæ garriant Ravennates;
Et Adrianus dulciùs culex cantet,
Videasque quantùm noctuæ vident mane;
Et illud oleas, quod viri capellarum;
Et anatis habeas orropygium macræ,
Senemque Cynicum vincat osseus cunnus:
Cùm te lucerna balneator extincta

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER IV.

EPIGRAMMA PRIMUM.

De natali Cæsaris.

CÆSARIS alma dies, & luce sacratior illa,
Conscia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numerosior ævo;
Semper & hoc vultu, vel meliore, nite.
Hic colat Albano Tritonida multus in auro,
Perque manus tantas plurima quercus eat.
Hic colat ingenti redeuntia secula lustro,
Et quæ Romuleus sacra Terentus habet.
Magna quidem, Superi, petimus; sed debita terris,
Pro tanto quæ sunt improba vota Deo?

II.

De Horatio spectaculorum die indecenter vestito.

SPectabat modò solus inter omneis
Nigris munus Horatius lacernis,
Cùm plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum Duce candidus sederet.
Toto nix cecidit repentè cœlo:
Albis spectat Horatius lacernis.

III.

De nivibus ejusdem diei.

ADspice quam densum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto

Concretas

Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
Et madidis Helicen dissimulare comis.
Qui siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit;
Suspicor has pueri Cæsaris esse nives.

IV.

In Bassam.

QUòd siccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Piscinæ vetus aura quod marinæ.
Quod pressa piger hircus in capella,
Lassi Bardiacos quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia Sabbatariorum;
Mæstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna Ledæ,
Quod ceromata fæce de Sabinâ,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quàm quod oles, olere Bassa.

V.

Ad Fabianum.

VIr bonus, & pauper, linguâque & pectore verus,
Quid tibi vis, urbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec commessator haberi,
Nec pavidos tristi voce citare reos:
Nec potes uxorem cari corrumpere amici:
Nec potes algentes arrigere ad vetulas:
Vendere nec vanos circum pallatia fumos:
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphiro.
Unde miser vives, homo fidus, certus amicus?
Hoc nihil est. Nunquam sic Philomelus eris.

VI.

In Malisianum.

CRedi virgine castior pudicâ,
Et frontis teneræ cupis videri,
Cùm sis improbior, Malisiane,
Quàm qui compositos metro Tibulli,
In Stellæ recitat domo libellos.

VII.

Ad Hyllum.

CUr here quod dederas, hodie, puer Hylle, negasti?
Durus tam subitò, qui modò mitis eras?
Sed jam caussaris barbamque, annosque, pilosque.
O nox quàm longa es, quæ facis una senem!
Quid nos derides? here qui puer, Hylle, fuisti,
Dic nobis, hodie quâ ratione vir es?

VIII.

Ad Euphemum.

PRima salutantes atque altera conterit hora:
Exercet raucos tertia caussidicos:
In quinctam varios extendit Roma labores;
Sexta quies lassis, septima finis erit.
Sufficit in nonam nitidis octava palæstris:
Imperat excelsos frangere nona toros.
Hora libellorum decima est, Eupheme, meorum,
Temperat ambrosias cùm tua cura dapes;
Et bonus ætherio laxatur nectare Cæsar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Tunc admitte jocos: gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

IX.

In Fabullam.

SOtæ filia clinici, Fabulla,
Deserto sequeris Clitum marito,
Et donas & amas, ἔχεις ἀσώτως.

X.

Faustino librum mittit.

DUm novus est, neque adhuc rasâ mihi fronte libellus;
Pagina dum tangi non bene sicca timet;
I puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre, sed instructus; comitetur Punica librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non possunt nostros multæ, Faustine, lituræ
Emendare jocos: una litura potest.

XI.

In Ant. Saturninum.

DUm nimiùm vano tumefactus nomine gaudes,
Et Saturninum te miser esse pudet:
Impia Parrhasiâ movisti bella sub ursâ,
Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Excideratne adeò fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promisit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus; & Arctois plus licuisset aquis?
Ille etiam nostris Antonius occidit armis,
Qui tibi collatus, perfide, Cæsar erat.

XII.

In Thaidem.

NUlli, Thai, negas; sed si te non pudet istud,
Hoc saltem pudeat, Thai, negare nihil.

XIII.

Ad Rufum, de nuptiis Pudentis & Claudiæ Peregrinæ.

Claudia, Rufe, meo nubit Peregrina Pudenti;
  Macte esto tedis, ô Hymenæe, tuis.
Tam bene rara suo miscentur cinnama nardo;
  Massica Theseis tam bene vina favis.
Nec meliùs teneris junguntur vitibus ulmi;
  Nec plus lotus aquas, littora myrtus amat.
Candida perpetuo reside Concordia lecto;
  Tamque pari semper sit Venus æqua jugo.
Diligat illa senem quondam: sed & ipsa marito,
  Tunc quoque cùm fuerit, non videatur anus.

XIV.

Ad Silium Italicum.

Sili Castalidum decus sororum,
Qui perjuria barbari furoris
Ingenti premis ore, perfidosque
Astus Hannibalis, levesque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paullùm sepositâ severitate,
Dum blandâ vagus aleâ December
Incertis sonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit Pota nequiore talo;
Nostris otia commoda Camœnis.
Nec torvâ lege fronte, sed remissâ
Lascivis madidos jocis libellos.
Sic forsan tener ausus est Catullus
Magno mittere passerem Maroni.

XV.

Ad Cæcilianum.

Mille tibi nummos hesternâ nocte roganti
  In sex aut septem, Cæciliane, dies,
Non habeo, dixi: sed tu caussatus amici
  Adventum, lancem paucaque vasa rogas.

Stultus es? an stultum me credis, amice? negavi
  Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

XVI.

In Gallum.

PRivignum non esse tuæ te, Galle, novercæ
  Rumor erat, conjux dum fuit illa patris.
Non tamen hoc poterat vivo genitore probari.
  Jam nusquam pater est, Galle, noverca domi est.
Magnus ab infernis revocetur Tullius umbris,
  Et te defendat Regulus ipse licet:
Non potes absolvi; nam quæ non desinit esse
  Post patrem, nunquam, Galle, noverca fuit.

XVII.

Ad Paullum.

FAcere in Lyciscam, Paulle, me jubes versus.
  Quibus illa lectis rubeat, & sit irata.
O Paulle, malus es: irrumare vis solus.

XVIII.

De puero stillicidii glacie jugulato.

QUa vicina pluit Vipsanis porta columnis,
  Et madet assiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roscida tecta subibat,
  Decidit hyberno prægravis unda gelu.
Cùmque peregisset miseri crudelia fata,
  Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non sæva sibi voluit Fortuna licere?
  Aut ubi mors non est, si jugulatis aquæ?

XIX.

De endromide.

HAnc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
  Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet;
Sordida, sed gelido non aspernanda Decembri
  Dona, peregrinam mittimus endromida.

Seu lentum ceroma teris; tepidumve trigona,
  Sive harpasta manu pulverulenta rapis;
Plumea seu laxi partiris pondera follis;
  Sive levem cursu vincere quæris Atham;
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus,
  Neve gravis subitâ te premat Iris aquâ;
Ridebis ventos hoc munere tectus, & imbres:
  Nec sic in Tyriâ sindone tutus eris.

XX.

De Carellia & Gellia.

DIcit se vetulam, cùm sit Cærellia puppa:
  Pùppam se dicit Gellia, cùm sit anus.
Ferre nec hanc possis, possis, Coline, nec illam:
  Altera ridicula est, altera putidula.

XXI.

De Selio.

NUllos esse deos, inane cœlum
Affirmat Selius, probatque; quòd se
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

XXII.

De Cleopatra.

PRimos passa toros, & adhuc placanda marito,
  Merserat in nitidos se Cleopatra lacus,
Dum fugit amplexus; sed prodidit unda latentem:
  Lucebat totis cùm tegeretur aquis.
Candida sic puro numerantur lilia vitro:
  Sic prohibet tenuis gemma latere rosas.
Insilui, mersusque vadis luctantia carpsi
  Basia: perspicuæ plus vetuistis aquæ.

XXIII.

De Brutiano.

DUm tu lenta nimis, diuque quæris,
Quis primus tibi, quisve sit secundus;

Grajum quisve epigramma comparabit;
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano.
Qui si Cecropio satur lepore,
Romanæ sale luserit Minervæ:
Illi me facias, precor, secundum.

XXIV.

De Lycori, ad Fabianum.

OMnes, quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
Extulit: uxori fiat amica meæ!

XXV.

De litoribus Altinii & Aquileiæ.

ÆMula Bajanis Altini litora villis,
Et Phaetontei conscia silva rogi,
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupsit ad Euganeos sola puella lacus;
Et tu Ledæo felix Aquileja Timavo,
Hic ubi septenas Cyllarus hausit aquas;
Vos eritis nostræ portus, requiesque senectæ,
Si juris fuerint otia nostra sui.

XXVI.

Ad Posthumum.

QUòd te manè domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantùm, Posthume, perdiderim?
Tricenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignoscas: togulam, Posthume, pluris emo.

XXVII.

Ad Cæsarem.

SÆpe meos laudare soles, Auguste, libellos.
Invidus, ecce, negat: non minùs ergo soles.
Quid, quòd honorato non solâ voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi?

I iv

Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.
Da, Cæsar, tanto tu magis ut doleat.

XXVIII.

De Chloë.

DOnasti tenero, Chloë, Luperco
Hyspanas, Tyriasque, coccinasque
Et lotam tepido togam Galeso,
Indos sardonichas, Scythas smaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ;
Et quidquid petit usque & usque donas:
Væ glabraria, væ tibi misella:
Nudam te statuet tuus Lupercus.

XXIX.

Ad Pudentem.

OBstat, care Pudens, nostris sua turba libellis;
Lectoremque frequens lassat & implet opus.
Rara juvant: primis sic major gratia pomis;
Hibernæ pretium sic meruere rosæ.
Sic spoliatricem commendat fastus amicam;
Janua nec juvenem semper aperta tenet.
Sæpiùs in libro memoratur Persius uno,
Quàm levis in totâ Marsus Amazonide.
Tu quoque de nostris releges quemcunque libellis,
Esse puta solum: sic tibi pluris erit.

XXX.

De piscibus Bajanis.

BAjano procul à lacu monemus,
Piscator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piscibus hæ natantur undæ,
Qui norunt dominum, manumque lambunt
Illam, quâ nihil est in orbe majus.
Quid, quòd nomen habent, & ad magistri
Vocem quisque sui venit citatus?

Hoc quondam Lybis improbus profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repentè cœcus
Captum non potuit videre piscem;
Et nunc sacrilegos perosus hamos,
Bajanos sedet ad lacus rogator.
At tu, dum potes, innocens recede,
Jactis simplicibus cibis in undas;
Et pisces venerare dedicatos.

XXXI.

Ad Hippodamum.

QUòd cupis in nostris dicitque, legique libellis,
Et nonnullus honos creditur esse tibi:
Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
Et volo te chartis inseruisse meis.
Sed tu nomen habes aversâ fronte sororum
Impositum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene, quod nec Polyhymnia possit,
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adopta.
Non semper bellè dicitur Hippodamus.

XXXII.

De ape electro inclusâ.

ET latet, & lucet Phaëthontide condita gutta,
Ut videatur apis nectare clusa suo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum:
Credibile est ipsam sic voluisse mori.

XXXIII.

Ad Sosibianum.

PLena laboratis habeas cùm scrinia libris,
Emittis quare, Sosibiane, nihil?
Edent heredes, inquis, mea carmina: quandò?
Tempus erat jam te, Sosibiane, legi.

XXXIV.

Ad Attalum.

SOrdida cùm tibi sit, verum tamen, Attale, dixit,
Quisquis te niveam dixit habere togam.

XXXV.

De pugnâ damarum.

FRontibus adversis molles concurrere damas
Vidimus, & fati sorte jacere pari.
Spectavere canes prædam; stupuitque superbus
Venator, cultro nil superesse suo.
Unde leves animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

XXXVI.

Ad Olum.

CAna est barba tibi, nigra est coma: tingere barbam
Non potes, hæc caussa est; sed potes, Ole, comam.

XXXVII.

Ad Afrum.

CEntum Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus:
Ex insulis, fundisque tricies soldûm,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi;
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras;
Et teneo meliùs ista, quam meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pati possim:
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

XXXVIII.

Ad Gallam.

GAlla, nega; satiatur amor, nisi gaudia torquent:
Sed noli nimiùm, Galla, negare diu.

XXXIX.

Ad Charinum.

ARgenti genus omne comparasti;
Et solus veteres Myronis artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cæli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec desunt tibi vera Grantiana,
Nec quæ Callaïco linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne, miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

X L.

Ad Posthumum.

ATria Pisonum stabant cum stemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus;
Prætulimus tantis solum te, Posthume, regnis:
Pauper eras, & eques, sed mihi consul eras.
Tecum ter denas numeravi Posthume, brumas;
Communis nobis lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,
Largus opum: exspecto, Posthume, quid facias.
Nil facis, & serum est alium mihi quærere regem.
Hoc, Fortuna, placet? Posthumus imposuit.

X L I.

In malè recitantem.

QUid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt nostris auribus illa magis.

L X I I.

Ad Flaccum.

SI quis fortè mihi posset præstare roganti,
Audi, quem puerum, Flacce, rogare velim.
Niliacis primùm pueris nascatur in oris:

Nequitias tellus scit dare nulla magis.
Sit nive candidior: namque in Mareotide fusca
Pulchrior est, quanto rarior iste color.
Lumina sideribus certent, mollesque flagellent
Colla comæ: tortas non amo, Flacce, comas.
Frons brevis, atque modus breviter sit naribus uncis;
Pæstanis rubeant æmula labra rosis.
Sæpe & nolentem cogat, nolitque volentem:
Liberior domino sæpe sit ille suo.
Et timeat pueros, excludat sæpe puellas.
Vir reliquis, uni sit puer ille mihi.
Jam scio, nec fallis; nam me quoque judice verum est:
Talis erat, dices, noster Amazonicus.

XLIII.

In Coracinum.

NOn dixi, Coracine, te cinædum:
Non sum tam temerarius, nec audax,
Nec mendacia qui loquar libenter.
Si dixi, Coracine, te cinædum,
Iratam mihi Pontiæ lagenam,
Iratum calicem mihi Metili.
Juro per Syrios tibi tumores,
Juro per Berecynthios furores.
Quod dixi tamen, hoc leve & pusillum est;
Quod notum est, quod & ipse non negabis:
Dixi te, Coracine, cunnilingum.

XLIV.

De Vesuvio monte.

HIc est pampineis viridis modo Vesvius umbris:
Presserat hîc madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga, quam Nysæ colles, plus Bacchus amavit:
Hoc nuper Satyri monte dedere choros.
Hæc Veneris sedes, Lacedæmone gratior illi:

Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis, & tristi mersa favillâ:
Nec superi vellent hoc licuisse sibi.

XLV.

Votum Parthenii ad Phœbum, pro Burro F.

HÆc tibi pro nato plena dat lætus acerra,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius;
Ut qui prima novo signat quinquennia lustro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Fac rata vota patris: sic te tua diligat arbor,
Gaudeat & certâ virginitate soror.
Perpetuo sic flore mices: sic denique non sint
Tam longæ Bromio, quàm tibi, Phœbe, comæ.

XLVI.

De Sabello.

SAturnalia divitem Sabellum
Fecerunt: meritò tumet Sabellus;
Nec quemquam putat esse, prædicatque
Inter caussidicos beatiorem.
Hos fastus, animosque dat Sabello
Farris semodius, fabæque fresæ,
Et thuris, piperisque tres selibræ,
Et Lucanica ventre cum Falisco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libyca gelata testa,
Cum bulbis, cochleisque, caseoque.
Piceno quoque venit à cliente
Parcæ cistula non capax olivæ,
Et crasso figuli polita cœno
Septenaria synthesis Sagunti,
Hispanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo.
Saturnalia fructuosiora
Annis non habuit decem Sabellus.

XLVII.

De Phaëtonte encaustico.

ENcaustus Phaëthon tabulâ depictus in hac est.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaëtonta facis?

XLVIII.

In Papilum.

PErcidi gaudes; percisus, Papile, ploras:
Cur quæ vis fieri, Papile, facta doles?
Pœnitet obscœnæ pruriginis? an magis illud
Fles, quòd percidi, Papile, desieris?

XLIX.

Ad Flaccum.

NEscis, crede mihi, quid sint epigrammata, Flacce,
Qui tantùm lusus illa jocosque putas.
Ille magis ludit, qui scribit prandia sævi
Tereos, aut cœnam crude Thyesta, tuam:
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas;
Pascentem Siculas aut Polyphemon aves.
A nostris procul est omnis vesica libellis,
Musa nec insano syrmate nostra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa; sed ista legunt.

L.

In Thaidem.

QUid me, Thai, senem subinde dicis?
Nemo est, Thai, senex ad irrumandum.

LI.

Ad Cæcilianum.

CUm tibi non essent sex millia, Cæciliane,
Ingenti laxè vectus es hexaphoro.
Postquam bis decies tribuit Dea cæca, sinumque

Ruperunt nummi, factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Di reddant sellam, Cæciliane, tibi.

L I I.

In Hedylum.

GEstari junctis nisi desinis, Hedyle, capris,
Qui modò ficus eras, jam caprificus eris.

L I I I.

Ad Cosmum.

HUnc, quem sæpe vides inter penetralia nostræ
Pallados, & templi limina, Cosme, novi,
Cum baculo, peràque senem: cui cana, putrisque
Stat coma, & in pectus sordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati:
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Esse putas Cynicum, deceptus imagine falsâ.
Non est hic Cynicus, Cosme; quid ergo? canis.

L I V.

Ad Colinum.

O Cui Tarpejas licuit contingere quercus,
Et meritas primâ cingere fronde comas;
Si sapis, utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi semper adesse putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
Contigit: observant, quem statuere, diem.
Divitior Crispo, Thrasea constantior ipso,
Lautior & nitido sis Meliore licet;
Nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus una secat.

L V.

Ad Lucium.

LUci, gloria temporum tuorum,
Qui Grajum veterem, Tagumque nostrum

Arpis cedere non finis disertis;
Argivas generatus inter urbes
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinosæ
Ledæas Lacedæmonis palæstras.
Nos Celtis genitos, & ex Iberis,
Nostræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre versu:
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybasque, Noricosque;
Et ferro Plateam suo sonantem,
Quam fluctu tenui, sed inquieto,
Armorum Salo temperator ambit;
Tutelamque, chorosque Rixamarum,
Et convivia festa Carduarum,
Ex textis Peteron rosis rubentem,
Atque antiqua patrum Theatra Rigas;
Et certos jaculo levi Silaos;
Turgentisque lacus, Petusiæque,
Et parvæ vada pura Vetonissæ,
Et sanctum Baradonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator;
Et quæ fortibus excolit juvencis
Curvæ Manlius arva Matinessæ.
Hæc tam rustica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit.
Hæc tam rustica malo, quàm Bituntos.

L V I.

In Gargilianum.

MUnera quòd senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem.
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius uno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic avidis fallax indulget piscibus hamus;
Callida sic stultas decipit esca feras.

Quid

Quid sit largiri, quid sit donare, docebo.
Si nescis: dona, Gargiliane, mihi.

LVII.

Ad Faustinum.

DUm nos blanda tenent lascivi stagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Faustine, coloni,
Quo te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida sed fervent Nemæi pectora monstri;
Nec satis est; Bajas igne calere suo.
Ergo sacri fontes, & litora sacra valete,
Nympharum pariter, Nereidumque domus.
Herculeos colles gelidâ vos vincite brumâ:
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

LVIII.

In Gallam.

IN tenebris luges amissum, Galla, maritum:
Nam plorare pudet te, puto, Galla, virum.

LIX.

De viperâ electro inclusâ.

FLentibus Heliadum ramis dum vipera repit,
Fluxit in obstantem succina gutta feram:
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit vincta repentè gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, sepulcro,
Vipera si tumulo nobiliore jacet.

LX.

De obitis Curiatii.

ARdea solstitio, Castranaque rura petantur,
Quique Cleonæo sidere fervet ager:
Cùm Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas

Nullo fata loco possis excludere: cùm mors
Venerit, in medio Tiburre Sardinia est.

LXI.

In Mancinum.

DOnasse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore jactasti.
Quartus dies est, in scholâ poëtarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emtas lacernas munus esse Pompillæ;
Sardonicha verum, lineisque ter cinctum,
Duasque similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bassam, Cæliamque jurasti.
Here de theatro, Pollione cantante,
Cùm subitò adires, dum fugis, loquebaris,
Hereditatis tibi trecenta venisse,
Et manè centum, & post meridiem centum.
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere jam crudelis, & sile tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquandò narra, quod velimus audire.

LXII.

De Lycori.

TIbur in Herculeum migravit nigra Lycoris;
Omnia dum fieri candida credit ibi.

LXIII.

De Caerellia.

DUm petit à Baulis mater Cærellia Bajas,
Occidit insani crimine mersa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussæ præstiteratis aquæ.

LXIV.

De hortis Julii Martialis.

JUlî jugera pauca Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora,
Longo Janiculi jugo recumbunt.
Lati collibus imminent recessus;
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur sereniore;
Et curvas nebulâ tegente valles
Solus luce nitet peculiari:
Puris leniter admoventur astris
Celsæ culmina delicata villæ,
Hinc septem dominos videre montes,
Et totam licet æstimare Romam:
Albanos quoque, Tusculosque colles,
Et quodcunque jacet sub urbe frigus:
Fidenas veteres, brevesque Rubras;
Et quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perannæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Gestator patet, essedo tacente,
Ne blando rota sit molesta somno;
Quem nec rumpere nauticum celeusma,
Nec clamor valet helciariorum.
Cùm sit tam propè Mulvius, sacrumque
Lapsæ per Tiberim volent carinæ.
Hoc rus, seu potiùs domus vocanda est,
Commendat dominus; tuam putabis;
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hospitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modò divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Præneste domate, pendulamque
Uni dedite Setiam colono:

Dum, me judice, præferantur istis
Julî jugera pauca Martialis.

LXV.

De Philænide.

OCulo Philænis semper altero plorat.
Quo fiat istud quæritis modo? lusca est.

LXVI.

Ad Linum.

EGisti, vitam semper, Line, municipalem:
Quâ nihil omninò vilius esse potest.
Idibus, & raris togula est excussa Kalendis;
Duxit & æstates synthesis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi misit inemtum:
Silva graves turdos exagita dedit.
Raptus fluminéo venit de gurgite piscis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argolicâ missus de gente minister;
Sed stetit inculti rustica turba foci.
Villica vel duri compressa est nupta coloni,
Incaluit quoties saucia vena mero.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris;
Nec mersa est pelago, nec fluit ulla ratis.
Supposita est blando numquam tibi tessera talo;
Alea sed parcæ sola fuere nuces.
Dic ubi sit decies, mater quod avara reliquit?
Nusquam est: fecisti rem, Line, difficilem.

LXVII.

In Prætorem.

PRætorem pauper centum sestertia Gaurus
Orabat canâ notus amicitiâ.
Dicebatque suis hæc tantùm deesse trecentis,
Ut posset domino plaudere justus eques.
Prætor ait: scis me Scorpo, Thalloque daturum:
Atque utinam centum millia sola darem!

Ah pudet ingratæ, pudet ah male divitis arcæ.
  Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo?

LXVIII.

Ad Sextum.

INvitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
  Ut cœnem invitor, Sexte, an ut invideam?

LXIX.

Ad Papillum.

TU Setina quidem semper, vel Massica ponis,
  Papile: sed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cælebs quater esse lagena.
  Nec puto, nec credo, Papile; nec sitio.

LXX.

De Ammiano, ad Maronillum.

NIhil Ammiano præter aridam restem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putaret posse quis, Maronille,
Ut Ammianus mortuum patrem nollet?

LXXI.

Ad Sempronium Rufum.

QUæro diu totam, Semproni Rufe, per urbem;
  Si qua puella neget; nulla puella negat.
Tanquam fas non sit, tanquam sit turpe negare,
  Tanquam non liceat, nulla puella negat.
Casta igitur nulla est? castæ sunt mille: quid ergo
  Casta facit? non dat; non tamen illa negat.

LXXII.

Ad Quinctum.

EXigis, ut donem nostros tibi, Quincte, libellos.
  Non habeo, sed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina sanus?
  Non, inquis, faciam tam fatue; nec ego.

LXXIII.

De Vestino.

Cum gravis extremas Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas,
Ultima volventes oravit pensa sorores,
Ut traherent parva stamina pulla mora.
Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis;
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes, à luce recessit;
Seque mori post hoc credidit ille senem.

LXXIV.

De damis.

Adspicis, imbelles tentent quàm fortiter damæ
Prælia? tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parcere? mitte canes.

LXXV.

De Nigrina.

O Felix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus!
Te patrios miscere juvat cum conjuge census,
Gaudentem socio participique viro.
Arserit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alcestem fama sub astra ferat.
Tu meliùs: certo meruisti pignore vitæ,
Ut tibi non esset morte probandus amor.

LXXVI.

In avarum amicum.

Millia misisti mihi sex bis sena petenti:
Ut bis sena feram, bis duodena petam.

LXXVII.

In Zoïlum.

NUnquam divitias deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Caussa est quæ subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoïlum videre.

LXXVIII.

In Afrum.

COndita cùm tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo:
Discurris totâ vagus urbe; nec ulla cathedra est,
Cui non manè feras irrequietus ave.
Et sine te nulli fas est prodire Tribuno,
Nec caret officio Consul uterque tuo.
Et sacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigeriosque meros, Partheniosque sonas.
Hæc faciant sanè juvenes: deformius, Afer,
Omninò nihil est ardelione sene.

LXXIX.

Ad Mathonem.

HOspes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis. Imposui: rus tibi vendo tuum.

LXXX.

In Mathonem.

DEclamas in febre, Mathon: hanc esse phrenesim
Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si sudare aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est. Erras; cùm viscera febris
Exurit, res est magna tacere, Mathon.

LXXXI.

De Fabulla.

EPigramma nostrum cùm Fabulla legisset,
Negare nullam quo queror puellarum:
Semel rogata bisque terque neglexit
Preces amantis. Jám, Fabulla, promitte:
Negare jussi, pernegare non jussi.

LXXXII.

Ad Rufum.

HOs quoque commenda Venulejo, Rufe, libellos,
Imputet & nobis otia parva, roga:
Immemor & paullùm curarum, operumque suorum,
Non tetrica nugas exigat aure meas.
Sed nec post primum legat hæc, summumve trientem;
Sed sua cùm medius prælia Bacchus amat.
Si nimis est legisse duos; tibi charta plicetur
Altera: divisum sic breve fiet opus.

LXXXIII.

In Nævolum.

SEcuro nihil est te, Nævole, pejus: eodem
Sollicito nihil est, Nævole, te melius.
Securus, nullum resalutas, despicis omnes;
Nec quisquam liber, nec tibi notus homo est.
Sollicitus, donas, dominum regemque salutas,
Invitas. Esto, Nævole, sollicitus.

LXXXIV.

In Thaidem.

NOn est in populo, nec urbe totâ,
A se Thaida qui probet fututam;
Cùm multi cupiant rogentque multi.
Tam casta est, rogo, Thais? immò fellat.

LXXXV.

LXXXV.

In Ponticum.

NOs bibimus vitro, tu murrha, Pontice. Quare?
Probat perſpicuus ne duo vina calix.

LXXXVI.

Ad librum ſuum.

SI vis auribus Atticis probari,
Exortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius, eruditiuſque eſt;
Sed nec candidius, benigniuſque,
Si te pectore, ſi tenebit ore,
Nec ronchos metues maligniorum,
Nec ſcombris tunicas dabis moleſtas.
Si damnaverit; ad ſalariorum
Curas ſcrinia protinùs licebit,
Inverſa pueris arande charta.

LXXXVII.

De Baſſa.

INfantem ſecum ſemper tua Baſſa, Fabulle,
Collocat, & luſus deliciaſque vocat.
Et, quod mireris magis, infantaria non eſt.
Ergo quid in cauſſa eſt? pedere Baſſa ſolet.

LXXXVIII.

In diſſimulatorem.

NUlla remiſiſti parvo pro munere dona,
Et jam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti ſex ſcriptula Septitiani,
Miſſa nec à querulo mappa cliente fuit?
Antipolitano nec quæ de ſanguine thynni
Teſta rubet? nec quæ coctana parva gerit?
Nec rugoſarum vimen breve Picenarum?
Dicere te poſſes, ut meminiſſe mei.

L

Decipies alios verbis, vultuque benigno:
Nam mihi jam notus dissimulator eris.

L X X X I X.

De Rusticatione.

Rure morans quid agam, respondeo pauca, rogatus:
Luce Deos oro, famulos post arva reviso;
Partibus atque meis justos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Musamque lacesso.
Hinc oleo corpus frico, mollique palæstrâ
Stringo libens; animo gaudens, ac fœnore liber.
Pondero, poto, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco.
Dum parvus lychnus modicum consumat olivi,
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

X C.

Ad librum.

OHe, jam satis est, ohe, libelle,
Jam pervenimus usque ad umbilicos;
Tu procedere adhuc, & ire quæris,
Nec summa potes in scheda teneri:
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam librarius hoc & ipse dicit:
Ohe, jam satis est, ohe, libelle.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER V.
EPIGRAMMA PRIMUM.
Ad Cæsarem.

HOc tibi, Palladiæ seu collibus uteris Albæ,
  Cæsar, & hinc Triviam prospicis, inde Thetin:
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
  Plana suburbani qua cubat unda freti:
Seu placet Æneæ nutrix, seu filia Solis,
  Sive salutiferis candidus Anxur aquis;
Mittimus, ô rerum felix tutela, salusque,
  Sospite quo gratum credimus esse Jovem,
Tu tantùm accipias; ego te legisse putabo,
  Et tumidus Galla credulitate fruar.

II.
Ad Lectores.

MAtronæ, puerique, virginesque,
Vobis pagina nostra dedicatur.
Tu, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimiùm, salesque nudi,
Lascivos lege quatuor libellos;
Quinctus cum Domino liber jocetur:
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

III.

Ad Domitianum.

ACcola jam nostræ degis, Germanice, ripæ,
  A famulis Istri qui tibi venit aquis.
Lætus, & attonitus viso modò præside mundi,
  Affatus comites dicitur esse suos:
Sors mea quàm fratris melior! cui tam propè fas est,
  Cernere, tam longè quem colit ille deum.

IV.

Ad Paullum, de Myrtale.

FŒtere multo Myrtale solet vino;
Sed fallat ut nos, folia devorat lauri,
Merumque cautâ fronde, non aqua miscet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paulle, videris contrà;
Dicas, licebit: Myrtale bibit laurum.

V.

Ad Sextum.

SExte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,
  Ingenio frueris qui propiore dei;
Nam tibi nascentes Domini cognoscere curas,
  Et secreta ducis pectora nosse licet:
Sit locus & nostris aliquâ tibi parte libellis,
  Quâ Pedo, quâ Marsus, quâque Catullus erit.
Ad Capitollini cœlestia carmina belli
  Grande cothurnati pone Maronis opus.

VI.

Librum commendat Parthenio.

SI non est grave, nec nimis molestum,
Musæ, Parthenium rogate vestrum:
Sic te serior & beata quondam
Salvo Cæsare finiat senectus,
Et sis invidiâ favente felix;

Sic Burrus citò sentiat parentem;
Admittas timidam, brevemque chartam
Intra limina sanctioris aulæ,
Nosti tempora tu Jovis sereni,
Cùm fulget placidus, suoque vultu,
Quo nil supplicibus solet negare.
Non est, quòd metuas preces iniquas:
Nunquam grandia, nec molesta poscit,
Quæ cedro decorata purpurâque
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris ista, sed teneto,
Sic tanquam nihil offeras, agasque.
Si novi dominum novem sororum;
Ultrò purpureum petet libellum.

VII.

De Româ post incendium restauratâ.

Qualiter Assyrios renovant incendia nidos,
Una decem quoties secula vixit avis:
Taliter exuta est veterem nova Roma senectam,
Et sumpsit vultus præsidiis ipsa sui.
Jam precor oblitus nostræ, Vulcane, querelæ,
Parce: sumus Martis turba, sed & Veneris.
Parce, pater: sic Lemniacis lasciva catenis
Ignoscat conjux, & patienter amet.

VIII.

De Phaside.

Edictum Domini Deique nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modò Phasis in theatro,
Phasis purpureis ruber lacernis,
Et jactat tumido superbus ore:
Tandem commodiùs licet sedere,
Nunc est reddita dignitas equestris;
Turbâ non premimur, nec inquinamur.

Hæc & talia dum refert supinus,
Illas purpureas & arrogantes
Jussit surgere Lectius lacernas.

IX.

In Symmachum.

LAnguebam: sed tu comitatus protinùs ad me
  Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigere manus Aquilone gelatæ.
  Non habui febrem, Symmache, nunc habeo.

X.

Ad Regulum, de famâ Poëtarum.

ESse quid hoc dicam, vivis quòd fama negatur,
  Et sua quòd rarus tempora lector amat?
Hi sunt invidiæ nimirum, Regule, mores;
  Preferat antiquos semper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompei quærimus umbram:
  Sic laudant Catuli vilia templa senes.
Ennius est lectus salvo tibi Roma Marone;
  Et sua riserunt secula Mæonidem.
Rara coronato plausere theatra Menandro:
  Norat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen, ô nostri, ne festinate, libelli:
  Si post fata venit gloria, non propero.

XI.

De Stella.

SArdonichas, smaragdos, adamantes, jaspidas uno
  Versat in articulo Stella, Severe, meus.
Multis in digitis, plures in carmine gemmas
  Invenies: inde est hæc, puto, culta manus.

XII.

De eodem.

QUòd nutantia fronte perticata
Gestat pondera Masthlion superbus,

Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quòd pueros levat, vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cùm digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

XIII.

In Callistratum.

SUm, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper;
Sed non obscurus, nec male notus eques,
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, hic est;
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ servit tibi gleba Syenes;
Tondet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuque sumus; sed quod sum, non potes esse.
Tu quod es, è populo quilibet esse potest.

XIV.

De Nannejo.

SEdere primo solitus in gradu semper,
Tunc cùm liceret occupare, Nannejus,
Bis excitatus terque transtulit castra;
Et inter ipsas pœnè tertius sellas
Post Cajumque Luciumque consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoque ludos spectat indecens uno.
Et hinc miser dejectus in viam transit,
Subsellioque semifultus extremo,
Et male receptus altero genu, jactat:
Equiti sedere, Lectioque se stare.

XV.

Ad Cæsarem Domitianum.

QUinctus nostrorum liber est, Auguste, jocorum,
Et queritur læsus carmine nemo meo.

Gaudet honorato sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.
Quid tamen hæc prosunt, quamvis venerantia multos?
Non prosint: sane me tamen ista juvant.

XVI.

Ad Lectorem.

SEria cùm possim, quòd delectantia malim
Scribere, tu caussa es, lector amice, mihi,
Qui legis, & tota cantas mea carmina Roma.
Sed nescis, quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa Tonantis,
Sollicitisque velim vendere verba reis;
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario sordidus ære sinus.
At nunc conviva est, commissatorque libellus,
Et tantùm gratis pagina nostra placet.
Sed non hac veteres contenti laude fuerunt,
Cùm minium vati munus Alexis erat.
Bellè, inquis, dixti; satis est: laudabimus usque.
Dissimulas? facies me puto caussidicum.

XVII.

In Gelliam.

DUm proavos, atavosque refers, & nomina magna;
Dum tibi noster eques sordida conditio est:
Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo
Nubere; nupsisti, Gellia, cistifero.

XVIII.

Ad Quinctianum.

QUòd tibi Decembri mense, quo volant mappæ,
Gracilesque ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta senibus testa cum Damascenis,
Præter libellos vernulas nihil misi:

Fortaſsè avarus videor, aut inhumanus.
Odi doloſas munerum & malás arteis.
Imitantur hamos dona: namque quis neſcit,
Avidum vorata decipi ſcarum muſca?
Quoties amico diviti nihil donat,
O Quinctiane, liberalis eſt pauper.

XIX.

Ad Cæſarem Domitianum.

SI qua fides veri, præferri, maxime Cæſar,
Temporibus poſſunt ſecula nulla tuis.
Quandò magis dignos licuit ſpectare triumphos?
Quandò Palatini plus meruere dei?
Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licèt unum,
Quod colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri fidoque ſodali?
Aut quem proſequitur non alienus eques?
Saturnalitiæ ligulam miſiſſe ſelibræ,
Flammatæ ve togæ ſcriptula tota decem,
Luxuria eſt, tumidique vocant hæc munera regis:
Qui crepet aureolos, forſitan unus erit.
Quatenùs hi non ſunt, eſto tu, Cæſar, amicus.
Nulla ducis virtus dulcior eſſe poteſt.
Jamdudum tacito rides, Germanice, naſo:
Utile quòd nobis, do tibi conſilium.

XX.

Ad Julium Martialem.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si diſponere tempus otioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triſte
Noſſemus, nec imagines ſuperbas:

Sed gestatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, Virgo, thermæ;
Hæc essent loca semper, hi labores.
Nunc vivit sibi neuter, heu, bonosque
Soles effugere, atque abire sentit;
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quisquam vivere cùm sciat, moratur?

XXI.

De Apollonio.

QUinctum pro Decimo, pro Crasso, Regule, Macrum
Antè salutabat rhetor Apollonius.
Nunc utrumque suo resalutat nomine. Quantùm
Cura, laborque potest! scripsit, & edidicit.

XXII.

Ad Paullum.

MAnè domi nisi te volui, meruique videre,
Sint mihi, Paulle, tuæ longiùs Exquiliæ.
Sed Tiburtinæ sum proximus accola pilæ,
Qua videt antiquum rustica Flora Jovem.
Alta Suburrani vincenda est semita clivi,
Et nunquam sicco sordida saxa gradu:
Vixque datur longas mulorum rumpere mandras,
Quæque trahi multo marmora fune vides.
Illud adhuc gravius, quòd te post mille labores,
Paulle, negat lasso janitor esse domi.
Exitus hinc operis vani, togulæque madentis;
Vix tanti Paullum manè videre fuit.
Semper inhumanos habet officiosus amicos.
Rex, nisi dormieris, non potes esse meus.

XXIII.

Ad Bassum.

HErbarum fueras indutus, Basse, colores,
Jura theatralis dum siluere loci.

Quæ postquam placidi Censoris cura renasci
  Jussit, & Oceanum certior audit eques:
Non nisi vel cocco madida, vel murice tincta
  Veste nites; & te sic dare verba putas.
Quadringentorum nullæ sunt, Basse, lacernæ:
  Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

XXIV.

De Hermete.

HErmes Martia seculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
Hermes & gladiator, & magister;
Hermes turba sui tremorque ludi;
Hermes quem timet Helius, sed unum;
Hermes cui cadit Advolans, sed uni;
Hermes vincere, nec ferire doctus;
Hermes suppositius sibi ipsi;
Hermes divitiæ locariorum;
Hermes cura laborque ludiarum;
Hermes belligerâ superbus hastâ;
Hermes æquoreo minax tridente;
Hermes casside languidâ timendus;
Hermes gloria Martis universi;
Hermes omnia solus, & ter unus.

XXV.

De Chærestrato.

QUadringenta tibi non sunt, Chærestrate, surge:
  Lectius ecce venit; sta, fuge, curre, late.
Ecquis, iô, revocat, discedentemque reducit?
  Ecquis, iô, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populisque loquendum?
  Quis Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quam rubro pulpita nimbo
  Spargere, & effuso permaduisse croco?
Quàm non sensuro dare quadringenta caballo,

Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
O frustra locuples, ô dissimulator amici,
Hæc legis, & laudas? quæ tibi fama perit?

XXVI.

Ad Codrum.

QUod alpha dixi, Codre, pœnulatorum
Te nuper aliquâ, cùm jocarer in chartâ:
Si fortè bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit beta me togatorum.

XXVII.

In fictum equitem.

INgenium, studiumque tibi, moresque, genusque
Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.
Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Ut sedeas viso pallidus Oceano.

XXVIII.

Ad Aulum, de Mamerco.

UT bene loquatur, sentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis.
Pietate fratres Curtios licèt vincas,
Quiete Nervas, comitate Rufones,
Probitate Macros, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, jocis Paullos:
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsan esse tu credas:
Ego esse miserum credo, cui placet nemo.

XXIX.

Ad Gelliam.

SI quandò leporem mittis mihi, Gellia, dicis:
Formosus septem, Marce, diebus eris.
Si non derides, si verum, lux mea, narras:
Edisti nunquam, Gellia, tu leporem.

XXX.

Ad Varonem.

VArro Sophocleo non inficiande cothurno,
Nec minùs in Calabra suspiciende lyra;
Differ opus; nec te facundi scena Catulli
Detineat, cultis aut Elegia comis.
Sed lege fumoso non aspernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
Commodius nisi fortè tibi, potiusque videtur,
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

XXXI.

De ludo puerorum cum juvencis.

ADspice, quàm placidis insultet turba juvencis,
Et sua quàm facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet summis, vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget: non esset arena
Tutior, & poterant fallere plana magis.
Nec trepidant gestus; & de discrimine palmæ
Securus puer est, sollicitumque pecus.

XXXII.

Ad Faustinum, de Crispo.

QUadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
Non dedit uxori: cui dedit ergo? sibi.

XXXIII.

In Caussidicum.

CArpere caussidicus fertur mea carmina; qui sit
Nescio: si sciero, væ tibi, caussidice.

XXXIV.

Epitaphium Erotii, ad Frontonem & Flaccillam parentes.

HAnc tibi, Fronto pater, genitrix Flaccilla, puellam
Oſcula commendo deliciaſque meas:
Parvula ne nigras horreſcat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigioſa canis.
Impletura fuit ſextæ modò frigora brumæ,
Vixiſſet totidem ni minùs illa dies.
Inter tam veteres ludat laſciva patronos,
Et nomen blæſo garriat ore meum.
Mollia nec rigidus ceſpes tegat oſſa, nec illi
Terra gravis fueris; non fuit illa tibi.

XXXV.

De Euclide.

DUm ſibi redire de Patrenſibus fundis
Ducena clamat coccinatus Euclides,
Corinthioque plura de ſuburbano,
Longumque pulchra ſtemma repetit à Leda,
Et ſuſcitanti Lectio reluctatur;
Equiti ſuperbo, nobili, locupleti,
Cecidit repentè magna de ſinu clavis.
Nunquam, Fabulle, nequior fuit clavis.

XXXVI.

Ad Fauſtinum.

LAudatus noſtro quidam, Fauſtine, libello
Diſſimulat, quaſi nil debeat: impoſuit.

XXXVII.

De Erotio puellâ.

PUella ſenibus dulcior mihi cycnis,
Agna Galeſi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior ſtagni;

Cui nec lapillos præferas Erythræos,
Nec modò politum pecudis Indicæ dentem,
Nivesque primas, liliumque non tactum:
Quæ crine vicit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam:
Fragravit ore, quod rosarium Pæsti;
Quod Atticarum prima mella cerarum;
Quod succinorum rapta de manu gleba:
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, & frequens phœnix:
Adhuc recenti tepet Erotion busto,
Quam pessimorum lex avara fatorum
Sexta peregit hieme, nec tamen tota,
Nostros amores, gaudiumque, lususque.
Et esse tristem me meus vetat Pætus,
Pectusque pulsans, pariter & comam vellens,
Deflere non te vernulæ pudet mortem?
Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, superbam, nobilem, locupletem.
Quid esse nostro fortius potest Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

XXXVIII.

In Calliodorum.

CAlliodorus habet censum (quis nescit?) equestrem,
Sexte; sed & fratrem Calliodorus habet:
Quadragenta secat, qui dicit *σῦκα μέριζε*:
Uno credis equo posse sedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce molesto?
Non esset Pollux si tibi, Castor eras.
Unus cùm sitis; duo, Calliodore, sedetis.
Surge: solœcismum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ: cum fratre sedere
Non potes; alternis, Calliodore, sede.

XXXIX.

In Charinum.

SUpremas tibi trecies in anno
Signanti tabulas, Charine, misi
Hybleis madidas thymis placentas.
Defeci: misere jam, Charine.
Signa rariùs, aut semel fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque, sacculumque.
Crœso divitior licèt fuissem,
Iro pauperior forem, Charine,
Si conchen toties meam comesses.

X L.

Ad Artemidorum.

PInxisti Venerem: colis, Artemidore, Minervam;
Et miraris, opus displicuisse tuum?

X L I.

In Didymum.

SPadone cùm sis eviratior fluxo,
Et concubino mollior Celæneo,
Quem sectus ululat matris entheæ Gallus,
Theatra loqueris, & gradus, & edicta,
Trabeasque, & Idus, fibulasque, censusque;
Et pumicatâ pauperes manu monstras.
Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
Videbo, Didyme: non licet maritorum.

X L I I.

Amicis quod datur, non perire.

CAllidus effractâ nummos fur auferet arcâ:
Prosternet patrios impia flamma Lares,
Debito usuram pariter, sortemque negabit:
Non reddet sterilis semina jacta seges.

Dispensatorem

Dispensatorem fallax spoliabit amica:
Mercibus exstructas obruet unda rates.
Extra fortunam est quidquid donatur amicis:
Quas dederis, solas semper habebis opes.

XLIII.

De Thaide & Lecania.

THais habet nigros, niveos Lecania dentes.
Quæ ratio est? emptos hæc habet, illa suos.

XLIV.

In Dentonem.

QUid factum est, rogo, quid repentè factum est?
Ad cænam mihi, Dento, quòd vocanti
(Quis credat?) quater ausus es negare.
Sed nec respicis, & fugis sequentem;
Quem thermis modò quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus solebas.
Sic est: captus es unctiore cænâ,
Et major rapuit canem culina
Jam te: sed citò cognitum & relictum
Cùm fastidierit popina dives,
Antiquæ venies ad ossa cænæ.

XLV.

In Bassum.

DIcis formosam, dicis te, Bassa, puellam;
Istud quod non est, dicere Bassa solet.

XLVI.

Ad Diadumenum.

BAsia dum nolo, nisi quæ luctantia carpsi;
Et placet ira mihi plus tua, quàm facies:
Ut te sæpe rogem, cædo, Diadumene, sæpe.
Consequor hoc, ut me nec timeas, nec ames.

M

XLVII.

De Philone.

NUnquam se cænasse domi Philo jurat; & hoc est:
Non cænat, quoties nemo vocavit eum.

XLVIII.

De Encolpo.

QUid non cogit amor? secuit nolente capillos
Encolpus domino, nec prohibente tamen.
Permisit, flevitque Pudens: sic cessit habenis
Audaci questus de Phaëtonte pater.
Talis raptus Hylas, talis deprensus Achilles
Deposuit gaudens, matre dolente, comas.
Sed tu nec propera, brevibus nec crede capillis;
Tardaque, pro tanto munere, barba veni.

XLIX.

Ad Labienum.

VIdissem modò fortè cùm sedentem
Solum te, Labiene; tres putavi:
Calvæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, sunt & hinc capilli,
Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec ullus
In longâ pilus areâ notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cùm prandia misit Imperator;
Cum panariolis tribus redisti.
Talem Geryonem fuisse credo.
Vites censeo porticum Philippi:
Si te viderit Hercules peristi.

L.

In Charopinum.

CŒno domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi,
Protinùs ingentes sunt inimicitiæ;

Meque petis stricto medium transfigere ferro,
Si nostrum sine te scis caluisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum fecisse licebit?
Improbius nihil est hac, Charopine, gulâ.
Desine, jam nostram, precor, observare culinam;
Atque aliquandò meus det tibi verba coquus.

L I.

Ad Rufum.

HIc qui libellis prægravem gerit lævam,
Notariorum quem premit chorus levis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum,
Similis Catoni, Tullioque, Brutoque,
Exprimere, Rufe, fidiculæ licèt cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non potest Græcum,
Si fingere istud me putas, salutemus.

L I I.

In Posthumum.

QUæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo.
Cur igitur taceo, Posthume? tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinùs exclamat: dixerat ipse mihi.
Non bellè quædam faciunt duo: sufficit unus
Huic operi: si vis ut loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Posthume, dona
Auctoris pereunt garrulitate sui.

L I I I.

Ad Bassum.

COlchida quid scribis, quid scribis, amice Thyestem?
Quo tibi vel Nioben, Basse, vel Andromachen?
Materia est, mihi crede, tuis aptissima chartis
Deucalion; vel, si non placet hic, Phaëthon.

L I V.

De Rhetore Appollonio.

EXtemporalis factus est meus rhetor:
Calpurnium non scripsit, & salutavit.

L V.

De aquilâ portante Jovem.

DIc mihi, quem portes, volucrum regina? Tonantem.
Nulla manu quare fulmina gestat? amat.
Quo calet igne deus? pueri. Cur mitis aperto
Respicis ore Jovem? de Ganymede loquor.

L V I.

Ad Lupum.

CUi credas, Lupe, filium magistro,
Quæris sollicitus diu, rogasque.
Omnes grammaticosque, rhetoresque
Devites, moneo: nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ Tutilium suæ relinquat.
Si versus facit, abdices Poëtam.
Artes discere vult pecuniosas?
Fac, discat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî videtur,
Præconem facias, vel architectum.

L V I I.

Ad Cinnam.

CUm voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpe etiam servum sic resaluto meum.

L V I I I.

Ad Posthumum.

CRas te victurum, cras dicis, Posthume, semper:
Dic mihi cras istud, Posthume, quandò venit?

Quàm longe est cras istud, ubi est? aut unde pe-
tendum?
Numquid apud Parthos, Armeniosque latet?
Jam cras istud habet Priami vel Nestoris annos.
Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Posthume, serum est.
Ille sapit, quisquis, Posthume, vixit heri.

LIX.

Ad Stellam.

QUòd non argentum, quòd non tibi mittimus
aurum;
Hoc facimus caussâ, Stella diserte, tuâ.
Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti:
Fictilibus nostris exoneratus eris.

LX.

Ad detrectatorem.

ALlatres licèt usque nos & usque,
Et gannitibus improbis lacessas:
Certum est hanc tibi pernegare famam.
Olim quam petis in meis libellis,
Qualiscunque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, miser, necesse est.
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Unus, vel duo, tresve, quattuorve,
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à scabie tenemus ungues.

LXI.

In Marianum.

CRispulus iste quis est, uxori semper adheret
Qui, Mariane, tuæ? Crispulus iste quis est,
Nescio quid dominæ teneram qui garrit in aurem,
Et sellam cubito dexteriore premit?

LXVIII.

Ad Lesbiam.

ARctoâ de gente comam tibi, Lesbia, misi:
Ut scires quanto sit tua flava magis.

LXIX.

In Marcum Antonium.

ANtoni Phario nil objectûre Pothino,
Et leviùs tabulâ, quàm Cicerone nocens:
Quid gladium demens Romana stringis in ora?
Hoc admisisset nec Catilina nefas.
Impius infando miles corrumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet una tibi.
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

LXX.

De Syrisco, ad Maximum.

INfusum sibi nuper à patrono
Plenum, Maxime, centies Syriscus
In sellariolis vagus popinis
Circa balnea quattuor peregit.
O quanta est gula, centies comesse!
Quanto major adhuc, nec accubare!

LXXI.

Ad Faustinum.

HUmida qua gelidas summittit Trebula valles,
Et viridis Cancri mensibus alget ager;
Rura Cleoneo nunquam temerata Leone,
Et domus Æolio semper amica Noto,
Te, Faustine, vocant: longas his exige messes
Collibus; hibernum jam tibi Tibur erit.

LXXII.

LXXII.

Ad Rufum, de origine Bacchi.

QUi potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelen dicere, Rufe, patrem.

LXXIII.

Ad Theodorum.

NOn donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna caussa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

LXXIV.

De Pompeio & filiis.

POmpeios juvenes Asia, atque Europa, sed ipsum
Terra tegit Libyes, si tamen ulla tegit.
Quid mirum toto si spargitur orbe? jacere
Uno non poterat tanta ruina loco.

LXXV.

Ad Quinctum.

QUæ legis caussa nupsit tibi Lælia, Quincte,
Uxorem potes hanc dicere legitimam.

LXXVI.

Ad Cinnam.

PRofecit poto Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent sæva nocere sibi.
Tu quoque cavisti cœnando tam male semper,
Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

LXXVII.

Ad Marullum.

NArratur bellè quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auriculâ.

N

LXXVIII.

Ad Turanium.

SI tristi domicœnio laboras,
Turani; potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, si soles προπίνειν,
Viles Cappadocæ, gravesque porri:
Divisis cybium latebit ovis:
Ponetur digitis tenendus ustis
Nigrâ coliculus virens patellâ,
Algentem modò qui reliquit hortum;
Et pultem niveam premens botellus:
Et pallens faba cum rubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pira quæ ferunt Syrorum;
Et quas docta Neapolis creavit,
Lento castaneæ vapore tostæ:
Vinum tu facies bonum bibendo.
Post hæc omnia fortè si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem;
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modò quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.
Parva est cœnula (quis potest negare?)
Sed finges nihil, audiesve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes;
Nec crassum dominus leget volumen:
Nec de Gadibus improbis puellæ
Vibrabunt sine fine prurientes
Lascivos docili tremore lumbos:
Sed, quod non grave sit, nec inficetum,
Parvi tibia condyli sonabit.
Hæc est cœnula: Claudiam sequeris;
Quam nobis cupis esse tu priorem.

LXXIX.

In Zoïlum.

UNdecies una surrexti, Zoïle, cœna;
Et mutata tibi est synthesis undecies:
Sudor inhæret madidâ ne veste retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoïle, cœno?
Frigus enim magnum synthesis una facit.

LXXX.

Ad Severum.

NOn totam mihi, si vacabis horam,
Dones, & licèt imputes, Severe,
Dum nostras legis, exigisque nugas.
Durum est perdere ferias: rogamus,
Jacturam patiaris hanc, ferasque.
Quòd si legeris ipse cum diserto
(Sed numquid sumus improbi?) Secundo:
Plus multò tibi debiturus hic est,
Quàm debet domino suo libellus.
Nam securus erit, nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit,
Quem censoria cum meo Severo
Docti lima momorderit Secundi.

LXXXI.

Ad Æmilianum.

SEmper eris pauper, si pauper es, Æmiliane,
Dantur opes nulli nunc nisi divitibus.

LXXXII.

In Gaurum.

QUid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta,
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non est turpius istud?
I, tibi disperdas, Gaure: pusillus homo es.

LXXXIII.

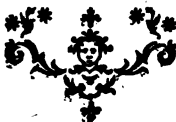
Ad Dindymum.

INsequeris, fugio; fugis, insequor; hæc mihi mens est:
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo.

LXXXIV.

Ad Gallam.

JAm tristis nucibus puer relictis,
Clamoso revocatur à magistro;
Et blando male proditus fritillo,
Arcana modò raptus è popina,
Ædilem rogat udus aleator.
Saturnalia transiere tota;
Nec munuscula parva, nec minora
Misisti mihi, Galla, quæ solebas.
Sanè sic abeat meus December.
Scis certè, puto, vestra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dedisti.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VI.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad Julium Martialem.

SExtus mittitur hic tibi libellus,
Imprimis mihi care Martialis:
Quem si terseris aure diligenti,
Audebit minùs anxius tremensque
Magnas Cæsaris in manus venire.

II.

Ad Cæsarem Domitianum.

LUsus erat sacræ connubia fallere tedæ;
Lusus & immeritos exsecuisse mares.
Utraque tu prohibes, Cæsar, populisque futuris
Succurris, nasci quos sine fraude jubes.
Nec spado jam, nec mœchus erit, te præside, quisquam:
At priùs (ô mores!) & spado mœchus erat.

III.

Adulatorium.

CEnsor maxime, principumque princeps,
Cùm tot jam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot renata,
Tot spectacula, tot deos, tot urbes:
Plus debet tibi Roma, quòd pudica est.

I V.

De filio Domitiani.

NAscere, Dardanio promissum nomen Iülo,
Vera Deûm soboles: nascere, magne puer.
Cui pater æternas post secula tradat habenas;
Quique regas orbem cum seniore senex.
Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phrixi Julia nebit ovem.

V.

Ad Cæcilianum.

RUstica mercatus multis sum prædia nummis:
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes? tacitum te dicere credo,
Non reddes: ideò, Cæciliane, rogo.

V I.

Ad Lupercum, de Paulla.

COmœdi tres sunt: sed amat tua Paulla, Luperce,
Quattuor; & κωφὸν Paulla πρόσωπον amat.

V I I.

De Thelesina.

JUlia lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque intrare domos jussa pudicitia:
Aut minùs, aut certè non plus, tricesima lux est;
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, non nubit: adulterâ lege est.
Offendor mœcha simpliciore minùs.

V I I I.

Ad Severum.

PRætores duo, quattuor tribuni,
Septem caussidici, decem poëtæ,
Cujusdam modò nuptias petebant
A quodam sene: non moratus ille

Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

IX.

Ad Lævinum.

IN Pompejano dormis, Lævine, theatro;
Et quereris, si te suscitat Oceanus?

X.

Petit latenter à Domitiano pecuniam.

PAuca Jovem nuper cùm millia fortè rogarem;
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Jovi; sed millia nobis
Nulla dedit: pudet, heu; pauca rogâsse Jovem.
At quàm non tetricus, quàm nullâ nubilus irâ,
Quàm placido nostras legerat ore preces!
Talis supplicibus tribuit diademata Dacis;
Et Capitolinas itque reditque vias.
Dic precor, ô nostri dic conscia Virgo Tonantis,
Si negat hoc vultu, quo solet ergo dare?
Sic ego; sic breviter positâ mihi Gorgone Pallas:
Quæ nondum data sunt, stulte, negata putas?

XI.

In Marcum.

QUòd non sit Pylades hoc tempore, non sit Orestes,
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior rhombus, turdusve dabatur Oresti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras; me pascit aquosa Peloris:
Non minùs ingenua est & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia vestit:
Vis te purpureum, Marce, sagatus amem?
Ut præstem Pyladen, aliquis mihi præstet Oresten.
Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama.

XII.

De Fabulla.

JUrat capillos esse, quos emit, suos
Fabulla: numquid illa, Paulle, pejerat?

XIII.

De statuâ Juliæ.

QUis te Phidiaco formatam, Julia, cælo:
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacitâ respondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore liquor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis;
A te Juno petat Ceston, & ipsa Venus.

XIV.

In Laberium.

VErsus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi: quid ergo non vis?
Versus scribere quis potest disertos?
Non scribat, Laberi: virum putabo.

XV.

De formicâ electro inclusâ.

DUm Phaëtontea formica vagatur in umbrâ,
Implicuit tenuem succina gutta feram.
Sic modò quæ fuerat vitâ contempta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

XVI.

Ad Priapum.

TU qui pene viros terres, & falce cinædos,
Jugera sepositi pauca tuere loci.
Sic tua non intrent veteli pomaria fures;
Sed puer, aut longis pulchra puella comis.

XVII.

In Cinnamum.

CInnam, Cinname, te jubes vocari.
Non eſt hic, rogo, Cinna, barbariſmus?
Tu ſi Furius antè dictus eſſes,
Fur iſtâ ratione dicereris.

XVIII.

Epitaphium Salonini, ad Priſcum.

SAncta Salonini terris requieſcit Iberis,
Quâ melior Stygias non videt umbra domos,
Sed lugere nefas: nam qui te, Priſce, reliquit,
Vivit, quâ voluit vivere parte magis.

XIX.

In Poſthumum cauſſidicum.

NOn de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis eſt mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abeſſe furto.
Hoc judex ſibi poſtulat probari:
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria punici furoris,
Et Sullas, Marioſque, Mucioſque
Magnâ voce ſonas, manuque totâ.
Jam dic, Poſthume, de tribus capellis.

XX.

In Phœbum.

MUtua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogavi;
Cùm mihi dixiſſes: exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

XXI.

De nuptiis Stellæ & Iantidos.

PErpetuam Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit: plus dare non potui.
Hæc coram dominâ; sed nequius illud in aurem:
Tu ne quid pecces, exitiose, vide.
Sæpe ego lascivum Martem furibunda cecidi,
Legitimos îsset cùm vagus antè toros.
Sed postquàm meus est, nullâ me pellice læsit:
Tam frugi Juno vellet habere Jovem.
Dixit, & arcano percussit pectora loro.
Plaga juvat: sed tu jam, dea, cæde duos.

XXII.

In Proculinam.

QUòd nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modò nunc facis maritum,
Ne lex Julia te notare possit:
Non nubis, Proculina, sed fateris.

XXIII.

In Lesbiam.

STare jubes nostrum semper tibi, Lesbia, penem;
Crede mihi, non est mentula, quod digitus.
Tu licèt & manibus, blandis & vocibus instes,
Contra te facies imperiosa tua est.

XXIV.

De Charisiano.

NIl lascivius est Charisiano;
Saturnalibus ambulat togatus.

XXV.

Ad Marcellinum.

MArcelline, boni soboles sincera parentis,
Horrida Parrhasio quem tegit Ursa jugo:

Ille vetus pro te patriusque quod optat amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta sit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enses sævaque tela ferat.
Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

XXVI.

De Sotade.

PEriclitatur capite Sotades noster.
Reum putatis esse Sotadem? non est.
Arrigere desit posse Sotades: lingit.

XXVII.

Ad Nepotem.

BIs vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patriâ signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimiùm ne parce Falerno;
Et potiùs plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples; sed potet filia mustum:
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:
Possunt & patres vivere, crede mihi.

XXVIII.

Epitaphium Glauciæ.

LIbertus Melioris ille notus,
Totâ qui cecidit dolente Româ,
Cari deliciæ breves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Juncto Flaminiæ jacet sepulcro:
Castus moribus, innocens pudore,
Velox ingenio, decore felix.
Bis-senis modò messibus peractis

Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas, Viator.

XXIX.

De eodem.

NOn de plebe domus, nec avaræ verna catastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cùm posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus jam Melioris erat.
Moribus hoc formæque datum. Quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est ætas, & rara senectus:
Quidquid ames, cupias non placuisse nimis.

XXX.

In Pætum.

SEx sestertia si statim dedisses,
Cùm dixti mihi; sume, tolle, dono:
Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cùm dederis diu moratus,
Post septem, puto, vel novem Kalendas:
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex sestertia, Pæte, perdidisti.

XXXI.

In Charidemum.

UXorem, Charideme, tuam scis ipse, finisque
A medico futui: vis sine febre mori.

XXXII.

De morte Othonis.

CUm dubitaret adhuc belli civilis Enyo,
Forsitan & posset vincere mollis Otho:
Damnavit multo staturum sanguine Martem,
Et fodit certa pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, sanè vel Cæsare major:
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

XXXIII.

In Sabellum.

NIl miserabilius, Matho, pædicone Sabello
Vidisti, quo nil lætius antè fuit.
Furta, fugæ, mortes servorum, incendia, luctus
Affligunt hominem. Tam miser, & futuit.

XXXIV.

Ad Diadumenum.

BAsia da nobis, Diadumene, pressa. Quot inquis?
Oceani fluctus me numerare jubes;
Et maris Ægei sparsas per littora conchas;
Et quæ Cecropio monte vagantur apes;
Quæque sonant pleno vocesque manusque theatro,
Cùm populus subiti Cæsaris ora videt.
Nolo quot arguto dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare potest.

XXXV.

Ad Cæcilianum.

SEptem clepsydras magnâ tibi voce petenti
Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis, vitreisque tepentem
Ampullis potas semisupinus aquam:
Ut tandem saties vocemque sitimque, rogamus
Jam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

XXXVI.

Ad Papilum.

MEntula tam magna est, tantus tibi, Papile, nasus,
Ut possis, quoties arrigis, olfacere.

XXXVII.

In Charinum.

SEcti podicis usque ad umbilicum
Nullas reliquias habet Charinus;
Et prurit tamen usque ad umbilicum.
O quantâ scabie miser laborat!
Culum non habet, est tamen cinædus.

XXXVIII.

De Regulo filio Reguli.

ASpicis ut parvus, nec adhuc trieteride plena
Regulus auditum laudet & ipse patrem?
Maternosque sinus viso genitore relinquat,
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Jam clamor, centumque viri, densumque coronæ
Vulgus, & infanti Julia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet:
Sic vitulus molli prælia fronte cupit.
Dî servate, precor, matri sua vota, patrique,
Audiat ut natum Regulus, illa duos.

XXXIX.

In Cinnam.

PAter ex Marulla, Cinna, factus es septem
Non liberorum: nam nec tuus quisquam,
Nec est amici, filiusve vicini;
Sed in grabatis tegetibusque concepti,
Materna produnt capitibus suis furta.
Hic qui retorto crine Maurus incedit,
Sobolem fatetur esse se coci Santræ.
At ille sima nare, turgidis labris,
Ipsa est imago Pannici palæstritæ.
Pistoris esse tertium quis ignorat,
Quicunque lippum novit & videt Damam?
Quartus cinædâ fronte, candido vultu,
Ex concubino natus est tibi Lygdo.

Præcide, si vis, filium; nefas non est.
Hunc verò acuto capite, & auribus longis,
Quæ sic moventur, ut solent asellorum,
Quis morionis filium neget Cyrthæ?
Duæ sorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique sunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si spado Coresus, Dindymusque non esset.

X L.

Ad Lycorim.

FŒmina præferri potuit tibi nulla, Lycori,
Præferri Glyceræ fœmina nulla potest.
Hæc erit hoc, quod tu: tu non potes esse, quod hæc est.
Tempora quid faciunt! hanc volo: te volui.

X L I.

In Poëtam raucum.

QUi recitat lana fauces & colla revinctus,
Hic se posse loqui, posse tacere negat.

X L I I.

De Thermis Etrusci, ad Oppianum.

ETrusci nisi thermulis lavaris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ sic tibi blandientur undæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinuessa, fervidique
Fluctus passeris, aut superbus Anxur,
Non Phœbi vada, principesque Bajæ.
Nusquam tam nitidum micat serenum:
Lux ipsa est ibi longior, diesque
Nullo tardiùs à loco recedit.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore saxa,

Quæ Phryx, & Libys altiùs cecidit.
Siccos pinguis onyx anhelat æstus,
Et flammâ tenui calent Ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Crudâ Virgine, Marciave mergi:
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Ut nullas ibi suspiceris undas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me supinâ
Jamdudum quasi negligenter audis;
Illotus morieris, Oppiane.

XLIII.

Ad Castricum.

DUm tibi felices indulgent, Castrice, Bajæ,
  Canaque sulfureis Nympha natatur aquis:
Me Nomentani confirmant otia ruris,
  Et casa jugeribus non onerosa suis.
Hîc mihi Bajani soles, mollisque Lucrinus;
  Hîc vestræ mihi sunt, Castrice, divitiæ.
Quondam laudatas quòcunque libebat ad undas
  Currere, nec longas pertimuisse vias:
Nunc Urbi vicina juvant, facilesque recessus;
  Et satis est, pigro si licet esse mihi.

XLIV.

In Calliodorum.

FEstivè credis te, Calliodore, jocari;
  Te solum multo permaduisse sale.
Omnibus adrides; dicteria dicis in omnes;
  Sic te convivam posse placere putas.
At si ego non bellè, sed verè dixero quiddam;
  Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

XLV.

XLV.

In nuptias Lygdi & Lætoriæ.

LUsistis, satis est; lascivi nubito cunni:
 Permissa est vobis non nisi casta Venus.
Hæc est casta Venus? nubet Lætoria Lygdo:
 Turpior uxor erit, quàm modò mœcha fuit.

XLVI.

Ad Catianum.

VApulat assiduo Veneti quadriga flagello,
 Nec currit: magnam rem, Catiane, facis.

XLVII.

Ad Iantida Nympham.

NYmpha, meo Stellæ quæ fonte domestica puro
 Laberis, & domini gemmea tecta subis:
Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro;
 Sive Camœnarum de grege nona venis:
Exsolvit votis hac se tibi virgine porca
 Marcus, furtivam quòd bibit æger aquam.
Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
 Da secura tui: sit mihi sana sitis.

XLVIII.

In Pomponium.

QUòd tam grande sophos clamat tibi turba togata;
 Non tu, Pomponi, cœna diserta tua est.

XLIX.

Priapus loquitur.

NOn sum de fragili dolatus ulmo;
Nec quæ stat rigida supina vena,
De ligno mihi quolibet columna est,
Sed vivâ generata de cupresso:
Quæ nec secula centies peracta,

Nec longæ cariem timet senectæ.
Hanc, tu quisquis es, ô malus, timeto:
Nam si vel minimos manu rapaci
Hoc de palmite læseris racemos;
Nascetur, licèt hoc velis negare,
Inserta tibi ficus à cupresso.

L.

De Thelesino.

CUm coleret puros pauper Thelesinus amores,
Errabat gelidâ sordidus in togulâ.
Obscœnos postquàm cœpit curare cinædos,
Argentum, mensas, prædia solus emit.
Vis fieri dives, Bithynice? conscius esto.
Nil tibi, vel minimum, basia pura dabunt.

L I.

Ad Lupercum.

QUòd convivaris sine me tam sæpe, Luperce,
Inveni, noceam quâ ratione tibi.
Irascor licèt usque voces, mittasque, rogesque.
Quid facies, inquis? quid faciam? veniam.

L I I.

Epitaphium Pantagathi tonsoris.

HOc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque sui,
Vix tangente vagos ferro resecare capillos
Doctus, & hirsutas excoluisse genas.
Sis licèt, ut debes, tellus placata, levisque;
Artificis levior non potes esse manu.

L I I I.

De Andragora.

LOtus nobiscum est, hilaris cœnavit, & idem
Inventus manè est mortuus Andragoras.

Tam subitæ mortis caussam, Faustine, requiris?
In somnis medicum viderat Hermocratem.

L I V.

Ad Aulum, de Sextiliano.

TAntos & tantas si dicere Sextilianum,
Aule, vetes; junget vix tria verba miser.
Quid sibi vult, inquis? dicam, quid suspicer esse.
Tantos & tantas Sextilianus amat.

L V.

In Coracinum.

QUòd semper casiaque, cinnamoque,
Et nido niger alitis superbæ
Fragras plumbea Niceroriana;
Rides nos, Coracine, nil olentes:
Malo, quàm bene olere, nil olere.

L V I.

In Charidemum.

QUòd tibi crura rigent setis, & pectora villis;
Verba putas famæ te, Charideme, dare.
Exstirpa, mihi crede, pilos de corpore toto;
Teque pilare tuas testificare nates.
Quæ ratio est, inquis? scis multos dicere multa.
Fac pædicari te, Charideme, putent.

L V I I.

In Phœbum.

MEntiris fictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis sordida calva comis.
Tonsorem capiti non est adhibere necessum:
Radere te melius spongia, Phœbe, potest.

LVIII.

Ad Aulum Pudentem.

CErnere Parrhasios dum te juvat, Aule, Triones
 Cominùs, & Getici sidera pigra poli!
O quàm pænè tibi Stygias ergo raptus ad undas,
 Elysiæ vidi nubila fusca plagæ!
Quamvis lassa tuos quærebant lumina vultus,
 Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla sorores
 Stamina, nec surdos vox habet ista deos:
Sospite me sospes Latias revehêris ad urbes,
 Et referes pili premia magnus eques.

LIX.

In Baccaram.

ET dolet, & queritur, sibi non contingere frigus
 Propter sexcentas Baccara gausapinas:
Optat & obscuras luces, ventosque, nivesque;
 Odit & hibernos, si tepuere, dies.
Quid fecere mali nostræ tibi, sæva, lacernæ,
 Tollere de scapulis quas levis aura potest?
Quantò simplicius, quantò est humanius illud;
 Mense vel Augusto sumere gausapinas?

LX.

De Pompillo, ad Faustinum.

REm factam Pompillus habet, Faustine: legetur,
 Et nomen toto sparget in orbe suum.
Sic leve flavorum valeat genus Usipiorum,
 Quisquis & Ausonium non amat imperium
Ingeniosa tamen Pompilli scripta feruntur:
 Sed famæ non est hoc, mihi crede, satis.
Quàm multi tineas pascunt blattasque diserti!
 Et redimunt soli carmina docta coci!
Nescio quid plus est, quod donet secula chartis:
 Victurus genium debet habere liber.

LXI.

In invidum.

LAudat, amat, cantat noſtros mea Roma libellos;
Meque ſinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, oſcitat, odit.
Hoc volo: nunc nobis carmina noſtra placent.

LXII.

Ad Oppianum.

AMiſit pater unicum Silanus;
Ceſſas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

LXIII.

Ad Marianum.

SCis te captari; ſcis hunc, qui captat, avarum;
Et ſcis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis heredem, ſtulte, ſupremis
Scribis, & eſſe tuo vis, furioſe, loco.
Munera magna tamen miſit; ſed miſit in hamo:
Et piſcatorem piſcis amare poteſt!
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis, ut ploret, des, Mariane, nihil.

LXIV.

In detractorem.

CUm ſis nec rigidâ Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirſutâ peperit rubicunda ſub ilice conjux;
Sed patris ad ſpeculum tonſi, matriſque togatæ
Filius, & ſponſam poſſit te ſponſa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam

Non aspernantur proceres urbisque, forique:
Quas & perpetui dignantur scrinia Silî,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propiùs magni certamina Circi
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minervâ
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, si non multò sapit altius illud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Audes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.
At si quid nostræ tibi bilis inusserit ardor,
Vivet; & hærebit, totoque legetur in orbe;
Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte.
Sed miserere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem nasum vivi tentaveris ursi.
Sit placidus licèt, & lambat digitosque, manusque;
Si dolor, & bilis, si justa coëgerit ira,
Ursus erit. Vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitam quæras, quam possis rodere, carnem.

L X V.

Ad Tuccam.

Hexametris epigramma facis, scio dicere Tuccam.
Tucca, solet fieri: denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum est. Solet hoc quoque, Tucca, licetque:
Si breviora probas, disticha sola legas.
Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit transire tibi; scribere, Tucca, mihi.

LXVI.

De præcone puellam vendente.

FAmæ non nimiùm bonæ puellam,
Quales in media sedent Suburra,
Vendebat modò præco Gellianus.
Parvo cùm pretio diu liceret,
Dum puram cupit approbare cunctis,
Attraxit propè se manu negantem,
Et bis terque quaterque basiavit.
Quid profecerit osculo, requiris?
Sexcentos modò qui dabat, negavit.

LXVII.

Ad Pannicum, de Gellia uxore.

CUr tantùm eunuchos habeat tua Gellia, quæris,
Pannice? vult futui, Gellia, nec parere.

LXVIII.

De morte Eutychi pueri.

FLete nefas vestrum, sed toto flete Lucrino
Najades, & luctus sentiat ipsa Thetis.
Inter Bajanas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Castrice, dulce latus.
Hic tibi curarum socius, blandumque levamen,
Hic amor, hic nostri vatis Alexis erat.
Nunquid te vitreis nudum lasciva sub undis
Vidit, & Alcidæ Nympha remisit Hylan?
An dea fœmineum jam negligit Hermaphroditum
Amplexu teneri sollicitata viri?
Quidquid id est, subitæ quæcunque est causa rapinæ;
Sit precor, & tellus mitis, & unda tibi.

LXIX.

Ad Catullum, de Bassa.

NOn miror, quòd potat aquam tua Bassa, Catulle;
Miror, quòd Bassi filia potat aquam.

LXX.

Ad Martianum.

SExagesima, Martiane, messis
Acta est, &, puta, jam secunda Cottæ;
Nec se tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno:
Ostendit digitum sed impudicum
Alconti, Dasioque, Symmachoque.
At nostri bene computentur anni,
Et, quantùm tetricæ tulere febres,
Aut langor gravis, àut mali dolores,
A vitâ meliore separentur:
Infantes sumus, & senes videmur.
Ætatem Priamique, Nestorisque,
Longam qui putat esse, Martiane,
Multùm decipiturque, falliturque.
Non est vivere, sed valere, vita.

LXXI.

De Thelethusa.

EDere lascivos ad Bætica crusmata gestus,
Et Gaditanis ludere docta modis,
Tendere quæ tremulum Pelian, Hecubæque maritum
Posset ad Hectoreos sollicitare toros:
Urit, & excruciat dominum Telethusa priorem:
Vendidit ancillam; nunc redimit dominam.

LXXII.

De fure Cilice.

FUr notæ nimiùm rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti sed erat, Fabulle, in horto
Præter marmoreum nihil Priapum.
Dum non vacuâ manu redire,
Ipsum surripuit Cilix Priapum.

LXXIII.

LXXIII.

In Priapum Hilari.

NOn rudis indocta fecit me falce colonus:
Dispensatoris nobile cernis opus.
Nam Cæretani cultor ditissimus agri
Hos Hilarus colles, & juga læta tenet.
Adspice, quàm certo videar non ligneus ore,
Nec devota focis inguinis arma geràm:
Sed mihi perpetua nunquam moritura cupresso
Phidiacâ rigeat mentula digna manu.
Vicini, moneo, sanctum celebrate Priapum,
Et bis septenis parcite jugeribus.

LXXIV.

Ad Esculanum.

MEdio recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem semitactus unguento,
Foditque tonsis ora laxa lentiscis;
Mentitur, Esculane: non habet dentes.

LXXV.

In Pontiam.

CUm mittis turdumve mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, sive quid his simile;
Buccellas misisse tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, sed nec edam.

LXXVI.

Epitaphium Fusci.

ILle sacri lateris custos, Martisque togati,
Credita cui summi castra fuere ducis;
Hîc situs est Fuscus. Licet hoc, Fortuna, fateri:
Non timet hostiles jam lapis iste minas.
Grande jugum domitâ Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix possidet umbra nemus.

LXXVII.

In Afrum.

CUm sis tam pauper, quàm nec miserabilis Irus,
Tam juvenis, quàm nec Partenopœus erat;
Tam fortis, quàm nec, cùm vinceret, Artemidorus;
Quid te Cappadocum sex onus esse juvat?
Rideris, multòque magis traduceris, Afer,
Quàm nudus medio si spatiere foro.
Non aliter monstratur Atlas cum compare ginno,
Quæque vehit similem bellua nigra Libyn.
Invidiosa tibi quàm sit lectica, requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

LXXVIII.

Ad Aulum, de Phrige lusco.

POtor nobilis, Aule, lumine uno
Luscus Phrix erat, alterque lippus:
Huic Heras medicus, bibas caveto;
Vinum si biberis, nihil videbis.
Ridens Phrix oculo, valebis, inquit.
Misceri sibi protinùs deunces,
Sed crebros jubet. Exitum requiris?
Vinum Phrix, oculus bibit venenum.

LXXIX.

Ad Lupum.

TRistis es, & felix; sciat hoc Fortuna caveto:
Ingratum dicet te, Lupe, si scierit.

LXXX.

Ad Cæsarem, de rosis hybernis.

UT nova dona tibi, Cæsar, Nilotica tellus
Miserat hybernas ambitiosa rosas,
Navita derisit Pharios Memphiticus hortos,
Urbis ut intravit limina prima tuæ:

Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
Tantaque Pæstani gloria ruris erat.
Sic quâcunque vagus, gressumque, oculosque ferebat,
Textilibus sertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ jussus jam cedere brumæ,
Mitte tuas messes; accipe, Nile, rosas.

LXXXI.

In Charidemum.

IRatus tanquam populo, Charideme, lavaris:
Inguina sic toto subluis in solio.
Nec caput hîc vellem sic te, Charideme, lavare.
Et caput ecce lavas: inguina malo laves.

LXXXII.

Ad Rufum.

QUidam me modò, Rufe, diligenter
Inspectum velut emptor, aut lanista,
Cùm vultu, digitoque subnotasset,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias jocosque novit
Aurem qui modò non habet Batavam?
Subrisi modicè, levique nutu
Me, quem dixerat esse, non negavi,
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Respondi: quia sum malus Poëta.
Hoc ne sæpiùs accidat Poëtæ,
Mittas, Rufe, mihi bonas lacernas.

LXXXIII.

Ad Cæsarem.

QUantùm sollicito fortuna parentis Etrusco,
Tantùm, summe ducum, debet uterque tibi.
Nam tu missa tuâ revocasti fulmina dextrâ:
Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti,

Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui testatur Etruscus,
Esse quod & comiti contigit, & reduci.

LXXXIV.

De Philippo.

OCtaphoro sanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu si sanum credis, Avite; furis.

LXXXV.

In mortem Rufi Camonii.

EDitur heu; sextus sine te mihi, Rufe Camoni;
Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine lævo
Visa tibi, cineres reddit & ossa patri.
Funde tuo lacrymas orbata Bononia Rufo;
Et resonet totâ planctus in Æmiliâ.
Heu qualis pietas! heu quàm brevis occidit ætas!
Viderat Alphei præmia quinque modò.
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus totos, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mœsti breve carmen amici;
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

LXXXVI.

In bibentes aquam calidam.

SEtinum, dominæque nives, densique trientes;
Quandò ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult hæres divitis esse Midæ,
Possideat Libycas messes, Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam, qui mihi livet, aquam.

LXXXVII.

Ad Cæsarem.

DI tibi dent, & tu, Cæsar, quæcunque mereris:
Dî mihi dent, & tu, quæ volo, si merui.

LXXXVIII.

Ad Cæcilianum.

MAnè salutavi vero te nomine casu;
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

LXXXIX.

De Panareto potore.

CUm peteret seram mediâ jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus:
Spoletina data est, sed quam siccaverat ipse;
Nec fuerat soli tanta lagena satis.
Ille fide summâ testæ sua vina remensus,
Reddidit œnophori pondera plena sui.
Miraris, quantùm biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe: merum biberat.

XC.

De Gellia.

MŒchum Gellia non habet, nisi unum.
Turpe est hoc magis: uxor est duorum.

XCI.

In Zoïlum.

SAncta ducis summi prohibet censura, vetatque
Mœchari: gaude, Zoïle, non futuis.

XCII.

In Ammianum.

CÆlatus tibi cùm ſit, Ammiane,
Serpens in paterâ Myronis arte;
Vaticana bibis: bibis venenum.

XCIII.

De Thaïde.

TAm malè Thaïs olet, quàm non fullonis avari
Teſta vetus, mediâ ſed modò fracta via:
Non ab amore recens hircus, non ora leonis,
Non detracta cani Tranſtyberina cutis:
Pullus abortivo nec cùm putreſcit in ovo;
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depoſitâ quoties balnea veſte petit;
Pſilotro viret: aut acidâ latet oblita cretâ:
Aut tegitur pingui terque quaterque faba.
Cùm bene ſe tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cùm fecit, Thaïda Thaïs olet.

XCIV.

De Calpetiano.

POnuntur ſemper chryſendeta Calpetiano,
Sive foris, ſeu cùm cœnat in urbe domi.
Sic etiam in ſtabulo ſemper, ſic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet immò ſuum.

M. VAL. MARTIALIS

EPIGRAMMATUM

LIBER VII.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad Domitianum, de loricâ.

ACCIPE belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipsa Medusææ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterit lorica vocari:
Pectore cum sacro sederit, ægis erit.

II.

De eâdem.

INvia Sarmaticis Domini lorica sagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus
Texuit innumeri lubricus unguis apri:
Felix forte tuâ! sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos,
Palmatæque ducem, sed citò, redde togæ.

III.

Ad Pontilianum.

CUr non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

IV.

De Oppiano.

ESset, Castrice, cùm mali coloris,
Versus scribere cœpit Oppianus.

V.

Ad Cæsarem Domitianum.

SI desiderium, Cæsar, populique, patrumque
Respicis, & Latiæ gaudia vera togæ;
Redde Deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licèt.
Terrarum dominum propiùs videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

VI.

De famâ reditûs Domitiani.

ECquid Hyperboreis ad nos conversus ab oris
Ausonias Cæsar jam parat ire vias?
Certus abest auctor; sed vox hoc nunciat omnis:
Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
Publica victrices testantur gaudia chartæ:
Martia laurigerâ cuspide pila virent.
Rursùs, iô, magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictusque tuâ, Cæsar, in urbe sonas.
Sed jam lætitiæ quo sit fiducia major,
Sarmaticæ laurûs nuncius ipse veni.

VII.

Ad Cæsarem Domitianum.

HIberna quamvis Arctos, & rudis Peuce,
Et ungularum pulsibus calens Ister,
Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis
Te, summe mundi rector, & parens orbis:
Abesse nostris non tamen potes votis

Illic & oculis, & animis sumus, Cæsar:
Adeòque mentes omnium tenes unus,
Ut ipsa magni turba nesciat Circi,
Utrùmne currat Passarinus, an Tigris.

VIII.

De reditu Domitiani.

NUnc hilares, si quandò mihi, nunc ludite Musæ:
  Victor ab Othrysio redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primus vota, December:
  Jam licet ingenti dicere voce, venit.
Felix sorte tuâ! Poteras non cedere Jano,
  Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.
Festa coronatus ludet convitia miles,
  Inter laurigeros cùm comes ibit equos.
Fas audire jocos, leviorаque carmina, Cæsar,
  Si tibi: si lusus ipse triumphus amat.

IX.

De Cascelio.

CUm sexaginta numeret Cascelius annos,
  Ingeniosus homo est: quandò disertus erit?

X.

In Olum.

PÆdicatur Eros, fellat Linus: Ole, quid ad te,
  De cute quid faciant ille, vel ille suâ?
Centenis futuit Matho millibus: Ole, quid ad te?
  Non tu propterea sed Matho pauper erit.
In lucem cœnat Sertorius: Ole, quid ad te?
  Cùm liceat totâ stertere nocte tibi.
Septingenta Tito debet Lupus: Ole, quid ad te?
  Assem ne dederis, crediderisve Lupo.
Illud dissimulas ad te quod pertinet, Ole,
  Quodque magis curæ convenit esse tuæ

Pro togulâ debes : hoc ad te pertinet, Ole.
  Quadrantem nemo jam tibi credit, & hoc.
Uxor mœcha tibi est : hoc ad te pertinet, Ole.
  Poscit jam dotem filia grandis ; & hoc.
Dicere quindecies poteram quod pertinet ad te :
  Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

XI.

Ad Aulum Pudentem.

COgis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quàm me nimiùm probas, amasque,
Qui vis archetypas habere nugas!

XII.

Ad Faustinum.

SIc me fronte legat Dominus, Faustine, serenâ,
  Excipiatque meos quâ solet aure jocos :
Ut mea nec justè quos odit pagina lædit,
  Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodest ? Cupiant cùm quidam nostra videri,
  Si qua Lycambeo sanguine tela madent !
Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,
  Qui Phœbi radios ferre diemque negant.
Ludimus innocui ; scis hoc bene : juro potentis
  Per genium Famæ, Castaliumque gregem ;
Perque tuas aures, magni mihi numinis instar,
  Lector inhumanâ liber ab invidiâ.

XIII.

De Lycoride.

DUm Tiburtinis albescere solibus audit
  Antiqui dentis fusca Lycoris ebur,
Venit in Herculeòs colles. Quid Tyburis alti
  Aura valet ! parvo tempore nigra redit.

XIV.

Ad Aulum, de luctu suæ puellæ.

ACcidit infandum nostræ scelus, Aule, puellæ;
Amisit lusus, deliciasque suas:
Non quales teneri ploravit amica Catulli
Lesbia, nequitiis passeris orba sui:
Vel Stellæ cantata meo, quas flevit Ianthis,
Cujus in Elysio nigra columba volat!
Lux mea non capitur nugis, nec amoribus istis;
Nec dominæ pectus talia damna movent.
Bis denos puerum numerantem perdidit annos,
Mentula cui nondum sesquipedalis erat.

XV.

Ad Arginum Ianthidos.

QUis puer hic nitidis absistit Ianthidos undis,
Et fugit ad Dominam Najada? numquid Hylas?
O bene, quòd silvâ colitur Tirynthius istâ,
Et quòd amatrices tam propè servat aquas!
Securus licet hos fontes, Argine, ministres:
Nil facient Nymphæ; ne velit ipse, cave.

XVI.

Ad Regulum.

ÆRa domi non sunt: superest hoc, Regule, solum,
Ut tua vendamus munera: numquid emis?

XVII.

Ad bibliothecam Julii Martialis.

RUris Bibliotheca delicati,
Vicinam videt unde lector urbem;
Inter carmina sanctiora si quis
Lascivæ fuerit locus Thaliæ;

Hos nido licet inseras vel imo,
Septem quos tibi mittimus libellos
Auctoris calamo sui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe notâ toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Juli Bibliotheca Martialis.

XVIII.

In Gallam.

CUm tibi sit facies, de quâ nec fœmina possit
Dicere; cùm corpus nulla litura notet:
Cur te tam rarus cupiat repetatque fututor,
Miraris? vitium est non leve, Galla, tibi.
Accessi quoties ad opus, mistisque movemur
Inguinibus: cunnus non tacet, ipsa taces.
Dî facerent ut tu loquereris, & ipse taceret:
Offendor cunni garrulitate tui.
Pedere te mallem; namque hoc non inutile dicit
Symmachus & risum res movet ista simul.
Quis ridere potest fatui poppysmata cunni?
Cùm sonat hic, cui non mentula mensque cadit?
Dic aliquid saltem, clamosoque obstrepe cunno;
Et si adeò muta es, disce vel inde loqui.

XIX.

De fragmento Argûs.

FRagmentum, quod vile putas & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris.
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici tristior ira freti,
Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,
Sanctior est salva parva tabella rate.

XX.

In Sanctram.

NIhil est miserius, nec gulosius Sanctrâ
Rectam vocatus cùm cucurrit ad cœnam
Quam tot diebus noctibusque captavit;
Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos:
Nec erubescit pejerare de turdo,
Et ostreorum rapere lividos cirros.
Buccis placentæ sordidam linit mappam,
Illic & uvæ collocantur ollares,
Et Punicorum pauca grana malorum,
Et excavatæ pellis indecens vulvæ,
Et lippa ficus, debilisque boletus.
Sed mappa cùm jam mille rumpitur furtis,
Rosos tepenti spondylos sinu condit,
Et devorato capite turturem truncum;
Colligere longâ turpe nec putat dextrâ
Analecta, quidquid & canes reliquerunt.
Nec esculenta sufficit gulæ præda;
Misto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas cùm domum tulit scalas,
Seque obseratâ clusit anxius cellâ,
Gulosus ille postero die vendit.

XXI.

In natalem Lucani.

HÆc est illa dies, quæ magni conscia partûs,
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu! Nero crudelis, nullâque invisior umbrâ:
Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

XXII.

De eodem.

VAtis Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba, favete sacris.

Hæc meruit, cùm te terris, Lucane, dedisset,
Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

XXIII.

De eodem.

PHœbe, veni; sed quantus eras, cùm bella canenti,
Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ.
Quid tantâ pro luce precer? tu, Polla, maritum
Sæpe colas, & se sentiat ipse coli.

XXIV.

In maledicum.

CUm Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perfida lingua loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes:
Thesea Pirithoi destituisset amor.
Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Ledæ poteras dissociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis;
Ut facias illud, quod, puto, linguâ, facis.

XXV.

In malum Poëtam.

DUlcia cùm tantum scribas epigrammata semper,
Et cerussata candidiora cute;
Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis
Gutta sit; ô demens! vis tamen illa legi.
Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti;
Nec grata est facies, cui gelasinus abest.
Infanti melimela dato, fatuasque mariscas;
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit.

XXVI.

Scazonta mittit ad Apollinarem.

APollinarem conveni meum, Scazon;
Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc qualecunque, cujus aliqua pars ipse est,
Dabis: hoc facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris totâ,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum, scis, amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

XXVII.

De apro sibi à Dextro misso.

TUscæ glandis aper populator, & ilice multâ
Jam piger, Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter,
Præda jacet nostris invidiosa focis.
Pinguescant madido tetri nidore Penates,
Flagret & exciso festa culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
Addet & arcano mixta Falerna garo.
Ad dominum redeas; noster te non capit ignis
Conturbator aper: viliùs esurio.

XXVIII.

Ad Fuscum.

SIc Tiburtinæ crescat tibi sylva Dianæ,
Et properet cæsum sæpe redire nemus:
Nec Tartessiacis Pallas tua, Fusce trapetis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus:
Sic fora mirentur, sic te pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:

Otia dum medius præstat tibi parva December,
  Excipe, sed certâ, quos legis, aure jocos.
Scire libet verum: res est hæc ardua: sed tu,
  Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

XXIX.

Ad Testilum puerum.

TEstile Victoris tormentum dulce Voconî,
  Quo nemo est toto notior orbe puer:
Sic etiam positis formosus amere capillis;
  Et placeat vati nulla puella tuo:
Paullisper domini doctos sepone libellos;
  Carmina victori dùm lego pauca tuo.
Et Mecœnati Maro cùm cantaret Alexin,
  Nota tamen Marsi fusca Melenis erat.

XXX.

In Cæliam.

DAs Parthis, das Germanis, das, Cælia, Dacis;
  Nec Cilicum spernis, Cappadocumque toros.
Et tibi de Phariâ Memphiticus urbe fututor
  Navigat, à rubris & niger Indus aquis.
Nec recutitorum fugis inguina Judæorum;
  Nec te Sarmatico transit Alanus equo.
Quâ ratione facis, cùm sis Romana puella,
  Quòd Romana tibi mentula nulla placet?

XXXI.

Ad Regulum.

RAucæ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,
Et fetum querulæ rudém capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis
De nostrò tibi rure missa credis?
O quàm, Regule, diligenter erras?

NI

Nil nostri, nisi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut rus marmore tertio notatum,
Aut Tusci tibi, Tusculive mittunt;
Id tota mihi nascitur Suburra.

XXXII.

Ad Atticum.

ATtice, facundæ renovas qui nomina gentis,
Nec sinis ingentem conticuisse domum:
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ:
Te secreta quies, te sophos omnis amat.
At juvenes alios fractâ colit aure magister,
Et rapit immeritas sordidus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat, aut nudi stipitis ictus hebes:
Vara nec injecto ceromate brachia tendis;
Non harpasta vagus pulverulenta rapis:
Sed curris niveas tantùm propè virginis undas,
Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area servit,
Ludere, cùm liceat currere, pigritia est.

XXXIII.

In Cinnam.

SOrdidior cœno cùm sit toga, calceus autem
Candidior primâ sit tibi, Cinna, nive:
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
Collige, Cinna, togam; calceus ecce perit.

XXXIV.

Ad Severum, de Charino.

QUo possit fieri modo, Severe,
Ut vir pessimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam, sed citò. Quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?

Q

Non deest protinùs, ecce, de malignis,
Qui sic rancidulo loquatur ore:
Ut quid tu Domini, Deique nostri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis cinædi.

XXXV.

Ad Lecaniam.

INguina succinctus nigra tibi servus aluta
Stat, quoties calidis tota foveris aquis.
Sed meus, ut de me taceam, Lecania, servus,
Judæum nullâ sub cute pondus habet.
Et nudi tecum juvenesque senesque lavantur.
An sola est servi mentula vera tui?
Ecquid fœmineos sequeris, matrona, recessus?
Secretusque tuâ, cunne, lavaris aquâ?

XXXVI.

Ad Stellam.

CUm pluvias, madidumque Jovem perferre negaret,
Et rudis hibernis villa nataret aquis;
Plurima, quæ posset subitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula missa tuis.
Horridus ecce sonat Boreæ stridore December;
Stella, tegis villam; non tegis agricolam.

XXXVII.

Ad Castricum, de theta.

NOsti mortiferum Quæstoris, Castrice, signum?
Est operæ pretium discere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore nasum,
Lethalem, juguli jusserat esse notam.
Turpis ab inviso pendebat stiria naso,
Cùm flaret madidâ fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus: quid plura requiris?
Emungi misero, Castrice, non licuit.

XXXVIII.

Ad Poliphemum.

TAntus es, & talis nostri, Polypheme, Severi,
Ut te mirari possit & ipse Cyclops.
Sed nec Scylla minùs: quòd si fera monstra duorum
Junxeris, alterius fiet uterque timor.

XXXIX.

De Cælio.

DIscursus varios, vagumque mane,
Et fastus, & ave potentiorum,
Cùm perferre patique jam negaret,
Cœpit fingere Cælius podagram:
Quam dùm vult nimis approbare veram.
Et sanas linit, obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioso:
(Quantùm cura potest, & ars doloris!)
Desit fingere Cælius podagram.

XL.

Epitaphium Etrusci patris.

HIc jacet ille senex Augustâ notus in aulâ,
Pectore non humili passus utrumque Deum:
Natorum pietas sanctis quem conjugis umbris
Miscuit Elysium possidet ambo nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventa;
Hic propè ter senas vixit Olympiadas.
Sed festinatis raptum tibi credidit annis,
Adspexit lacrymas quisquis, Etrusce, tuas.

XLI.

Ad Sempronium Tuccam.

COsmicus esse tibi, Semproni Tucca, videris.
Cosmica Semproni, tam mala, quam bona
sunt.

XLII.

Ad Castricum.

Muneribus cupiat si quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Castrice, carminibus.
Nos tenues in utroque sumus, vincique parati:
Inde sopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dedisse putas?

XLIII.

In Cinnam.

Primum est, ut præstes, si quid te, Cinna, rogabo:
Illud deinde sequens, ut citò, Cinna, neges.
Diligo præstantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præstas, nec citò, Cinna, negas.

XLIV.

Ad Q. Ovidium, de imagine Maximi Cæsonii.

Maximus ille tuus, Ovidii, Cæsonius hic est;
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit; sed tu damnare Neronem
Ausus es, & profugi, non tua fata sequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exsulis isti;
Qui modò nolueras Consulis ire comes
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas est cineri me superesse meo:
Audiet hoc præsens, venturaque turba: fuisse
Illi te, Senecæ quòd fuit ille suo.

XLV.

Ad eundem.

FAcundi Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic est Maximus ille, quem frequenti
Felix littera pagina salutat
Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis Ovidi tacende linguis,
Sprevisti Domini furentis iras.
Miretur Pyladem suum vetustas.
Hæsit qui comes exsuli parentis.
Quis discrimina comparet duorum?
Hæsisti comes exsuli Neronis.

XLVI.

Ad Priscum.

COmmendare tuum dùm vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctiùs ore loqui,
Excrucias multis pariter me teque diebus;
Et tua de nostro, Prisce, Thalia placet.
Divitibus poteris Musas, elegosque sonantes
Mittere: pauperibus munera pexa dato.

XLVII.

Ad Licinium Suram.

DOctorum Licini celeberrime Sura virorum,
Cujus prisca graves lingua reduxit avos:
Redderis (heu) quanto fatorum munere nobis,
Gustatâ Læthes pœnè remissus aquâ!
Perdiderant jam vota metum, securaque flebant
Tristia cum lacrymis; jamque peractus eras.
Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
Et raptas fatis reddidit ipse colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falsa querelas
Moverit, & frueris posteritate tuâ.

Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reversa diem.

XLVIII.

De Annio.

CUm mensas habeat ferè trecentas,
Pro mensis habet Annius ministros:
Transcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habete, lauti;
Nos offendimur ambulante cœnâ.

XLIX.

Ad Severum.

PArva suburbani munuscula mittimus horti:
Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

L.

Ad fontem Ianthidos.

FOns dominæ, regina loci, quo gaudet Ianthis,
Gloria conspicuæ deliciumque domûs:
Cùm tua tot niveis ornetur ripa ministris,
Et Ganymedeo luceat unda choro:
Quid facit Alcides silvâ sacratus in istâ?
Tam vicina tibi cur tenet antra Deus?
Numquid Nympharum notos observat amores,
Tam multi pariter ne rapiantur Hylæ?

LI.

Ad Urbicum.

MErcari nostras si te piget, Urbice, nugas;
Et lasciva tamen carmina nosse libet:
Pompeium queras (& nostri forsitan) Auctum,
Ultoris primâ Martis in æde sedet.

Jure madens, varioque togæ limatus in usu,
  Non lector meus hic, Urbice, sed liber est.
Sic tenet absentis nostros, cantatque libellos:
  Ut pereat chartis littera nulla meis.
Denique, si vellet, poterat scripsisse videri;
  Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licet à decimâ (nec enim satis antè vacabit)
  Sollicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licet, ille sonabit;
  Et cùm, jam satis est, dixeris, ille leget.

L I I.

Ad Auctum.

GRatum est, quòd Celeri nostros legis, Aucte, libellos;
  Si tamen & Celerem quòd legis, Aucte, juvat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
  Nec fuit in nostro certior orbe fides.
Major me tantò reverentia turbat; & aures,
  Non auditoris, judicis esse puto.

L I I I.

In Umbrum.

OMnia misisti mihi Saturnalibus, Umber,
  Munera, contulerant quæ tibi quinque dies;
Bis senos triplices, & dentiscalpia septem:
  His comes accessit spongia, mappa, calix;
Semodiusque fabæ cum vimine Picenarum,
  Et Laletanæ nigra lagena sapæ:
Parvaque cum canis venerunt cottana prunis,
  Et Lybicæ fici pondere testa gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuisse
  Munera, quæ grandes octo tulere Syri.
Quantò commodius nullo mihi ferre labore
  Argenti potuit pondera quinque puer!

LIV.

In Nasidienum.

SEmper manè mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum, sollicitentque meum.
Jam prior ad fecem, sed & hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi saga tuas
Consumpsi salsasque molas, & thuris acervos:
Decrevere greges, dùm cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt.
Aut vigila, aut dormi, Nasidiene, tibi.

LV.

In Chrestum.

NUlli munera, Chreste, si remittis,
Nec nobis dederis, remiserisque;
Credam te satis esse liberalem.
Sed si reddis Apitio, Lupoque,
Et Gallo, Titioque, Cæsioque,
Linges non mihi (nam proba, & puella est)
Sed quæ de Solymis venit perustis
Damnatam modò mentulam tributi.

LVI.

Ad Rabirium.

ASTra polumque piâ percepsti mente, Rabiri,
Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.
Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
Has petat à nostro Pisa Tonante manus.

LVII.

LVII.

De Achilla.

CAstora de Polluce Gabinia fecit Achillam:
Pyxagathos fuerat; nunc erit Hippodamus.

LVIII.

Ad Gallam.

JAm sex aut septem nupsisti, Galla, cinædis:
Dùm coma te nimiùm, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque simillima loro
Inguina, nec lassâ stare coacta manu;
Deseris imbelles thalamos, mollemque maritum,
Rursùs & in similes decidis usque toros.
Quære aliquem Curios semper Fabiosque loquentem,
Hirsutum, & durâ rusticitate trucem,
Invenies; sed habet tristis quoque turba cinædos.
Difficile est vero nubere, Galla, viro.

LIX.

Ad Titum, de Cæciliano.

NOn cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus.
Bellum convivam Cæcilianus habet.

LX.

Ad Jovem Capitolinum.

TArpeiæ venerande rector aulæ,
Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cùm votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ Dei potestis:
Nil pro me mihi, Jupiter, petenti,
Ne succensueris velut superbo.

R

LIV.

In Nasidienum.

SEmper manè mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum, sollicitentque meum.
Jam prior ad fecem, sed & hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi saga tuas
Consumpsi salsasque molas, & thuris acervos:
Decrevere greges, dùm cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt.
Aut vigila, aut dormi, Nasidiene, tibi.

LV.

In Chrestum.

NUlli munera, Chreste, si remittis,
Nec nobis dederis, remiserisque;
Credam te satis esse liberalem.
Sed si reddis Apitio, Lupoque,
Et Gallo, Titioque, Cæsioque,
Linges non mihi (nam proba, & puella est)
Sed quæ de Solymis venit perustis
Damnatam modò mentulam tributi.

LVI.

Ad Rabirium.

ASTra polumque piâ cepisti mente, Rabiri,
Parrhasiam mirâ qui struis arte domum.
Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
Has petat à nostro Pisa Tonante manus.

LVII.

LVII.

De Achilla.

CAstora de Polluce Gabinia fecit Achillam:
Pyxagathos fuerat; nunc erit Hippodamus.

LVIII.

Ad Gallam.

JAm sex aut septem nupsisti, Galla, cinædis:
Dùm coma te nimiùm, pexaque barba juvat.
Deinde experta latus, madidoque simillima loro
Inguina, nec lassâ stare coacta manu;
Deseris imbelles thalamos, mollemque maritum,
Rursùs & in similes decidis usque toros.
Quære aliquem Curios semper Fabiosque loquentem,
Hirsutum, & durâ rusticitate trucem,
Invenies; sed habet tristis quoque turba cinædos.
Difficile est vero nubere, Galla, viro.

LIX.

Ad Titum, de Cæciliano.

NOn cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus:
Bellum convivam Cæcilianus habet.

LX.

Ad Jovem Capitolinum.

TArpeiæ venerande rector aulæ,
Quem salvo duce credimus Tonantem,
Cùm votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ Dei potestis:
Nil pro me mihi, Jupiter, petenti,
Ne succensueris velut superbo.

R

Te pro Cæsare debeo rogare,
Pro me debeo Cæsarem rogare.

LXI.

Ad Germanicum Cæsarem.

ABstulerat totam temerarius institor urbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Jussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
Et, modò quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
Nec Prætor medio cogitur ire luto.
Stringitur in densâ nec cæca novacula turbâ:
Occupat aut totas nigra popina vias.
Tonsor, caupo, coquus, lanius sua limina servant.
Nunc Roma est; nuper magna taberna fuit.

LXII.

In Amillum.

REclusis foribus grandes percidis, Amille;
Et te deprendi, cùm facis ista, cupis;
Ne quid liberti narrent, servique paterni,
Et niger obliquâ garrulitate cliens.
Non pædicari qui se testatur, Amille,
Illud sæpe facit, quod sine teste facit.

LXIII.

De Silio Italico.

PErpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & latiâ carmina digna togâ;
Pierios tantùm vati placuisse recessus
Credis, & Aoniæ Bacchica serta comæ?

Sacra cothurnati non attigit antè Maronis,
Implevit magni quàm Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis hasta virorum.
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Postquam bis-senis ingentem fascibus annum
Rexerat, asserto qui sacer orbe fuit;
Emeritos Musis, & Phœbo tradidit annos,
Proque suo celebrat nunc Helicona foro.

L X I V.

In Cinnamum.

QUi tonsor fueras totâ notissimus urbè,
Et post hoc dominæ munere factus eques,
Sicanas urbes, Ætnæaque regna petisti,
Cinname, cùm fugeres tristia jura fori.
Quâ nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magister,
Non Cynicus, non tu Stoïcus esse potes;
Vendere nec vocem Siculis plausumque theatris.
Quod superest, iterùm, Cinname, tonsor eris.

L X V.

In Gargilianum.

LIs te bis decimæ numerantem frigora brumæ
Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miser, & demens! viginti litigat annis
Quisquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

L X V I.

De Labieno.

HÆredem Fabius Labienum ex asse reliquit,
Plus meruisse tamen se Labienus ait.

LXVII.

In Philænim.

PÆdicat pueros tribas Philænis,
Et tentigine sævior mariti
Undenas vorat in die puellas.
Harpasto quoque subligata ludit,
Et flavescit haphe, graveisque draucis
Halteras facili rotat lacerto;
Et putri lutulentâ de palæstrâ
Uncti verbere vapulat magistri.
Nec cœnat priùs, aut recumbit antè
Quàm septem vomuit meros deunces:
Ad quos fas sibi tunc putat redire,
Cùm coliphia sexdecim comedit.
Post hæc omnia; cùm libidinatur,
Non fellat: putat hoc parùm virile;
Sed planè medias vorat puellas.
Dî mentem tibi dent tuam, Philœni,
Cunnum lingere quæ putas virile.

LXVIII.

Ad Instantium Rufum.

COmmendare meas, Instanti Rufe, Camœnas
Parce Precor socero: seria forsan amat.
Quòd si lascivos admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Curio Fabricioque legam.

LXIX.

De Theophila.

HÆc est illa tibi promissa Theophila, Cani,
Cujus Cecropia pectora dote madent.
Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus,
Nec minùs esse suam Stoïca turba velit.

Vivet opus quodcumque per has emiseris aures,
Tam non fœmineum nec populare sapit:
Non tua Pantænis nimiùm se præferat illi,
Quamvis Pierio sit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudabit amatrix:
Castior hæc, & non doctior illa fuit.

L X X.

In Philænim.

IPsarum tribadum tribas, Philæni,
Rectè, quam futuis, vocas amicam.

L X X I.

De familiâ ficosâ.

FIcosa est uxor, ficosus & ipse maritus:
Filia ficosa est, & gener, atque nepos.
Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus fossor, sed nec arator eget.
Cùm sint ficosi pariter juvenesque senesque,
Res mira est; ficos non habet unus ager?

L X X I I.

Ad Paullum.

GRatus sic tibi, Paulle, sit December;
Nec vani triplices, brevesque mappæ,
Nec thuris veniant leves selibræ;
Sed lances ferat, aut scyphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu quod te potiùs juvat, capitque.
Sic vincas Noviumque, Publiumque,
Mandris & vitreo latrone clausos:
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magis sinistras.

Si quisquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno:
Ut vocem mihi commodes patronam,
Et, quantùm poteris, sed usque, clames:
Non scripsit meus ista Martialis.

LXXIII.

Ad Maximum.

ESquiliis domus est, domus est tibi colle Dianæ,
Et tua patricius culmina Vicus habet:
Hinc viduæ Cybeles, illinc sacraria Vestæ;
Inde Novum, Veterem prospicis inde Jovem.
Dic, ubi conveniam: dic, quâ te parte requiram?
Quisquis ubique habitat, Maxime, nusquam habitat.

LXXIV.

Pro Caro & Norbana votum.

CYllenes cœlique decus, facunde minister,
Aurea cui torto virga dracone viret:
Sic tibi lascivi non desit copia furti,
Sive cupis Paphien, seu Ganymede cales;
Maternæque sacris ornentur frondibus Idus,
Et senior parcâ mole prematur avus:
Hunc semper Norbana diem cum conjuge Caro
Læta colat, primis quo coïere toris.
Hic pius antistes Sophiæ sua dona ministrat:
Hic te thure vocat, fidus & ipse Jovi.

LXXV.

In anum deformem.

VIs futui gratis, cùm sis deformis, anusque.
Res perridicula est: vis dare, nec dare vis.

LXXVI.

Ad Philomusum.

QUòd te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidisti,
Gestari juvat, & juvat lavari:
Nolito nimiùm tibi placere.
Delectas, Philomuse: non amaris.

LXXVII.

In Tuccam.

EXigis ut nostros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam; nam vis vendere, non legere.

LXXVIII.

In Papilum.

CUm Saxetani ponatur cauda lacerti,
Et bene si cœnas, conchis inuncta tibi est;
Sumen, aprum, leporem, boletos, ostrea, mullos
Mittis. Habes nec cor, Papile, nec genium.

LXXIX.

Ad Severum.

POtavi modò consulare vinum,
Quæris quàm vetus atque liberale?
Ipso Consule conditum: sed ipse
Qui ponebat, erat, Severe, Consul.

LXXX.

Ad Faustinum, ut libellos suos Marcellino mittat.

QUatenùs Othrisios jam pax Romana Triones
Temperat, & tetricæ conticuere tubæ:
Hunc Marcellino poteris, Faustine, libellum
Mittere: jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed si parva tui munuscula quæris amici

R iv.

Commendare: ferat carmina nostra puer;
Non qualis Geticæ satiatus lacte juvencæ
Sarmaticâ rigido ludit in amne rotâ:
Sed Mitylenæi roseus mangonis ephebus,
Vel non cæsus adhuc matre jubente Lacon.
At tibi captivo famulus mittetur ab Istro,
Qui Tiburtinas pascere possit oves.

LXXXI.

Ad Lausum.

TRiginta toto mala sunt epigrammata libro:
Si totidem bona sunt; Lause: liber bonus est.

LXXXII.

De Menophilo.

MEnophili penem tam grandis fibula vestit,
Ut sit comœdis omnibus una satis.
Hunc ego credideram (nam sæpe lavamur in unum)
Sollicitum voci parcere, Flacce, suæ:
Dum ludit mediâ populo spectante palæstrâ,
Delapsa est misero fibula; verpus erat.

LXXXIII.

De Eutrapelo.

EUtrapelus tonsor dum circuit ora Luperci,
Expungitque genas; altera barba subit.

LXXXIV.

Ad Librum.

DUm mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & argutâ picta tabella manu;
I liber ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem:
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed dulcia, dona sodali:
Certior in nostro carmine vultus erit.

Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cùm morietur opus.

LXXXV.

Ad Sabellum.

QUòd non insulsè scribis tetrasticha quædam;
Disticha quòd bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror: facile est epigramma, Sabelle,
Scribere; sed librum scribere difficile est.

LXXXVI.

In Sextum.

AD natalitias dapes vocabar,
Essem cùm tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repentè factum est?
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quòd sum præteritur vetus sodalis?
Sed caussam scio; nullu venit à me
Hispani tibi libra postulati;
Nec tenuis toga, nec rudes lacernæ;
Non est sportula, quæ negociatur:
Poscis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi: vapulet vocator.

LXXXVII.

De se.

SI meus aurità gaudet glaucopide Flaccus;
Si fruitur tristi Canius Æthiope;
Publius exiguæ si flagrat amore catellæ;
Si Cronius similem cercopithecon amat;
Delectat Marium si perniciosus ichneumon;
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet;
Si gelidum collo nectit Gratilla draconem;
Lusciniæ tumulum si Thelesina dedit:
Blandâ Cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monstra placere suis.

LXXXVIII.

Ad Lausum.

FErtur habere meos, si vera est fama, libellos
Inter delicias pulchra Vienna suas.
Me legit omnis ibi senior, juvenisque, puerque,
Et coram tetrico casta puella viro.
Hoc ego maluerim, quàm si mea carmina cantent,
Qui Nilum ex ipso protinùs ore bibunt:
Quàm meus Hispano si me Tagus impleat auro,
Pascat & Hybla meas, pascat Hymettos apes.
Nonnihil ergo sumus, nec blandæ murmure linguæ
Decipimur. Credam jam puto, Lause, tibi.

LXXXIX.

Apollinari mittit coronam roseam.

I Felix rosa, mollibusque sertis
Nostri cinge comas Apollinaris;
Quas tu nectere candidas, sed olim,
Sic te semper amet Venus, memento.

XC.

Ad Creticum.

JActat inæqualem Matho me fecisse libellum:
Si verum est, laudat carmina nostra Matho.
Æquales scribit libros Calvinus, & Umber.
Æqualis liber est, Cretice, qui malus est.

XCI.

Ad Juvenalem.

DE nostro facunde tibi Juvenalis agello
Saturnalitias mittimus, ecce, nuces.
Cætera lascivis donavit poma puellis
Mentula custodis luxuriosa Dei.

XCII.

In Baccaram.

SI quid opus fuerit, scis me non esse rogandum;
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigidâ tristis me voce Secundus:
Audis; sed nescis, Baccara, quia sit opus.
Pensio te coram petitur clarèque, palamque:
Audis; sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Esse queror gelidasque mihi tritasque lacernas:
Audis; sed nescis, Baccara, quid sit opus.
Hoc opus est, subito fias ut sidere mutus;
Dicere ne possis, Baccara, quid sit opus.

XCIII.

Ad Narniam.

NArnia, sulfureo quam gurgite candidus amnis
Circuis, ancipiti vix adeunda jugo.
Quid tam sæpe meum nobis abducere Quinctum
Te juvat, & lentâ detinuisse morâ?
Quid Nomentani caussam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretiosus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quincto;
Perpetuo liceat sic tibi ponte frui.

XCIV.

De Papilo.

UNguentum fuerat, quod onyx modò parva gerebat;
Olfecit postquam Papilus, ecce garum est.

XCV.

In Linum.

BRuma est, & riget horridus December;
Audes tu tamen osculo nivali
Omnes obvius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, basiare Romam.

Quid possis graviùsque, sæviùsque
Percussus facere, atque verberatus?
Hoc me frigore basiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis,
Sed tu dulcior, elegantiorque;
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forficibus metit supinis
Tonsor Cinyphio Cilix marito.
Centum occurrere malo cunnilingis;
Et Gallum timeo minùs recentem.
Quare si tibi sensus est, pudorque;
Hibernas, Line, basiationes
In mensem, rogo, differas Aprilem.

XCVI.

Epitaphium Urbici pueri.

Conditus hîc ego sum Bassi dolor Urbicus infans,
  Cui genus & nomen maxima Roma dedit.
Sex mihi de primâ deerant trieteride menses,
  Ruperunt tetricæ cùm mala pensa Deæ.
Quid species, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
  Da lacrymas tumulo, qui legis ista, meo.
Sic ad Lethæas, nisi Nestore serior, undas
  Non eat, optabis quem superesse tibi.

XCVII.

Ad librum, de Cæsio Sabino.

Nosti si bene Cæsium, libelle,
Montanæ decus Umbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis;
Illi tu dabis hæc, vel occupato:
Instent mile licèt premantque curæ,
Nostris carminibus tamen vacabit.
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum tibi nominis paratur!

O quæ gloria! Quàm frequens amator!
Te convivia, te forum sonabit,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Uni mitteris, omnibus legeris.

XCVIII.

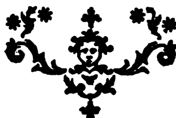
Ad Castorem.

OMnia, Castor, emis: sic fiet, ut omnia vendas.

XCIX.

Ad Crispinum.

SIc placidum videas semper, Crispine, Tonantem;
Nec te Roma minùs, quàm tua Memphis amet:
Carmina Parrhasiâ si nostra legentur in aulâ;
(Namque solent sacrâ Cæsaris aure frui:)
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
Temporibus præstat nonnihil iste tuis.
Nec Marso nimiùm minor est, doctoque Catullo.
Hoc satis est ipsi; cætera mando Deo.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER VIII.

Imp. Domitiano, Cæsari Augusto, Germanico, Dacico, Val. Martialis, S.

OMNES quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam, id est, vitam dedisti, tibi supplicant; & puto, propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, occasione pietatis frequentiùs fruitur. Minùs itaque ingenio laborandum fuit in cujus locum materia successerat; quam quidem aliquâ jocorum mixturâ variare tentavimus, ne cælesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ faciliùs te fatigare possunt quàm nos satiare, omnis versus ingeret. Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & supremæ fortunæ viris ita scripta sint, ut mimicam verborum licentiam affectasse videantur: ego tamen illis non permisi tam lascivè loqui, quàm solent, cùm pars libri & major & melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit, meminerit non nisi religiosâ purificatione lustratus accedere ad templa debere. Quod ut custoditurum me lecturi sciant, in ipso libelli hujus limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

EPIGRAMMA PRIMUM.

Ad librum suum.

LAurigeros Domini liber intrature Penates,
Disce verecundo sanctiùs ore loqui.
Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus.
Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni.

II.

Ad Janum.

Fastorum genitor, parensque Janus
Victorem modò cùm videret Istri,
Tot vultus sibi non satis putavit,
Optavitque oculos habere plures.
Et linguâ pariter locutus omni,
Terrarum domino, Deoque rerum
Promisit Pyliam quater senectam.
Addas, Jane pater, tuam rogamus.

III.

Ad Musam.

Quinque satis fuerant; nam sex, septemve libelli,
Est nimiùm: quid adhuc ludere, Musa, juvat?
Sit pudor, & finis: jam plus nihil addere nobis
Fama potest; teritur noster ubique liber.
Et cùm rupta situ Messalæ saxa jacebunt,
Altaque cùm Licinî marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & secum plurimus hospes
Ad patrias sedes carmina nostra feret.
Finieram, cùm sic respondit nona sororum,
Cui coma, & unguento sordida vestis erat:
Tune potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Dic mihi, quid meliùs desidiosus ages?
An juvat ad tragicos soccum transferre cothurnos?
Aspera vèl paribus bella tonare modis?
Prælegat ut tumidus raucâ te voce magister,
Oderit & grandis virgo, bonusque puer?
Scribant illa graves nimiùm, nimiùmque severi,
Quos mediâ miseros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos sale tinge libellos;
Agnoscat mores vita legatque suos.
Angustâ cantare licèt videaris avenâ,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

I V.

Ad Germanicum.

QUantus, iô, Latias mundi conventus ad aras
Suscipit, & solvit pro Duce vota suo!
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantùm,
Sed faciunt ipsi nunc, puto, sacra Dei.

V.

Ad Macrum.

DUm donas, Macer, annulos puellis;
Desisti, Macer, annulos habere.

V I.

In Euctum.

ARchetypis vetuli nihil est odiosius Eucti.
Ficta Saguntino cymbia mala luto.
Argenti furiosa sui cùm stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula mensæ:
Ferret ut hæc, muros struxit Apollo lyra.
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhœcus
Cum Lapithis; pugna debile cernis opus.
Hi duo longævo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columna nitet.
Hic scyphus est, in quo misceri jussit amicis
Largius Æacides vividiusque merum.
Hac propinavit Bytyæ pulcherrima Dido
In paterâ, Phrygio cùm data cœna viro est.
Miratus fueris, cùm prisca toreumata multùm,
In Priami calathis Astyanacta bibes.

V I I.

In Cinnam.

HOc agere est caussas, hoc dicere, Cinna, disertè,
Horis, Cinna, decem dicere verba novem?

Sed

Sed modò clepsydras ingenti voce petisti
  Quattuor : ô quantùm , Cinna , tacere potes !

VIII.

Ad Janum , de reditu Cæsaris.

PRincipium des, Jane, licèt velocibus annis,
  Et revoces vultu secula longa tuo :
Te primum pia thura rogent, te vota salutent ;
  Purpura te felix, te colat omnis honos :
Tu tamen hoc mavis, Latiæ quod contigit urbi,
  Mense tuo reducem, Jane, videre Deum.

IX.

Ad Quinctum, de Hylâ.

SOlvere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
  Lippus Hylas : luscus vult dare dimidium.
Accipe quamprimùm : brevis est occasio lucri.
  Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

X.

De Basso.

EMit lacernas millibus decem Bassus
  Tyrias coloris optimi ; lucrifecit.
Adeò bene emit, inquis, immò non solvit.

XI.

Ad Cæsarem.

PErvenisse tuum jam te scit Rhenus in urbem :
  Nam populi voces audit & ille tui.
Sarmaticas etiam gentes, Istrumque, Getasque
  Lætitiæ clamor terruit ipse novæ.
Dum te longa sacro venerantur gaudia Circo,
  Nemo quater missos currere sensit equos.
Nullum Roma ducem, nec te sic, Cæsar, amavit ;
  Te quoque jam non plus, ut velit ipsa, potest.

S

XII.

Ad Priscum.

UXorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? Uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona suo sit, Prisce, marito:
Non aliter fiunt fœmina virque pares.

XIII.

Ad Gargilianum.

MOrio dictus erat: viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: sapit.

XIV.

In crudelem amicum.

PAllida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus;
Hibernis objecta notis specularia puros
Admittunt soles, & sine fœde diem.
At mihi cella datur non totâ clausa fenestrâ,
In quâ nec Boreas ipse manere velit.
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hospes ero.

XV.

Ad Cæsarem.

DUm nova Pannonici numeratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem;
Dat populus, dat gratus eques, dat thura Senatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus.
Hos quoque secretos memorabit Roma triumphos;
Nec minor ista tuæ laurea pacis erit,
Quòd tibi de sanctâ credis pietate tuorum.
Principis est virtus maxima, nosse suos.

XVI.

In Ciperum.

PIstor qui fueras diu, Cipere,
Nunc caussas agis, & ducenta quæris;
Sed consumis, & usque mutuaris.
A pistore, Cipere, non recedis;
Et panem facis, & facis farinam.

XVII.

Ad Sextum.

EGi, Sexte, tuam pactus duo millia caussam:
Misisti nummos quot mihi? mille: quid est?
Narrasti nihil, inquis, & à te perdita caussa est:
Tantò plus debes, Sexte, quòd erubui.

XVIII.

Ad Cirinium.

SI tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Vel mecum possis, vel prior ipse legi:
Sed tibi tantus inest veteris respectus amici;
Carior ut mea sit, quàm tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos posset cùm superare modos;
Et Vario cessit Romani laude cothurni,
Cùm posset tragico fortiùs ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus;
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

XIX.

De Cinna.

PAuper videri Cinna vult; & est pauper.

XX.

Ad Varum.

CUm facias versus nullâ non luce ducenos,
Vare, nihil recitas: non sapis, atque sapis.

XXI.

In adventum Cæsaris.

PHosphore, redde diem: quid gaudia nostra moraris?
Cæsare venturo, Phosphore, redde diem.
oma rogat. Placidi numquid te pigra Bootæ
Plaustra vehunt, lento quòd nimis igne venis?
Ledæo poteras abducere Cyllaron astro:
Ipse suo cedet nunc tibi Castor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus & Æthon
Frena volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt sidera luci,
Et cupit Ausonium Luna videre Ducem.
Jam, Cæsar, vel nocte veni: stent astra licebit;
Non deerit populo te veniente dies.

XXII.

In Gallicum.

INvitas ad aprum; ponis mihi, Gallice, porcum.
Hybrida sim, si das, Gallice, verba mihi.

XXIII.

Ad Rusticum.

ESse tibi videor sævus, nimiùmque gulosus,
Qui propter cœnam, Rustice, cædo cocum?
Si levis ista tibi flagrorum caussa videtur,
Ex quâ vis caussâ vapulet ergo cocus?

XXIV.

Ad Cæsarem.

SI quid fortè petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit si mea charta, dato.
Et si non dederis, Cæsar, permitte rogari:
Offendunt nunquam thura, precesque Jovem.
Qui fingit sacros auro, vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

XXV.

In Oppianum.

VIdisti semel, Oppiane, tantùm
Ægrum me male: sæpe te videbo.

XXVI.

Ad Cæsarem Domitianum.

NOn tot in Eois timuit Gangeticus arvis
Raptor, in Hyrcano qui fugit albus equo,
Quot tua Roma novas vidit, Germanice, tigres:
Delitias potuit nec numerare suas.
Vincit Erithræos tua, Cæsar, arena triumphos,
Et victoris opes divitiasque dei.
Nam cùm captivos ageret sub curribus Indos,
Contentus geminâ tigride Bacchus erat.

XXVII.

Ad Gaurum.

MUnera qui tibi dat locupleti, Gaure, senique,
Si sapis, & sentis, hic tibi ait: morere.

XXVIII.

De togâ sibi à Parthenio donatâ.

DIc, toga, facundi gratum mihi munus amici,
Esse velis cujus fama, decusque gregis?
Appula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
Qua saturat Calabris culta Galesus aquis?

An Tartessiacus stabuli nutritor Iberi
   Bætis in Hesperia te quoque lavit aquæ?
An tua multifidum numeravit lana Timavum,
   Quem pius astrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amiclæo decuit livere veneno;
   Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa ligustra,
   Et Tiburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor, Paphiæque columbæ;
   Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licèt hæc primis nivibus sint æmula dona,
   Non sunt Parthenio candidiora suo.
Non ego prætulerim Babylonica picta superbè
   Texta, Semiramia quæ variantur acu.
Non Athamanteo potiùs me mirer in auro;
   Æolium dones si mihi, Phrixe, pecus.
O quantos risus pariter spectata movebit
   Cum Pallatina nostra lacerna toga!

XXIX.

De distichis.

Disticha qui scribit, puto, vult brevitate placere.
   Quid prodest brevitas, dic mihi, si liber est?

XXX.

De spectaculo Scævolæ.

Qui nunc Cæsareæ lusus spectatur arenæ,
   Temporibus Bruti gloria summa fuit.
Adspicis, ut teneat flammas, pœnâque fruatur,
   Fortis & attonito regnet in igne manus!
Ipse sui spectator adest, & nobile dextræ
   Funus amat: totis pascitur illa sacris:
Quòd nisi rapta foret nolenti pœna, parabat
   Sævior in lassos ire sinistra focos.
Scire piget, post tale decus: quid fecerit antè:
   Quam vidi, satis est hanc mihi nosse manum.

XXXI.

In Dentonem.

NEscio quid de te non bellè, Dento, fateris,
Conjuge qui ductâ jura paterna petis.
Sed jam supplicibus Dominum lassare libellis
Desine, & in patriam serus ab urbe redi.
Nam dum tu longè desertâ uxore, diuque
Tres quæris natos, quattuor invenies.

XXXII.

De columbâ Aretullæ.

ÆRa per tacitum delapsa sedentis in ipsos
Fluxit Aretullæ blanda columba sinus.
Luserat hoc casus nisi inobservata maneret,
Permissâque diu nollet abire fugâ.
Si meliora piæ fas est sperare sorori,
Et dominum mundi flectere vota valent:
Hæc à Sardois tibi forsitan exsulis oris,
Fratre reversuro, nuncia venit avis.

XXXIII.

Ad Paullum, de phialâ.

DE Prætoriciâ folium mihi, Paulle, coronâ
Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
Hac fuerat nuper nebulâ tibi pegma perunctum,
Pallida quam rubri diluit unda croci.
An magis astuti derasa est ungue ministri
Bractea, de fulcro (quod reor esse) tuo?
Illa potest culicem longe sentire volantem,
Et minimi penna papilionis agi.
Exiguæ volitat suspensa vapore lucernæ;
Et leviter fuso rumpitur icta mero.
Hoc linitur sputo Jani caryota Kalendis,
Quam fert cum parvo sordidus asse cliens.
Lenta minùs gracili crescunt colocasia filo:

Plena magis nimio lilia sole cadunt.
Nec vaga tam tenui discursat aranea tela:
Tam leve nec bombix pendulus urget opus.
Crassior in facie vetulæ stat creta Fabullæ:
Crassior offensæ bulla tumescit aquæ.
Fortior & tortos servat vesica capillos,
Et mutat Latias spuma Batava comas.
Hac cute Ledæo vestitur pullus in ovo:
Talia lunatâ splenia fronte sedent.
Quid tibi cum phialâ, ligulam cùm mittere posses?
Mittere cùm posses vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, cochleam cùm mittere posses?
Denique cùm posses mittere, Paulle, nihil?

XXXIV.

In Jactatorem.

ARchetypum Myos argentum te dicis habere.
Quod sine te factum est, hoc magis archetipum est.

XXXV.

In pessimos conjuges.

CUm sitis similes, paresque vita,
Uxor pessima, pessimus maritus:
Miror, non bene convenire vobis.

XXXVI.

Ad Augustum Cæsarem.

REgia pyramidum, Cæsar, miracula ride:
Jam tacet Eoum barbara Memphis opus.
Pars quota Parrhasiæ labor est Mareoticus aulæ?
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas assurgere montes:
Thessalicum brevior Pelion Ossa tulit.
Æthera sic intrat, nitidis ut conditus astris
Inferiore tonet nube serenus apex;

Et

Et priùs arcano fatietur lumine Phœbi,
Nascentis Circe quàm videt ora patris.
Hæc, Auguste, tamen, quæ vertice sidera pulsat,
Par domus est cœlo: sed minor est domino.

XXXVII.

Ad Polycarmum.

QUod Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuisse putas?
Debuit hæc, inquis: tibi habe, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede duo.

XXXVIII.

Ad Meliorem.

QUi præstat pietate pertinaci
Sensuro bona liberalitatis,
Captet forsitan, aut vicem reposcat:
At si quis dare nomini relicto
Post Manes, tumulumque perseverat,
Quærit quid, nisi parciùs dolere?
Refert sis bonus, an velis videri.
Præstas hoc, Melior, sciente fama,
Qui solennibus anxius sepulti
Nomen non finis interire Blæsi;
Et de munifica profusus arca
Ad natalitium diem colendum,
Scribarum memori piæque turbæ
Quod donas, facis ipse Blæsianum.
Hoc longum, tibi vita dum manebit,
Hoc & post cineres erit tributum.

XXXIX.

Ad Domitianum.

QUi Pallatinæ caperet convivia mensæ,
Ambrosiasque dapes, non erat antè locus.
Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectar,

Et Ganymedeâ pocula mixta manu.
Esse velis, oro, ferus conviva Tonantis.
At tu si properas Jupiter, ipse veni.

XL.

Ad Priapum.

NOn horti, neque palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, custos,
Ex quo natus es, & potes renasci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et silvam domini focis reserves.
Si defecerit hæc, & ipse lignum es.

XLI.

Ad Faustinum.

TRistis Athenagoras non misit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sit Athenagoras tristis, Faustine, videbo:
Me certè tristem fecit Athenagoras.

XLII.

Ad Mathonem.

SI te sportula major ad beatos
Non corruperit, ut solet: licebit
De nostro, Matho, centies laveris.

XLIII.

In Fabium & Chrestillam.

EFfert uxores Fabius, Chrestilla maritos,
Funereamque toris quassat uterque facem.
Victores committe, Venus: quos iste manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

XLIV.

Ad Titullum.

Titulle, moneo, vive semper, hoc serum est
Sub Pædagogo cœperis licèt, serum est.
At tu, miser Titulle, nec senex vivis;
Sed omne limen conteris salutator,
Et manè sudas urbis osculis udus,
Foroque triplici sparsus ante equos omneis,
Ædemque Martis, & Colossos Augusti,
Curris per omnes tertiasque, quinctasque.
Rape, congere, aufer, posside: relinquendum est:
Superba densis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Jurabit hæres, te nihil reliquisse,
Supraque pluteum te jacente, vel saxum,
Fartus papyro dum tibi torus crescit,
Flentes superbus basiabit eunuchos;
Tuoque tristis filius, velis nolis,
Cum concubino nocte dormiet primâ.

XLV.

Ad Flaccum, de reditu Prisci Terentii.

Priscus ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento splendescat turbida lino
Amphora centeno Consule facta minor.
Continget nox quando meis tum candida mensis?
Tam justo dabitur quando calere mero?
Cum te, Flacce, mihi reddet Cythereïa Cypros,
Luxuriæ fiet tam bona caussa meæ.

XLVI.

Ad Cestum puerum.

Quanta tua est probitas, quanta est infantia formæ,
Ceste puer, puero castior Hyppolito!

Te secum Diana velit, Dorosque natare:
  Te Cybele totum mallet habere Phryga.
Tu Ganymedeo poteras succedere lecto,
  Sed durus domino basia sola dares:
Felix quæ tenerum vexabit sponsa maritum,
  Et quæ te faciet prima puella virum!

XLVII.

In variè se tondentem.

PArs maxillarum tonsa est tibi, pars tibi rasa est;
  Pars vulsa est: unum quis putet esse caput?

XLVIII.

De abolla Crispini.

NEscit cui dederit Tyriam Crispinus abollam,
  Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quisquis habes, humeris sua munera redde, precamur:
  Non hoc Crispinus, te sed abolla rogat.
Non quicunque capit saturatas murice vestes;
  Nec nisi deliciis convenit iste color.
Si te præda juvat fœdique insania lucri,
  Quâ possis melius fallere, sume togam.

XLIX.

De Aspro.

FOrmosam planè, sed cæcus, diligit Asper.
  Plus ergo, ut res est, quam videt Asper amat.

L.

Ad Cæsarem.

QUanta Gigantei memoratur mensa triumphi,
  Quantaque nox superis omnibus illa fuit;
Quâ bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
  Et licuit Faunis poscere vina Jovem:
Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus;

Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
Vescitur omnis eques tecum, populusque, patresque;
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quantò majora dedisti!
Promissa est nobis sportula, recta data est.

L I.

De Instantii Rufi phialâ.

QUis labor in phialâ? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus est, an, Polyclete, tua?
Livescit nullâ caligine fusca, nec odit.
Exploratores nubila massa focos.
Vera minùs flavo radiant electra metallo;
Et niveum felix pustula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
Plurima cùm totâ lampade Luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phrixi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuisse soror.
Hunc nec Cinyphius tonsor violaverit, & tu
Ipse tuâ pasci vite, Lyæe, velis.
Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis:
Palladius tenero lotos ab ore sonat.
Sic Methymæo gavisus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Imbuat egregium digno mihi nectare munus
Non grege de domini, sed tua, Ceste, manus;
Ceste decus mensæ, misce Setina: videtur
Ipse puer nobis, ipse sitire caper.
Det numerum cyathis Instantî littera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.
Si Telethusa venit, promissaque gaudia portat;
Servabor dominæ, Rufe, triente tuo.
Si dubiâ est, septunce trahar: si fallit amantem,
Ut jugulem curas nomen utrumque bibam.

LII.

Ad Cedicianum.

TOnsorem puerum, sed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
Drusorum cui contigêre barbæ,
Æquandas semel in genas rogatus,
Rufo, Cediciane, commodavi.
Dum jussus repetit pilos eosdem,
Censura speculi manum regente;
Expingitque cutem, facitque longam
Detonsis epaphæresim capillis,
Barbatus mihi tonsor est reversus.

LIII.

In Catullam.

FOrmosissima quæ fuere, vel sunt,
Sed vilissima quæ fuere, vel sunt.
O quàm te fieri; Catulla, vellem
Formosam minùs, aut magis pudicam!

LIV.

Ad Cæsarem.

MAgna licet toties tribuas, majora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipse tui,
Diligeris populo non propter præmia, Cæsar;
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

LV.

Ad eundem, de leone.

AUditur quantum Massyla per avia murmur,
Innumero quoties silva leone furit;
Pallidus attonitos ad Pœna mapalia pastor
Cùm revocat tauros, & sine mente pecus:
Tantus in Ausoniâ fremuit modò terror arenâ.
Quis non esse gregem crederet? unus erat.
Sed cujus tremerent ipsi quoque jura leones,

Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem sparsit honorem,
Aurea lunatæ cùm stetit unda jubæ!
Grandia quàm decuit latum venabula pectus,
Quantaque de magnâ gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria silvis?
A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipse, feram?

L V I.

Ad Flaccum.

Temporibus nostris ætas cùm cedat avorum,
Creverit & major cum duce Roma suo:
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ,
Sint Mecænates, non deerunt, Flacce, Marones;
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Jugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oves:
Risit Tuscus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri jussit abire fugâ.
Accipe divitias, & vatum maximus esto,
Tu licet & nostrum, dixit, Alexin ames.
Adstabat domini mensis pulcherrimus ille,
Marmoreâ fundens nigra Falerna manu;
Et libata dabat roseis carchesia labris,
Quæ poterant ipsum sollicitare Jovem.
Excidit attonito pinguis Galathea Poëtæ,
Thestylis & rubras messibus usta genas,
Protinùs Italiam concepit, & Arma Virumque,
Qui modò vix Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos, Marsosque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, si munera Mecænatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marsus ero.

LVII.

De Picente.

TReis habuit dentes, pariter quos exspuit omnes,
Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum,
Collegitque sinu fragmenta novissima laxi
Oris, & aggestâ contumulavit humo.
Ossa licet quondam defuncti non legat hæres:
Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

LVIII.

In Artemidorum.

CUm tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ;
Possim te Sagarim jure vocare meum.

LIX.

In furem luscum.

ADspicis hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa sub attritâ fronte lacuna patet?
Ne contemne caput; nihil est furacius illo;
Non fuit Autolyci tam piperata manus.
Hunc tu convivam cautus servare memento:
Tunc furit, atque osculo luscus utroque videt.
Pocula solliciti perdunt ligulasque ministri,
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,
Et tectus lenis sæpe duabus abit,
Nec dormitantem vernam fraudare lacernâ
Erubuit fallax, ardeat illa licèt
Si nihil invasit; puerum tunc arte dolosâ
Circuit, & soleas surripit ipse suas.

LX.

In Claudiam.

SUmma Palatini poteras aquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudia, sesquipedem.

LXI.

Ad Severum, de Charino.

LIvet Charinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, unde pendeat, ramos.
Non jam quòd orbe cantor & legor toto;
Nec umbilicis quòd decorus & cedro
Spargor per omnes, Roma quas tenet, gentes:
Sed quod sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis, non ut antè, conductis.
Quid imprecabor, ô Severe, liventi?
Hoc opto: mulas habeat, & suburbanum.

LXII.

De Picente.

SCribit in aversâ Picens epigrammata chartâ;
Et dolet, averso quòd facit illa deo.

LXIII.

De Aulo.

THestylon Aulus amat; sed nec minus ardet Alexin:
Forsitan & nostrum sic Hyacinthon amat.
I nunc, & dubita, vates an diligat ipsos;
Delicias vatum cùm meus Aulus amet.

LXIV.

In Clytum.

UT poscas, Clyte, munus, exigasque,
Uno nasceris octies in anno;
Et solas puto, treisve, quattuorve
Non natalitias habes Kalendas.
Sit vultus tibi lævior licebit
Tritis littoris aridi lapillis;
Sit moro coma nigrior caduco;
Vincas mollitie tremente plumas,
Aut massam modò lactis alligati;

Et talis tumor excitet papillas,
Quales cruda viro puella servat:
Tu nobis, Clyte, jam senex videris.
Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priamive, Nestorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quòd si ludis adhuc, semelque nasci
Uno jam tibi non sat est in anno;
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

L X V.

Ad Domitianum.

HIc ubi Fortunæ Reducis fulgentia latè
Templa nitent, felix area nuper erat:
Hîc stetit Arctoi formosus pulvere belli
Purpureum fundens Cæsar ab ore jubar:
Hîc lauro redimita comas, & candida cultu
Roma salutavit voce manuque Ducem.
Grande loci meritum testantur & altera dona:
Stat sacer, & domitis gentibus arcus ovat.
Hîc gemini currus numerant elephanta frequentem:
Sufficit immensis aureus ipse jugis.
Hæc est digna tuis, Germanice, porta triumphis:
Hos aditus urbem Martis habere decet.

L X V I.

De Silii Consulatu.

AUgusto pia thura, victimasque
Pro nostro date Silio, Camœnæ.
Bis senos jubet en redire fasces
Nato Consule, nobilique virgâ
Vatis Castaliam domum sonare.
Rerum prima salus & una Cæsar,
Gaudenti superest adhuc quod optet
Felix purpura, tertiusque Consul.
Pompejo dederit licèt Senatus,

Et Cæsar genero sacros honores:
Quorum pacificus ter ampliavit
Janus nomina, Silius frequentes
Mavult sic numerare Consulatus.

LXVII.

In Cæcilianum.

HOras quinque puer nondum tibi nuntiat, & tu
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.
Cùm modò distulerint raucæ vadimonia quartæ,
Et Floralitias lasset arena feras
Curre, age, & illotos revoca, Calliste, ministros:
Sternantur lecti; Cæciliane, sede.
Caldam poscis aquam; nondum mihi frigida venit.
Alget adhuc nudo clusa culina foco.
Mane veni potiùs: nam cur te quincta moretur?
Ut jentes serò; Cæciliane, venis.

LXVIII.

Ad Entellum.

QUi Corcyræi vidit pomaria regis,
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domûs.
Invida purpureos urat ne bruma racemos,
Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perspicuâ vivit vindemia gemmâ,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Fœmineum lucet sic per bombycina corpus;
Calculus in nitidâ sic numeratur aquâ.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum sterilis ferre jubetur hyems.

LXIX.

In Vacerram.

MIraris veteres, Vacerra, solos,
Nec laudas nisi mortuos Poëtas.
Ignoscas petimus, Vacerra: tanti
Non est, ut placeam tibi, perire.

LXX.

De Nerva.

QUanta quies, placidi tanta est facundia Nervæ;
Sed cohibet vires ingeniumque pudor.
Cùm ficcare facram largo Permessida posset
Ore, verecundam maluit esse sitim:
Pieriam tenui frontem redimire coronâ
Contentus, famæ nec dare vela suæ.
Sed tamen hunc nostri scit temporis esse Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

LXXI.

In Posthumianum.

QUattuor argenti libras mihi tempore brumæ
Misisti antè annos, Posthumiane, decem.
Speranti plures (nam stare, aut crescere debent
Munera) venerunt plusve, minusve duæ.
Tertius, & quartus multò inferiora tulerunt.
Libra fuit quincto Septiciana: quid est?
Bessalem ad scutulam sexto pervenimus anno:
Post hunc in cotula rasa selibra data est.
Octavus ligulam misit sextante minorem:
Nonus acu levius vix cochleare tulit.
Quod mittat nobis decimus jam non habet annus:
Quattuor ad libras, Posthumiane, redi.

LXXII.

Ad Librum suum.

NOndùm murice cultus, asperoque
Morsu pumicis aridi politus,
Artanum properas sequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti paterna Narbo Votieni,
Ad leges jubet, annuosque fasces:
Votis quod paribus tibi petendum est,

Continget locus ille, & hic amicus.
Quàm vellem fieri meus libellus!

LXXIII.

Ad Instantium.

INstanti, quo nec sincerior alter habetur
Pectore, nec niveâ simplicitate prior:
Si dare vis nostræ vires animosque Thaliæ,
Et victura petis carmina; da, quod amem.
Cynthia te vatem fecit, lascive Properti:
Ingenium Galli pulchra Lycoris erat.
Fama est arguti Nemesis formosa Tibulli;
Lesbia dictavit, docte Catulle, tibi.
Non me Peligni, nec spernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, si quis Alexis erit.

LXXIV.

In malum medicum.

HOplomachus nunc es; fueras ophtalmicus antè:
Fecisti medicus, quod facis hoplomacus.

LXXV.

De Gallo Lingono.

DUm repetit serâ conductos nocte Penates
Lingonus à Tecta Flaminiaque recens;
Depulit offenso vitiatum pollice talum,
Et jacuit toto corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus, quâ se ratione moveret?
Ingenti domino servulus unus erat,
Tam macer, ut minimam posset vix ferre lacernam;
Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quattuor inscripti portabant vile cadaver,
Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes invalidus submissâ voce precatur,
Ut quòcunque velint corpus inane ferant.
Permutatur onus; stipatâque tollitur altè

Grandis in angusta sarcina sandapila.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,
Cui meritò dici, mortue Galle, potest.

LXXVI.

In Gallicum.

DIc verum mihi, Marce, dic amabo;
Nil est, quòd magis audiam libenter:
Sic & cùm recitas tuos libellos,
Et caussam quoties agis clientis,
Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid sit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

LXXVII.

Ad Liberum.

LIber amicorum dulcissima cura tuorum;
Liber in æternâ vivere digne rosâ:
Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea serta caput.
Candida nigrescant vetulo crystalla Falerno,
Et caleat blando mollis amore torus.
Qui sic vel medio finitus vixit in ævo,
Longior huic facta est, quàm data vita fuit.

LXXVIII.

De ludis Stellæ.

QUos cuperet Phlegræa suos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa, Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi:
O pudor! ô pietas! & putat esse parùm.
Non illi satis est turbato sordidus auro
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat; & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis;

Nunc dat ſpectatas teſſera larga feras.
Nunc implere ſinus ſecuros gaudet, & abſens
Sortitur dominos, ne laceretur, avis.
Quid numerem currus, ter denaque præmia palmæ,
Quæ dare non ſemper Conſul uterque ſolet?
Omnia ſed, Cæſar, tanto ſuperantur honore,
Quòd ſpectatorem te tua laurus habet.

LXXIX.

In Fabullam.

OMnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetuliſque fœdiores,
Has ducis comites, trahiſque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formoſa, Fabulla, ſic puella es.

LXXX.

Ad Domitianum.

SAnctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæſar, ſæcula cana mori:
Cùm veteres Latiæ ritus renoventur arenæ,
Et pugnet virtus ſimpliciore manu.
Sic priſcis ſervatur honos te præſide templis,
Et caſa tam culto ſub Jove nomen habet.
Sic nova dum condis, revocas, Auguſte, priora;
Debentur quæ ſunt, quæque fuere, tibi.

LXXXI.

De Gelliâ.

NOn per myſtica ſacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per deos, deaſque
Jurat Gellia; ſed per uniones.
Hos amplectitur, hos peroſculatur:
Hos fratres vocat, hos vocat ſorores:
Hos natis amat acriùs duobus.
His ſi quo careat miſella caſu,

Victuram negat esse se nec horam.
Eheu, quàm bene nunc, Papiriane,
Annæi faceret manus Sereni!

LXXXII.

Ad Domitianum.

Dante tibi turbâ querulos, Auguste, libellos,
Nos quoque quòd Domino carmina parva damus;
Posse Deum rebus pariter, Musisque vacare
Scimus; & hæc etiam serta placere tibi,
Fer vates, Auguste, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex ederâ civica nostra tibi.

